

TC.

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

XVI. YÜZYIL BAŞLARINDA MERZİFON KAZÂSI
(1515-1520)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mustafa ÇOLAK

Danışman

Doç.Dr.M.Ali ÜNAL

S A M S U N
Ağustos 1991,

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Sosyal Bilimler
Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak ka-
bul edilmiştir.

Başkan Prof. Dr. Bapur Kaya
Üye Doç. Dr. Mehmet Ali Kemal
Üye Y-Doç. Dr. H. Zeliha Terzioğlu

O N A Y

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine
ait olduğunu onaylarım.

05.1.09
Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Bilal

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KISALTMALAR

GİRİŞ	1	- 23
A- TAHRİR DEFTERLERİNİN MAHIYETİ VE ÖNEMİ..	1	- 13
1. Nüfus ve Arazi Tahrirlerinin Mahiyeti	1	- 7
2. Tahrirlerin Yapılma Sebepleri	7	- 9
3. Sosyal Tarih Açısından Tahrir Defter- lerinin önemi	9	- 10
4. XVI.Yüzyıl Başlarına Ait Merzifon Tapu-Tahrir Defteri	10	- 13
B- OSMANLI HAKİMİYETİNE KADAR MERZİFON ...	13	- 23
1. "Merzifon" İsminin Menşei ve Gelişimi	13	- 16
2. Türk Hakimiyetinden Önce Merzifon ..	16	- 19
3. Osmanlı Hakimiyetine Kadar Merzifon	19	- 23

I. B Ö L Ü M

İDARİ YAPI	23	- 29
A- OSMANLILARDA SANCAK VE KAZALAR.....	23	- 25
B- MERZİFON KAZASI	25	- 29
1. Coğrafi Konumu	25	- 26
2. Tarihi Gelişimi	26	- 28
3. 1515 Tahririne Göre İdarî Taksimat..	28	- 29

II.B Ö L Ü M

YERLEŞME VE NÜFUS	29	- 45
A- ŞEHİR	29	- 41
1. Tarihi Eserleri	30	- 33
a) Camiler	30	- 31
b) Çelebi Sultan Mehmed Han Medresesi		- 31
c) Pîrî Baba Zâviyesi	31	- 32
d) Hamamlar	32	- 33
2. Şehrin Mahalleleri	33	- 35

3. Nüfusu	35 - 41
a) Müslim Nüfus	36 - 37
b) Gayrimüslim Nüfus.....	37 - 41
B- KÖYLERDEKİ NÜFUS	41 - 45

III. B Ö L Ü M

İKTİSADİ YAPI	45 - 77
A- TOPRAĞIN TAKSİMATI VE TASARRUF ŞEKLİ..	45 - 51
1. Divânî-Mâlikâne Toprak Rejimi	47 - 51
a) Çiftlikler	49 - 50
b) Hassa Çiftlikleri	50 - 51
B- ZİRAİ ÜRETİM	51 - 54
1. Hububat Üretimi	51 - 53
a) Buğday(Gendüm)	51 - 52
b) Arpa(Cev)	52 - 53
2. Bağcılık	53 - 54
C- VERGİLER	54 - 77
1. Öşür	56 - 62
a) Hububat Öşrü	58 - 59
b) 'An Hassa	59
c) Bal Öşrü(Resm-i Kivâre).....	59 - 60
d) Soğan Öşrü(Resm-i Piyaz).....	60
e) Haşhaş Öşrü	60
f) Ceviz Öşrü	61
g) Meyve Öşrü	61
h) Nohut Öşrü	61 - 62
ı) Şıra Öşrü ve Bağ Resmi	62
2. Şahsa Bağlı Vergiler	62 - 67
a) Aslî Vergiler ('An Rusûm).....	62 - 66
b) Cizye Resmi(Cizye-i Gebran).....	66 - 67
3. Hayvancılıkla İlgili Vergiler	67 - 69
a) Resm-i Ganem	67 - 69
4. Maktu' Vergiler ve Mukata'alar.....	69 - 75
- Maktu' Vergiler	69 - 71
a) Resm-i Asiyab	70
b) Kıst-ı Bağat ve Kıst-ı Hamam....	70 - 71
- Mukata'alar	71 - 75
a) Damgavat, Bozahane, Meyhane, Bazar-ı Keyl ve Rişte Mukata'ala- rı.....	73 - 74

b) İhtisâb Mukata'ası	74	74
c) Boyahane Mukata'ası	74	75
5. Arızî Vergiler	75	77
a) Bâ d-ı hevâ, Cürüm ve Cinayet Resimleri	75	76
b) Niyâbet	76	77
SONUÇ	78	79
- Haritalar	80	82
- BİBLİYOGRAFYA	83	85

IV. B Ö L Ü M

A- 1520 Tarihli Rûm Vilâyeti Kanunnâmesi.	86	95
B- Metin	96	160
C- Metin ve Kanunnâmeden Fotokopiler	161	

Ö N S Ö Z

Bir toplumun millî karakterlerini ve kültür dinamiklerini ortaya çıkarabilmek için o toplumun tarihini bir bütün olarak ele almak gerekir. Bütünün anlaşılabilmesi için de zaman ve mekan bakımından parçalara bölünüp bütün ayrıntılarıyla incelenmesi gerekir. Yani tarihin ve incelenen bölgenin coğrafî bir kesidinin ele alınıp incelenmesine ihtiyaç vardır. Zaten tapu-tahrir defterlerinin önemi bu noktada yatmaktadır.

Biz de Osmanlı toplumunun iktisadî ve sosyal yönünü bir nebze olsun anlayabilmek maksadıyla, Osmanlı müesseselerinin klasikleştiği ve imparatorluk çarklarının en iyi şekilde döndüğü XVI. yüzyıl başlarının coğrafî bir kesidini inceledik. Kanaatimiz odur ki, Osmanlı'nın klasik dönemdeki müesseselerinin işleyişini anlamak, Osmanlı sosyal, siyasî, iktisadî ve idarî tarihinin kilometre taşlarından en önemlisini kavramak demektir.

Araştırma konumuzu teşkil eden Merzifon Kazası XVI.yüzyıl başlarında Rûm vilayetine bağlı, vergileri mâlikâne-divânî rejimine göre toplanan bir bölgedir. Araştırmanın temel malzemesi, sade tarihçiler için değil bütün sosyal bilimciler için önemi gittikçe artan tapu-tahrir defterleridir. İki defterden faydalandık; biri Başbakanlık Arşivi'nde tapu-tahrir kataloğunda 90 numarada kayıtlı, sırasıyla Lâdik, Simre-i Lâdik, Merzifon ve Gümüş kazalarını ihtiva eden defter; diğeri ise yine tapu-tahrir kataloğunda 387 numarada kayıtlı Karaman ve Rûm vilâyeti defteridir. Bunların haricinde Merzifon'la ilgili yazılmış bütün yazıları toplamaya çalıştık.

Çalışmam esnasında yardımlarını esingemeyen ve beni sürekli teşvik eden hecalarım Sayın Prof.Dr. Bayram KODAMAN ve Doç.Dr. M.Ali ÜNAL'a sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Mustafa ÇOLAK
Samsun - 1991

KISALTMALAR

a.e.	: Aynı eser
a.g.e.	: Adı geçen eser
AÜDTCFD	: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
a.y.	: Aynı yer, aynı yazı
BA	: Başbakanlık Arşivi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
İA	: İslâm Ansiklopedisi
İÜEFTD	: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi
İÜİFM	: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası
OMÜEFD	: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakül- tesi Dergisi
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
ss.	: Sıra sayfa
TD.	: Tapu Defteri
TOEM	: Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası
TTK	: Türk Tarih Kongresi
VD	: Vakıflar Dergisi

G İ R İ Ő

A - TAHRİR DEFTERLERİNİN MAHIYETİ VE ÖNEMİ

1. Nüfus ve Arazi Tahrirlerinin Mahiyeti:

Hiç Şüphesiz ki, tarihî olayların açığa çıkmasında ve doğru olarak anlaşılmasında en önemli rolü birinci elden kaynaklar teşkil etmektedir. Osmanlı Tarihinin anlaşılmasında en önemli kaynaklardan biri de "tapu-tahrîr defterleri"dir. İmparatorluğun sınırları içerisindeki yetişkin erkek nüfusunu, ellerindeki toprak miktarını ve bunlardan alınan vergileri rakamlarla birlikte, isimleri ve baba adları ayrı ayrı bu defterlere kaydedilmiştir. Yine aynı defterler sayesinde her köyün kimin tımarı veya mülk ve vakfı olduğunu, o köylerde yetişen ziraat ürünleri ve hayvan sayısı ve çeşitleri hakkında bilgi sahibi olmaktadır.¹ Tahrîrler yapılırken köy, mezrea gibi yerleşim merkezleri, tarım alanları, yaylak ve kışlaklar belirlenerek hukukî statüleri de tesbit edilirdi.²

1. Ö.Lütfi Barkan, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hâkâna Mahsus İstatistik Defterleri(1)", I.Ü.I.F.M., C.2,(1940-41), s.20.

2. M. Ali Ünal, XVI.Yüzyılda Harput Sancağı(1518-1566), Ank.1989, s.2.

Tahrîr kelime olarak yazılma, kayda geçme anlam-
larına gelmektedir. İdârî bakımdan ise "nüfus ve arazi
gibi umumî olarak yapılan yazımlar" anlamında kullanı-
lan bir kavramdır.³ Daha geniş anlamda ise tahrîr "Os-
manlı Devletinde fethedilen bütün arazilerin nüfusu,
arazinin çeşidi ve benzeri durumlar, tescil gayesi ile
resmî görevliler tarafından muntazam bir şekilde res-
men muhâfaza altına alınan defterlere kaydedil"me⁴
işidir.

Osmanlı yönetimi yeni fethedilen yerlerin tahriri-
ni yaparken, o memleketin eskiden mevcut nizâm ve ka-
nunlarla, adetlerini mutlak surette göz önünde bulun-
durarak yeni uygulanacak olan idarî teşkilât çerçevesi
içinde belli usûl ve kâidelere göre tesbit ve kayde-
derdi.⁵ Yeni fethedilen bölgenin nizâm ve kanunların-
dan bazıları devam ederken bazıları da kaldırılıyordu.
Hatta bazı vergiler halkın tahammül gücünü aşıyorsa,
o vergiler ya hafifletilir, ya da kaldırılırdı.⁶

Tahrirler sonunda meydana gelen defterlere "Tapu-
Tahrir Defteri" veya "Defter-i Hâkânî" adı verilmek-

3. M.Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terim-
leri Sözlüğü, C.III, s.376.

4. Ahmed Akgündüz, Kanunnâmeler.C.I, İst.1990, s.10-11.

5. Bahaeddin Yediyıldız, Ordu Kazası Sosyal Tarihi,
Ank.1985, s.5.

6. Ö.L.Barkan, "Osmanlı Devrinde Akkoyunlu Hükümda-
rı Uzun Hasan Bey'e Ait Kanunlar", Türkiye'de
Toprak Meselesi, İst.1980, s.547 vd.

iş üzerinde padişahın berâtiyle mâlî tasarruf ve kontrol hakkı verilmiş maaşlı mutemed kimse manasında kullanılmaktadır. Emînler aynı zamanda "mübâşir", "muhar-rir", "il-yazıcı" gibi adlarla da anılırlardı.

Emînlik büyük bir mesuliyet, tecrübe ve bilgi gerektirdiği gibi, suistimâle de açık olduğu için, XV. asırda genellikle Balaban Paşa, Umur Bey, Mihal-oğlu Ali Bey, Tursun Bey, Oruç Bey gibi nüfuzlu ve bilgili kişiler tayin edilirdi.¹⁰ Tahrir yapma işi bir "emânet" olarak görüldüğünden, eminliğe tayin edilen kişi emâneti de üzerine almış olur.

Kâtipler ise defterin yazılmasını ve tanzim işini üzerine aldıklarından işin tekniğine vâkıf kimseler olmaları gerekiyordu. Bu yüzden kâtipler genellikle sipâhî oğullarından, âimlerden veya dîvân kâtiplerinden olurlardı.¹¹ Kâtip ve eminler kendi maaşlarını tahrir ettikleri bölgenin hanelerinden, tesbit edilen miktar kadar alırlardı(XVI. asırda her haneden 1 akça).

Emin, tahririni yapmak üzere tayin edildiği vilâyete kâtip ile giderek, o yerin kadısı ve tımar sahiplerini toplar. Kadı hazine namına emini kontrol ederek hiç bir gelir kaynağının defterden hariç kalmamasına bilhassa dikkat eder. Bu arada Hasların mübâşirleri, zeâmet, tımar, evkâf ve emlâk sahipleri muâf ve müs-

10. H.İnalcık, a.g.e., Giriş, s.XIX.

11. H.İnalcık, a.g.e., Giriş, s.XVII.

lemler, bir kelime ile, bir berât ile gelip tasarruf eden herkes ellerindeki berâtları, sûret-i defterleri, temessükleri ve mahsulât defterlerini bu heyete teslim ederler. Bu teslim edilen vesikalara göre yerinde teftişler başlar. Bu teftiş esnasında her sipâhi kendi üzerine yazılmış olan reâyâyı emin önünde toplayarak, yalnız vergiye tabi olan yetişkinleri yazdırır. Bu esnada gelir miktarını az gösteren veya saklayan sipâhilerin tımarları ellerinden alınarak mevkûf kaydedilir. Bulunan fazlalıklar genellikle tımar sahibine zam olarak verilir. Bu şekilde gelir kaynakları ve nüfus tesbit edildikten sonra Nişancı vasıtasıyla padişahın onayına sunulur.¹²

Çoğu zaman merkezde bulunan bir önceki icmâl defterlerinde tımar ve zeâmetler âdet itibariyle ve kılıç olarak kayıtlıydı. Bu suretle kadro tesbit edilmiş olduğundan tahrir işi daha kolay olmaktaydı.¹³

Osmanlı Devleti idarî ve mâlî açıdan tahrir yapmaya bir nevi mecburdu. Çünkü, nüfus ve arazi tahrirlerinin yapılması, memur ve askere ödenecek maaşlarla, çeşitli harp ve amme masrafları araziden sağlanan varidâtlarla sağlanmaktaydı. Harp masraflarının karşılanması ve amme hizmetlerinin iyi yürütülebilmesi için,

12. H.İnalçık, a.g.e., Giriş, s.XXI.

13. Bkz. Mithat Sertoğlu, "Osmanlı İmparatorluğu Devrinde Toprak Dirliklerinin Çeşitli Şekilleri", VI.TTK. 20-26 Ekim 1961, s.283 vd.

devletin gelir kaynaklarının en ince noktasına kadar sıhhatle tesbit edilmiş olması ve zamanla meydana gelmesi tabii bulunan değişikliklerin sıkı bir şekilde takip edilmesi gerekiyordu.¹⁴ Osmanlı yönetimi bu işi daha evvelki devletlere oranla daha sistemli ve düzenli yapmıştır.

Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk tahrir H.835(m. 1431) tarihli, Umur bin Karaca tarafından yapılan Arvanid tahriridir.¹⁵ Fakat bu tarihten önce de Osmanlılarda tahririn yapıldığı bilinmektedir.¹⁶

Osmanlılardan önce gerek Türk devletlerinde olsun, gerekse diğer bazı devletlerde olsun tahrirler yapıldığı bilinmektedir.¹⁷ Özellikle Osmanlılardan önceki Türk-İslâm devletlerinde, Osmanlılar kadar geliştirilmiş olmasa da, nüfus ve arazi tahrirleri yapılmaktaydı. Araplar Mısır'da ve İspanya'da, Selçuklular İran'da, İranlılar İran ve Hint'te nüfus ve arazi tahrirleri yaptırmışlardır.¹⁸ Osmanlıların tahrir geleneği

-
14. İsmet Miroğlu, Kemah Sancağı Ve Erzincan Kazası (1520-1566), Ank.1990, s.10.
 15. İ.Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti Merkez Teşkilâtı, Ank.1948, s.102.
 16. H.İnalçık, a.g.e., Giriş, s.XV.
 17. Geniş bilgi için bkz. M.Fuad Köprülü, Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri, İst.1986, s.94 vd.
 18. Ö.L.Barkan, Hüdâvendigâr Livası Sayım Defteri, Giriş, s.7-8.

hem kendilerinden önceki Türk-İslâm devletlerinden ve hem de İlhanlılardan alarak geliştirdikleri ve daha sistemli hâle getirdikleri muhakkaktır.

Yukarıda izahına çalıştığımız gibi, tapu-tahrir defterleri Osmanlının yükselme dönemine damgasını vurmuş ve fethedilen her bölgede uygulanmıştır. Halil İnalcık'ın dediği gibi "hakikatte bir memleketin Osmanlı Devleti'ne ilhakı demek, orasının tahrire tabi tutulması ve tımar idaresinin tatbiki demektir."¹⁹

2. Tahrirlerin Yapılma Sebepleri:

Osmanlı Devleti dahilindeki arazi ve nüfus tahrirleri zaman zaman yenilenirdi. Tahrirlerin yapılmasına neden olan başlıca sebepler şunlardır:

a) Yeni fethedilen yerlerin sultanın mülküne kaydedilmesi: Osmanlılarda İmparatorluk dahilindeki bütün topraklar sultanın mülkü sayılırdı. Yeni fethedilmiş olan memleketlerin sultanın mülküne katılmasını resmen ve hukuk bakımından tesbitle bölgenin Osmanlı mülküne devir ve teslim işi yapılırdı. Gerçekten de bir yerin Osmanlı Osmanlı ülkesi sayılabilmesi için oranın önce tahrir edilip kaynaklarının belirlenmesi ve dağıtılması gerekiyordu.²⁰ Fethedilen yeni yerlerin tahriri

19. H. İnalcık, "Mehmed II", IA, C.VII, s.518.

20. Ö.L.Barkan, Hüdâvendigâr Lîvası Sayım Defteri, Giriş, s.16.

karrernâme"almaları gerekiyordu.²⁴

Yukarıda saydığımız sebeplerden dolayı tahrirler yenilenirdi. Bunun haricinde tahririn yapılmasını belirleyen bir zaman dilimi yoktur.

3. Sosyal Tarih Açısından Tahrir Defterlerinin Önemi:

Bir toplumun tarihi kendi içerisinde bir bütünlük teşkil eder. Bu bütünü anlayabilmek için de belli zaman veya mekanlara ayırarak incelemek gerekir. Yani tarihin bir kesitinin tahlilinin yapılması gerekir. Yıllarca sürececek olan tahliller sonucu varılacak olan terkipler toplumun kültür dinamiklerini ortaya koyar.

Tarih ancak vesikalar vasıtasıyla anlaşılabilirdiğine göre ve çoğu zaman vesikalarda sadece devleti yöneten ve elit bir tabakanın ürünü olduğundan büyük çoğunluğu oluşturan ve hakiki tarih olan "halkın tarihi" ortaya çıkmamaktadır.²⁵ Bu pencereden tapu-tahrir defterlerine bakıldığında Osmanlı halkının tarihini ortaya çıkarmasındaki önemi büyüktür.

O dönemde nüfusun büyük bir kısmının uğraştığı toprağın köylü arasında dağılışı şeklini ve bu toprağın ne şekilde tasarruf edildiği, en önemlisi de mahsulün

24. Ö.L.Barkan, a.g.e., Giriş, s.14.

25. Bunun için bkz. Leon E. Halkın Tarih Tenkidinin Unsurları(Çev. B.Yediyıldız), Ank.1989,s.88 vd.

miktarı hakkında rakamlarla bize net bilgiler vermektedir. Ayrıca halktan alınan vergi çeşitleri ve miktarları hakkında yine rakamlarla bilgi sahibi olmaktadır.

XIV. yüzyıldan başlayarak XVII. yüzyıl sonlarına kadar yapılmış olan tahrirlerden nüfusla ilgili dalgalanmaları, artma ve azalmaları ve nüfusa bağlı olarak meydana gelen her türlü iktisâdî faaliyetleri takip edebilmekteyiz. Bu sebepten Osmanlı iktisat tarihçilerinin başvurdukları ilk temel kaynak da yine tapu-tahrir defterleri olmaktadır.²⁶

Yine, bu defterler sayesinde, yolların bekçileri olan derbentçileri, kervansaraylara hizmet eden insanları, madenci, güherçileci, şapçı, tuzcu, taycı, yağcı, gibi zümreleri tanıyor ve durumlarını öğrenebiliyoruz.

4. XVI. Yüzyıl Başlarına Ait Merzifon Tapu-Tahrir Defteri:

XVI. yüzyıl başlarına ait Merzifon tahrir defteri İstanbul Başbakanlık Arşivi'nde tapu-tahrir kataloğunda 90 numarada kayıtlıdır. Defter mufassal olup sırasıyla Lâdik, Simre-i Lâdik, Merzifon ve Gümüş²⁷ kazalarını ihtivâ etmektedir. 137-168 sayfaları arası Merzifon kazasına aittir.

26. Bkz. Ahmet Tabakoğlu, Türk İktisat Tarihi, İst. 1986; Mustafa Akdağ, Türkiye'nin İktisadi ve İctimâî Tarihi C.II, İst. 1979, 3.Bsk.

27. Bugünkü Gümüşhacıköy sınırları içinde.

Defterin tarihi ve tahririn kim tarafından yapıldığı yazılmamıştır. Ancak şehir sakinlerinden İbrahim Çelebi'nin iki çiftlik yerinin tahriri yapılırken, İbrahim Çelebi'nin elinde "Sultân Bâyezid Hân ve hükm-i Sultân Selim Hân" olduğu kaydı düşülmüştür.²⁸ Buna göre tahririn Yavuz Selim'in hükümdarlığı zamanında (1512-1520) yapıldığı kuvvetle muhtemeldir. Ayrıca H. 926 (m.1520) tarihli ve Başbakanlık Arşivi'nde 387 numarada kayıtlı bulunan ve icmâlen yapılmış olan Karaman ve Rûm eyâleti tahrir defteri vardır ki, 90 nolu Merzifon tahrir defteri ile 387 nolu Karaman ve Rûm vilâyeti tahrir defterinin Merzifon kısmı²⁹ karşılaştırıldığında bunların birbirine uymadığı görülür. H. 926'da yapılmış olan tahrirde Gümüş kazası Merzifon'a tâbi iken 90 nolu defterde Merzifon'a tâbi değildir. Her iki defterin nüfus ve vergi gelirlerine baktığımızda rakamların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bundan hareketle elimizdeki defterin H.926 tarihli tahrirden hemen önce yapıldığını söyleyebiliriz. H.926 tarihinden önce yapılmış en yakın tahrir H.921 (m.1515) tarihli Rûm vilâyeti tahriridir.³⁰

Elimizdeki 90 nolu defter ile 387 nolu defteri nüfus bakımından mukayese edersek, tahririn tarihi hakkında bilgi sahibi olabiliriz. 387 nolu defterde şehir-

28. TD.90 s.157.

29. Bkz. TD.387, ss. 386-390.

30. Tayyib Gökbilgin, "15 ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rûm", VD, VI, 1968.

de yaşayan nefer sayısı, 90 nolu deftere nazaran fazladır. Halbuki 90 nolu defterde köylerde yaşayan nefer sayısı daha fazladır.³¹ Bu fazlalık, çok az da olsa, H.921 ile H.926 tarihleri arasında köylerden şehire göç edenlerden kaynaklanabileceği gibi, ölüm ve bulaşıcı hastalıklardan da kaynaklanabilir. Burada hemen şunu belirtelim ki, köylerdeki nefer sayısının mukayesesini yaparken her iki defterde de bulunan köyleri dikkate aldık. Zira 90 nolu defterde bulunan bazı köyler 387 nolu defterde bulunmamaktadır. Bu durum 90 nolu defterin tahrir tarihi olarak tahmin ettiğimiz H. 921 tarihindeki Merzifon idarî yapısının 926'da değiştirildiğini göstermektedir. Bundan başka, yukarıda da bahsettiğimiz gibi, H.921'de Gümüş Merzifon'a tâbi değilken H.926'da Merzifon'a tâbi edilmiştir.³²

Adıgeçen 90 nolu deftere konu olan tahririn kim tarafından yapıldığı kaydedilmemiştir. Fakat yukarıda belirttiğimiz tarihler arasında Rûm vilâyeti defterdarı olan Amil Çelebi tarafından bu bölgenin tahriri yapılmış olabilir.

Defterin baş tarafına şehirde bulunan mahalle ve bu mahallelerde meskûn olan neferlerin isim ve baba ad-

-
31. 387 nolu defterde şehirde yaşayan nefer sayısı 1212 iken, 90'nolu defterde bu sayı 1158'dir. 387 nolu defterde adı geçen köylerde nefer sayısı 537 iken, aynı köylerin 90 nolu defterdeki nefer sayısı 573'tür. (Bkz. TD. 387, s.387 ve TD. 90, ss. 157-167)
32. Gümüş'ün Merzifon'a tâbiyeti için bkz. TD.387, s. 388.

Phazemanitis olarak bahsetmektedir.³⁹

"Merzifon" kelimesi Osmanlılara da aynen geçmiştir.⁴⁰

2. Türk Hâkimiyetinden Önce Merzifon:

Anadolu'nun bilinen en eski halkı Hititlerdir. (M.Ö.1900-1200). Hititlerin Amasya ve çevresine de hakim olduklarını bilmekteyiz. Ancak bu dönemde Merzifon şehrinin var olup olmadığını kesin olarak bilememekteyiz. Her ne olursa olsun hemen yanıbaşında jeopolitik yapı bakımından ilk ve ortaçağın vazgeçilmez bir şehri olan Amasya'nın bulunması Merzifon'un ilkçağdaki durumunu belirtmeye çalışırken daha çok Amasya tarihi ile birlikte ele alacağız.

Hitit kralı I.Hattuşil'in ölümünden sonra (MÖ. 1815) yerine geçen Hitit kralları bir Anadolu Konfederasyonu oluşturarak Hitit Devleti'ni geliştirdiler. Bu 13 Hitit Konfederasyonundan biri de Amasya(Amasit) idi.⁴¹ M.Ö. 1200'lerde Batıdan boğazları geçerek gelen Frig akınları karşısında uzun süre dayanamayan Hititler yıkılınca Amasya bölgesi Friglerin eline geçti.

39. W.M.Ramsay, Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası, (Çev. Mihri Pektaş), İst.1961, s.70.

40. Bkz.TD.90, TD.387(مرزيفون) bazen (مرزيفون) şeklinde yazılmıştır. Evliya Çelebi Seyahatnâme'sinde (C.II,s.630) ise "Merzifon" şeklindedir.

41. Ş.Günaltay, Yakın Şark II, Anadolu En Eski Çağlardan Ahamişler İstilasına Kadar, Ank.1987, s.67 vd.

M.Ö. 650 yılında da Lidyalılar Frigleri yenince Amasya bölgesi Lidyalıların hâkimiyeti altına girdi. Amasya'daki Lidya hâkimiyeti fazla uzun sürmedi. M.Ö. 585'te Pers-Lidya savaşı sonunda yapılan antlaşmayla Amasya Perslerin eline geçti.⁴²

Bu arada M.Ö. XVIII. yüzyıllarda Amasya ve Merzifon dolaylarına Kuman ve Hun Türklerinin geldikleri ve Merzifon'un Hun komutanlarından Barsevinç tarafından kurulduğu (M.Ö. 718) ileri sürülmüş ise de;⁴³ bunun ne derece doğru olduğunu bilememekteyiz. Zira araştırılarak ortaya çıkarılmış olan Türk tarihi M.Ö. III. yüzyıllarda Hunlarla başlamaktadır. Bundan önce de Hunların olduğu muhakkaktır. Ama bu konuda çok az bilgiye sahibiz. Bunun için M.Ö. XVIII. yüzyılda Hunların ve Kumanların Merzifon'a kadar gelebileceği ihtimâli zayıftır. Buna göre; Merzifon'un Roma kumandanlarından Pompela (Pompei) tarafından kurulduğu rivayeti gerçeğe daha uygun düşmektedir.⁴⁴

Amasya ve Merzifon'un tam olarak Pers İmparatorluğunun hakimiyetine girmesi M.Ö. 533 yıllarına rastlamaktadır. Persler yönetimine aldıkları bölgeleri "Satraplık"lara ayırdıkları için Amasya 19. Satraplığın merkezi olmuştur. Amasya "Pontus Satraplığı" olarak

42. Günaltay, a.e., s.349 vd.

43. Hüseyin Hüsameddin, a.g.e., C.II, s.102 ve 119.

44. Bkz. Aziz Taşan, "a.g.m.", s.2.

yerleri yağmaladılar.⁴⁹ Ancak ne Hunların ne de VIII. yüzyıldaki Arapların Merzifon dolaylarına kadar gelmeleri bir şey ifade etmez. Zira bu gelenler akıncılar olduğundan gelip geçici olmuşlardır.

Malazgird zaferinden sonra Amasya ve Merzifon Türklerin eline geçecektir.

3. Osmanlı Hakimiyetine Kadar Merzifon:

1071 yılındaki Malazgirt zaferinden sonra, Bizans İmparatoru olan Romanos Diogenes'in İstanbul'da tahttan indirilmesi üzerine, Alparslan ile Romanos Diogenes arasında yapılmış olan antlaşma bozulmuş oluyordu. Bunun üzerine Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı olan Alparslan Anadolu'nun ele geçirilmesi için komutanlarından Artuk Bey'i görevlendirdi. Artuk Bey Orta Anadolu'da Yeşilırmak ve Kızılırmak dolaylarını alarak Sakarya'ya ele geçirdi, İzmir'e kadar ilerledi. Fakat bu arada Alparslan'ın ölmesi(1072) üzerine çıkan iç karışıklıklardan dolayı Büyük Selçuklu Devleti veziri Nizamülmülk Artuk Bey'i devletin başkenti olan Rey'e geri çağırdı. İşte Artuk Bey'in bu Anadolu seferi sırasında Merzifon ve Amasya Türk hakimiyetine girmişti.⁽¹⁰⁷²⁾ Hatta bugün Tokat'a bağlı olan Artova kasabasının adını Artuk Bey'den aldığı ileri sürülebilir. Fakat Artuk Bey'in merkeze çağrılması

49. İ.Kafesoğlu, Türk Millî Kültürü, İbt.1986, s.70.

masını fırsat bilen Bizanslılar Amasya ve Merzifon dolaylarını tekrar hakimiyeti altına alırlar.⁵⁰

Alparslan'ın ölümünden sonra Büyük Selçuklu hükümdarı olan Melikşah(1072-1092) Anadolu'nun fethi görevini komutanlarından Danişmendoğlu Gümüştekin Ahmet Gazi'ye vermiştir. Gümüştekin Ahmet Gazi Anadolu'ya geçerek önce Sivas ve dolaylarını fethederek beyliğini kurdu(1080). Daha sonra beyliğin sınırlarını genişleterek Tokat, Niksar, Amasya, Merzifon, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Kayseri, Elbistan ve Malatya'yı Bizanslılardan aldı.⁵¹ Amasya ve Merzifon'u tekrar Türk hakimiyetine sokan Gümüştekin Ahmet Gazi buralardaki Rum nüfusu azınlık haline getirmek için Horasan ve Orta Asya'dan gelen Türkmenleri bu bölgeye yerleştiriyordu.⁵² Bu arada Haçlı orduları Anadolu'ya girerek Merzifon'a kadar ilerlemişlerdi. Merzifon hâkimi olan Ahmet Gazi'nin oğlu İsmail Anadolu Selçuklu hükümdarı olan I.Kılıçarslan(1092-1107) ile işbirliği yaparak Merzifon ile Amasya arasında bulunan bugünkü Suluova'nın bulunduğu yerde haçlı ordularını yenerler.⁵³

1175 tarihinde Anadolu Selçuklu hükümdarı olan II.Kılıçarslan(1155-1192), Danişmentlilerden Sivas, Amasya, Tokat, Niksar ve Kastamonu'yu alarak Danişmentli Beyliğine son verince Amasya ve Merzifon'da Anado-

50. Geniş bilgi için bkz. O.Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, İst.1984, s.36 vd.

51. A.Sevim-Y.Yücel, Türkiye Tarihi, C.I, Ank.1990, s.171; O.Turan, a.e., s.112 vd.

52. H.Hüsameddin, a.g.e., C.II, s.325.

53. O.Turan, a.e., s.140; A.Sevim-Y.Yücel, a.e., s.171.

lu Selçuklu hakimiyeti başlamış oldu.

Selçuklu sultanları fethettikleri bölgelerde ticarete, meyve ve bağcılığa önem verirlerdi. Konya, Kayseri, Amasya ve Malatya'da bağ ve bahçeler kurdular. Halkın gezip eğlenebileceği alanlar açtılar. Bu arada da Merzifon'a cami ve hamam gibi tarihi eserler bıraktılar. Bu konuyu "Merzifon'daki tarihi eserler" bölümünde daha geniş olarak ele alacağız.

1243^{Közedag}te Anadolu Selçuklu hükümdarı II. Gıyaseddin Keyhüsrev Moğollara yenilince Anadolu Selçuklularını her alanda İlhanlıların güdümüne girmiş ve Anadolu, Moğolların göndermiş oldukları valiler tarafından yönetilmiştir. Fakat bu durum fazla devam etmemiş, 1335'te İlhanlı hükümdarı Ebu Sait Bahadır Han yerine geçecek birini bırakmadan ölünce, Anadolu üzerindeki Moğol baskısı da sona ermiştir.

İlhanlı hükümdarı Ebû Sait Bahadır Han'ın ölümünden sonra doğan otorite boşluğundan faydalanmak isteyen komutanları hemen iç mücadeleye başladılar. Bu mücadeleler esnasında Orta Anadolu'da İlhanlı ümerasından olan Eratna Olcayto beyliğini kurdu. Eratna Devleti yarım asır kadar (1335-1381) devam etmiş ve Orta Anadolu'da bazı eserler bırakmıştır.⁵⁴ Bu sırada Merzifon Eratna ile Kadı Burhanettin arasında sürekli el değiştirmiştir.

54. Geniş bilgi için bkz. İ.H. Uzunçarşılı, Anadolu Beylikleri ve Akkoyun, Karakoyunlu Devletleri, s.155 vd.

Bu arada 1350-1398 yılları arasında Merzifon ve Havza dolaylarına Taşanoğulları hâkim olmuşlardır. Taşanoğulları Osmanlılar ile birlikte Anadolu'ya gelen bir Türkmen ailesi idi. Ailenin kurucusu Taşanoğlu idi. Taşanoğlu Kadı Burhanettin'e karşı mücadele eden Yıldırım Bâyezid'in 1393 yılında Anadolu Birliğini sağlamak için çıkmış olduğu sefer sonunda, Taşanoğlu, Bayezid'e itaatini bildirerek Merzifon ve Havza dolaylarını Osmanlı Devleti'ne katmıştır.⁵⁵ Bugün Merzifon'un kuzeyinde bulunan Taşan Dağı adını buradan almaktadır.

55. Besim Darkot, "Merzifon", I.A.,C.VIII.,s.786.

I. B Ö L Ü M

İDARİ YAPI

A - OSMANLILARDA "SANCAK" VE "KAZÂ" LAR

Osmanlı idarî teşkilâtının en üst birimini eyâletler, eyâletlere bağlı olarak da Sancaklar oluşturuyordu. Askerî yönden sancaklara bağlı olarak başında bir "kadı"nın bulunduğu "Kazâ" adı verilen yönetim birimleri mevcuttu. Şimdi, idarî teşkilâtın bu önemli üç kavramını açıklamaya çalışalım:

Eyâletler Osmanlı idarî sisteminin temel birimi olan Sancaklardan müteşekkildi. Eyâlet yönetiminin başında beylerbeyi bulunurdu. Beylerbeyi Paşa Sancağı adı verilen eyalet merkezinde oturur ve genellikle oranın gelirini tasarruf ederdi. XIV. yüzyıl boyunca beylerbeyi, çeşitli sancaklara dağılmış beylerin topladığı kuvvetlerin komutanı durumundaydı. Yani belli bir bölgeyle doğrudan ilişkisi yoktu.¹ Ancak XV. yüzyılın ortalarından itibaren beylerbeyi bulunduğu bölgedeki asayişini sağlamak, askerî zümrenin meselelerini halletmek, tımarlı sipahilerin atamalarını ve terakkilerini yürütmek gibi bütün işlerde padişahın temsilcisi durumuna gelmiştir.²

1. Metin Kunt, Sancaktan Eyâlete, 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, ss.26-27.

2. M.Ali Ünal, a.g.e., s.29.

Sancaklar ise Osmanlı idarî sisteminin temel birimidir.³ Belli bir coğrafî bölgeyi kaplayan sancakların yanısıra; devlet bazı aşiret ve oymak beylerini de birer idarî birim olarak kabul etmiştir. Divân-ı Hümâyûn'dan çıkan hükümler esas itibariyle sancak beylerine yazılırdı. Yine Şehzadeler devlet idaresini öğrenmek için sancaklarda staj yaparlardı. Sancakların arazi bakımından büyüklükleri etnik ve coğrafî şartlarına göre değişmektedir. Sancakların başında Sancakbeyi bulunurdu. Sancakbeyi terimi XVI. yüzyıl boyunca sancak idarecisi yanısıra zümre âmiri manasına da kullanılmıştır.⁴

Kazalara gelince; "Kazâ, ticarî ve kültürel üstünlüğü ile çevresinin merkezi olmuş bir kasaba veya şehir ile, böyle bir topluluk merkezini çevrelemiş köylerin teşkil ettiği idarî bir birliktir."⁵ Şu halde genel olarak kazalar tarihî, iktisadî, coğrafî ve kültürel olarak buldukları bölgenin merkezi durumundadırlar.

Diğer taraftan kazalar sivil hükümet idaresi olarak direkt merkeze bağlıdırlar.⁶

Bununla Osmanlı Devleti geniş topraklarını yüzlerce kazaya bölerek idarî örgütlerini kurmuş ve halk tabakalarının derinliklerine kadar hizmeti götürebilmeyi

3. M.Kunt, a.g.e., s.15 vd.

4. Kunt, a.e., s.20.

5. M.Ali Ünal, a.g.e., s.50.

6. Akdağ, a.g.e., C.II, s.82 vd.

hedeflemişlerdir.

Osmanlı Devleti'nde idare örgütü denince akla ilk olarak kazalar; idarî örgütün başı denince de "kadı"lar gelmektedir. Kadılar kazalarda adalet işlerinin yanısıra yöneticilik vasıfları da taşımaktadırlar. Ayrıca Divân-ı Hümâyûn tarafından kadıların emrine büyük şehirlerde asayiş amiri olarak "Subaşı"lar atanırdı. Subaşı, doğrudan doğruya sosyal düzeni sağlayan bir örgütün başı durumundaydı.

Kadı'nın idarî görevleri içine düşen bir iş de belediye sorunlarıydı.

B - MERZİFON KAZÂSI

1. Coğrafî Konumu:

Merzifon, Karadeniz Bölgesi, Orta Karadeniz Bölümünün Anadolu steplerine bakan iç kesiminde yer almaktadır. Bugünkü idarî bölünmeye göre; doğusunda Amasya merkez ilçesi, batısında Gümüşhacıköy'ü, kuzeyinde Vezirköprü ve Havza ilçeleri, güneyinde ise Çorum merkez ilçesi ve Mecitözü ilçeleri ile sınırdır.(Bkz.Harita I).

Taşan Dağı eteğinde düz bir ovada kurulmuş olan Merzifon'un yüzölçümü 950 km² ve deniz seviyesinden yüksekliği de 730 m.dir. En yüksek noktası Taşan Dağı'dır. Denizle direkt bağlantısı yoktur. Ancak Samsun-Ankara, Samsun-İstanbul ve Sinop-Ankara karayolları üze-

rinde bulunması Merzifon'a ayrı bir önem kazandırmaktadır. Ayrıca Orta Karadeniz bölgesi ile Orta Anadolu bozkırlarını birbirine bağlayan bir köprü durumundadır.

Merzifon'un Orta Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi arasında yer alması, iklimini tabii olarak etkilemiştir. Karadeniz ile İç Anadolu Bölgesi iklimi arasında bir geçit iklimine sahiptir.

Kuzey Anadolu dağlarının alçalarak güneyindeki İç Anadolu'ya geçit verdiği kısmın arka tarafında bulunan Merzifon ova içinde kurulmuştur. Merzifon ovası büyük bir ekonomik potansiyele haizdir ve bu bakımdan Orta Karadeniz bölgesinin en zengin kesimlerinden birini oluşturur.⁷ Başka bir adı da Binköy Ovası olan bu ovanın en önemli ürünü buğdaygillerdir.

2. Tarihî Gelişimi:

1393'te Yıldırım Bayezid tarafından Osmanlı hâkimiyetine alınan Merzifon, Sivas eyâletinin Amasya Sancağı kazaları arasındaydı. Amasya'nın Osmanlı fikir ve devlet hayatının mühim merkezlerinden biri olması Merzifon'un bir dereceye kadar gölgede bırakmış olmakla beraber burası yine önemli bir merkez olmuş ve Abdurrahim Nizameddin Rumî, Gül Baba, Hilmi Dede, Pîrî Baba, Kara Mustafa Paşa gibi devlet adamı ve sanatkâr yetiştirmiştir.

7. Sermet Erer, "Merzifon'un Depresyonunun Jeomorfolojisi", Merzifon'un Monografyası, İst.1980, s.5.

Evliyâ Çelebi, Erzurum'dan İstanbul'a dönerken Merzifon'a uğramış(1647), burayı Daşan Dağı eteğinde kurulmuş dört bin kadar kiremit ve toprak örtülü evi ve kırk dört mahallesi bulunan, halkının gayet sessiz ve sakin kimseler olduğunu yazmıştır.⁸ Merzifon kalesini anlatırken de, kalenin kerpiçten Danışmentliler tarafından yapılmış olduğunu ve Yıldırım Bayezid devrinde fethedildiğini, içinde hiç bir ev olmadığını, mühimmat ve levazım için bekçilerin bulunduğunu söyler. Merzifon'daki yiyecek ve sanayi'e de değinen Seyyah buranın halis pekmezi ve sulu üzümü olduğunu, çoğu boyacı dükkanı olmak üzere altıyüz dükkanın bulunduğunu, Kırım diyarına tüccarların buradan her sene binlerce top pamuk bezi götürüp, esir ile değiştiklerini, Kırım halkının elbisesinin Merzifon bezinden olduğunu anlatır.⁹

1852'de Merzifon'dan geçen Seyyah A.D.Mordmann, buranın halkının yeşil sarık sardığını ve kendisini şerîfler neslinden saydığını yazar.¹⁰ XIX. asrın ortalarında Merzifon 10.000 nüfuslu ve başta hububat olmak üzere toprak mahsulleri için önemli bir pazar yeri idi. Burada toplanan ürünler kervanlarla Samsun'a götürülür ve ihraç edilirdi. XIX. yüzyıl sonlarına doğru buranın 20.000 kadar nüfusu olduğu ve bunun 13.380'inin müslüman, 5820'sinin Ermeni, 800 kadarının da rûm olduğu¹¹, şehrin bağ ve bahçeler ile çevrilmiş, oldukça sevimli

8. Seyâhatnâme

9. a.e., C.II,s.631.

10. B.Darkot, "Merzifon", IA, C.VIII, s.786.

11. Darkot,"a.y"

,C.II,İst.1975,s.630.

bir görünüm arzettiği belirtilmektedir.

3. XVI.Yüzyıl Başlarında Merzifon'un İdarî Taksimatı:

XVI.yüzyıl başlarında Merzifon Sivas eyâletinin Amasya Sancağı kazalarındandı. 1515'te 28 müslim ve 4 gayrimüslim olmak üzere şehir merkezinin 32 mahallesi mevcuttu.

H.921(m.1515) yılında yapılmış olan¹² tahrir defterine göre müslim mahalleleri şunlardır: Hacı Ahmed Fakih, Bakkal Süleyman, Hacı Rahat, Hırfat(?) Mescidi Nâm-ı Diğer Eski At Pazarı, Cami'-i Cedid, Berci(?), Tarakçı, Hacı Balı, Mecid, Tövbe(?) Nâm-ı Diğer Hoca Süleyman, Neccar, 'İmaret, Kadî Mahbûn, Depecik, Gergen, Hamid, Cami'-i Atik, Çilehane-i Halife, Surmesuk, Seydî Ahî A'sad, Seydî Çelebi Mescidi, Sofular Nâm-ı Diğer Suflâ, Satven(?), Seydî Bölük, Halil Beg Mescidi, Hacı Adil(?), Tuz Pazarı ve Hacı Yahya.

Aynı deftere göre gayrimüslim mahalleler ise; Kaplan, Bozahane, Kilise ve Erzincanî mahalleleridir. H. 926(m.1529) tarihli tahrire göre ise¹³ gayrimüslim mahalle sayısı altıdır. Müslim mahalle sayısı yine 28'dir. Bu defterde ayrıca Gümüş kazasında mahalle ve köyleriyle birlikte Merzifon'a tâbi olarak gösterilmiştir.¹⁴

12. Bkz. TD.90.

13. Bkz. TD.387.

14. Geniş bilgi için bkz. II.Bölüm, Yerleşme ve Nüfus.

H.921(m.1515) tarihinde Merzifon'a tâbi köy sayısı ise 8'dir. Bunlar; Hırka, Muşruf, Marınca İlemi, Bağviran, Urumcuk, Samadolu ve Saru köyleridir.

II. B Ö L Ü M

YERLEŞME VE NÜFUS

A - ŞEHİR

1. Tarihî Eserler:

a) Camiler

. Ulu Camii (Cami'-i Atîk):

Merzifon'un en eski Camiidir. H.663(M.1264-1265) tarihlerinde Muiniddin Süleyman Pervane tarafından yaptırılmıştır. Ancak bu cami 1904 yıllarında yanmış ve günümüze sadece kitabesi ile iki kanatlı kapısı ve minberi kalmıştır. Kitabesi Halil Edhem Eldem tarafından yayınlanmıştır.¹ İki kanatlı kapısı ve minberi ise Cami'-i Cedîd'e(Çelebi Mehmed Camii) götürülmüştür.²

. Çelebi Mehmed Camii(Cami'-i Cedîd):

Çelebi Mehmed Medresesi ile yanyana yapılmıştır. II.Murad döneminde H.830(M.1427) ancak tamamlanabilmiştir. Evliyâ Çelebi bu camiden "Sultan II.Murad Camii"

1 . Bkz. H.Edhem Eldem,"Merzifon'da Pervane Muiniddin Süleyman Namına Bir Kitabe",Tarihî Osmanî Encümeni Mecmuası, S.43, ss.42-43.

2 . Sadi Bayram, "Merzifon Ulu Camisinin Yeri", Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi, S.5,s. 69 vd.

olarak bahseder. Halbuki halk buraya "Çelebi Mehmed Camii" veya "Cami'-i Cedid" demektedir. Hatta caminin bulunduğu mahalleye de "Cami'-i Cedid Mahallesi" denmektedir. Evliyâ Çelebi Merzifon'un eski camii(Ulu Camii) ve Sultan II.Murad Camii ile meşhur olduğunu yazar.³ 1515 tahririnde Hırka, Saru ve Samadolu köylerinin malikânesi bu caminin vakfı olarak kaydedilmiştir.⁴

b) Çelebi Sultan Mehmed Han Medresesi:

Çelebi Mehmed Camii ile yanyana ve beraber inşa edilmiştir. İnşaatının ne zaman başladığı bilinmiyor. Ancak II.Murad döneminde tamamlandığı için Evliyâ Çelebi buraya II.Murâd Medresesi demiştir. Evliyâ Çelebi bu medresenin çok odalı olduğunu, hadis ilminin dahi okutulduğunu, ayrıca iki darulkurras bulunduğunu yazar.⁵ 1515 tahririnde Hırka, Samadolu ve Saru köylerinin malikânesi Çelebi Sultan Mehmed Camii ile Medresesinin vakfı olarak kaydedilmiştir. 1866 yılında Amasya mutasarrıfı Ziya Paşa tarafından bu medresenin giriş kapısı üzerine saat kulesi yaptırılmıştır.

c) Pîrî Baba Zâviyesi:

1520 tahririnde Merzifon'da bir tane zaviye kaydedilmiştir.⁶ 1515 tahririnde ise Hacı Yahya mahallesi-

3 . Seyahatnâme, C.II,s.630.

4 . TD.90, s.159 ve 167.

5 . Seyahatnâme, C.II,s.630.

6 . TD.387, s.386.

nin altına "Zâviye-i Pîrî Baba der Merzifon" kaydı düşürülmüştür.⁷ Bu zâviye H.868 yılında yaptırılmış⁸ ve halen Merzifon'da Hacı Balı mahallesinde bulunmaktadır.

Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesinde Pîrî Baba'dan bahsederken onun Horasan'dan Hoca Ahmed Yesevî'nin izni ile Rum'a gelip Merzifon'un kuzeyinde şehre bakan yüksek bir yere yerleştiğini, bazen hamamlarda yattığını, türbesinin büyük kubbelerle örtülü olduğunu ve her gece iki yüz adamın türbeyi ziyaret ettiğini, türbenin iki yüzün üzerinde başı açık dervişi olduğunu yazar.⁹ Ayrıca Pîrî Baba ile ilgili çok değişik efsaneler anlatır. Onun Merzifon'da Eski Hamam'da kadınları keselediği, çocuğu olmayan kadınlara şifa dağıttığı, Merzifon'un köylerinden birinden gelip bir ayakkabıcı yanında çırak olarak çalıştığı rivayetleri aktarılır.¹⁰ Doğru olanı ise, Pîrî Baba'nın XV.yüzyılın başlarında yaşadığı, Bektaşiliğe mensup olduğu, Merzifon'da Eski Hamam'ın yanında oturduğu ve öldükten sonra müridleri tarafından adına zaviye yapıldığıdır.¹¹

d) Hamamlar:

Eski Hamam (Hamam-i Köhne): Muineddin Pervane Süleyman'ın yaptırdığı Ulu Camii'nin bitişiğindedir.

7. TD.90, s.153.

8. S.Bayram, "a.g.m", s.77.

9. Seyahatname, C.II, s.631.

10. Geniş bilgi için bkz. Suraiya Faroghi, "The Life Story of An Urban saint in the Ottoman Empire: Pîrî Baba of Merzifon", I.Ü. Ed.Fak. Tarih Dergisi, S.32(Mart 1979), s.653-676

11. "a.y" s.666 vd.

Ulu Camii külliyesinin bir parçası olsa gerek. Ancak halk arasında II. Murad'ın yaptırdığı rivayeti ve eski bir Bizans kilisesinden hamama çevrildiği rivayeti de vardır. Evliyâ Çelebi Merzifonlu derviş Pîrî Baba'nın bu hamamda tellâllik yaptığını yazar.¹² Bu hamamın Çelebi Sultan Mehmed yapısı olduğunu, güzel, havası hoş, binası hoş olup erkek ve kadınlara ait yetmiş kurnalı olduğunu, kırk kurnasının halen çalıştığını, kubbelerinin dört tarafında ve duvarında bir damla terin damlama ihtimali olmadığını, fakat eski bina olduğundan biraz karanlıkça olduğunu da kaydeder.¹³ Bu hamam TD.90'da hamam-ı köhne olarak kaydedilmiştir.¹⁴

TD.387'de Merzifon'da üç hamam bulunduğu kaydedilmiş, ancak bunların isimleri belirtilmemiştir.¹⁵

2. Şehrin Mahalleleri:

Merzifon kazası 1515 tahririne göre 28 müslim ve 4 Ermeni mahallesi olmak üzere 32 mahalleden; 1520 tahririne göre ise 28 müslim 6 Ermeni mahallesi olmak üzere toplam 34 mahalleden oluşuyordu.

1515'te mahalle başına düşen ortalama nefer sayı-

12. Fâroghi, "a.g.m.", s.675.

13. Seyahatnâme, C.II, s.630.

14. TD.90, s.157.

15. TD.387, s.386.

sayısı 41.3'tür. Mahalle başına düşen ortalama mücerred sayısı ise 16.1'dir. Buna göre 1515'te gerek nefer sayısı, gerekse mücerred sayısı bakımından Merzifon'un en büyük mahallesi Hacı Yahya'dır. Bu tarihte bu mahallenin 104 neferi, 63 mücerredini mevcuttur. En küçük mahalle ise 'İmaret'tir. Bu mahallenin 5 neferi, 1 mücerredini mevcuttur(Bkz. Tablo I).

1520 tarihinde ise mahalle başına ortalama 44.1 nefer düşmektedir. Mahalle başına düşen ortalama mücerred sayısı ise 15.1'dir. 1515 tahririne göre nefer sayısı artarken mücerred sayısı düşmüştür. 1520 tarihinde de nüfus bakımından en büyük mahalle yine Hacı Yahya, en küçük mahalle ise yine 'İmaret'tir(Bkz.Tablo I).

Ermeni mahallelerine gelince; 1515 tarihinde 4 Ermeni mahallesi kaydedilmiş iken 1520'de 6 Ermeni mahallesi kaydedilmiştir. 1515'te 151 Ermeni hane mevcutken 1520'de bu rakam 239 haneye ulaşmıştır(Tablo I).

XVI.yüzyıl başlarında Merzifon kazasında toplam 34 mahallenin bulunması, şüphesiz o döneme göre şehirleşmenin yüksek olduğunu gösterir. Aynı dönemde Kemah Sancağı'nda 4, Erzinvan Kazası'nda ise toplam 21 mahalle bulunmaktadır.¹⁶ Merzifon'da şehirleşmenin yüksek oluşu, ticaret yolları üzerinde olmasından kaynaklandığı gibi bağcılık ve dokumacılığa bağlı olarak kurulan sanayi tesislerinden de kaynaklanmaktadır.

16. İsmet Miroğlu, a.g.e., s.141 vd.

3. Niifusu:

Merzifon'un, Orta Karadeniz'i İç Anadolu ve Doğu Karadeniz'e bağlayan ticaret yolları üzerinde olması ve şehir merkezinin Taşan Dağı'nın eteğinde düz ovada kurulmuş olması, dolayısıyla ziraate ve hayvancılığa uygun olması sebebiyle her çağda mühim bir iskân sahası olmuştur.

1071 Malazgirt savaşından sonra Anadolu'da Türk fetihlerinin başlamasıyla birlikte Danışmentliler tarafından Türk topraklarına katılan Merzifon'un Türkleşmesi de Danışmentliler zamanında gerçekleşmiştir. Gerçi Türklerin Malazgirt zaferinden önce de Anadolu'ya gelip yerleştiklerini biliyoruz. Danışmentli beyler on binlerce kalifiye işgücünü aileleriyle birlikte kendi bölgeleri olan Amasya ve Merzifon dolaylarına yerleştirmişlerdir.¹⁷ Hatta getirdikleri bu kalifiye elemanlara köyler, evler, tarım araçları ve tohumluk dağıtarak bir kaç yıllık süreler için vergiden muaf tutmuşlardır.

Danışmentlilerin kendi bölgelerinde sağlamış olduğu bu iskân durumu XIII yüzyılın ilk çeyreğinde Moğolların sebep olduğu ikinci bir göç dalgası bütün Anadolu'yu olduğu gibi Merzifon'u da alt-üst etti.¹⁸ Fakat bu Moğol fırtınası geçtikten sonra Selçuklu devrinde birinci sırada sayılmayan Tokat-Amasya-Ankara güzergâhı

17. A.Tabakoğlu, Türk İktisat Tarihi, İst.1986, s.106.

18. a.e., s.108.

Osmanlı döneminde şehir, kasaba ve köylerin büyüdüğü kültür faaliyetlerinin çok geliştiği görülür.¹⁹

Merzifon'a Türk nüfusunun yerleştirilmesinden sonra buralardaki gayrimüslim nüfusun varlığın devam ettirdiği tahrir neticelerinden anlaşılmaktadır. Fakat Merzifon'un köylerinin birçoğunun Türkler tarafından kurulduğu bu köylerin adlarından ve nüfusundan anlaşılmaktadır. Zira köylerinin tamamının adı Türkçe olduğu gibi nüfusunun da tamamı müslimdir.

a) Müslim Nüfus:

XVI. yüzyıl başlarında şehir merkezi olarak Merzifon kazasının toplam tahmini nüfusu, diğer bazı kazalarla karşılaştırıldığı zaman, daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Meselâ Ordu kazasında 1520'de 303 müslim nüfus otururken, aynı tarihte Merzifon'da 3530 müslim nüfus vardır.²⁰ Bu örnekler çoğaltılabilir. Merzifon'da şehir nüfusunun fazla olmasında kazanın ticaret yolu üzerinde kurulmuş olmasından kaynaklandığı gibi ziraate elverişli arazisinin de rolü vardır.

Kaza merkezinde oturan vergi mükellefi hane sayısı 1515 tahririne göre 706; 1520 tahririne göre ise 797'dir. Hane sayısını 5 ile çarparsak tahmini nüfusu buluruz ki, 1515'te 3530, 1520'de 3985'tir. Buna göre Merzifon kazasının köyleri ile beraber müslim ve gayri-

19. Akdağ, a.g.e., C.I, s.476.

20. B.Yediyıldız, a.g.e., s.99.

müslim dahil tahmini nüfusu 1515 tahririne göre 6435, 1520 tahririne göre ise 6580'dir(Bkz. Tablo III).

Yüzde oranlarını hesapladığımızda, kaza merkezinde oturan tahmini müslim nüfusun, köyler ve şehir dahil olmak üzere bütün nüfusa oranı 1515'te % 54.8 iken, 1520'de : 60.5'e yükselmiştir. Bu durum bize 1515 ilâ 1520 arasında köylerden şehire bir göçün yaşandığını göstermektedir. Zira, aşağıda zikredeceğimiz gibi 1515 tahririne göre tahmini müslim nüfusun % 33.4'ü köylerde yaşarken bu oran 1520 tahririnde % 21.2'ye düşmüştür. Yani 1515'te müslüman halkın üçte biri köylerde otururken, 1520'de 5'te biri köylerde oturmaktadır(Bkz. Tablo III).

b) Gayrimüslim Nüfus:

1515 tahririnde Merzifon kazasında dört mahalle "Gebrân-ı Erâmine", yani "Ermeni kâfiri" olarak kaydedilmiştir. 1520 tahririnde ise Ermeni mahallesi altıya çıkmıştır.(Bkz.Tablo II). XVII. yüzyıl başlarında Merzifon'dan geçen seyyah Polonyalı Simôn ise burada 200 hane Ermeni olduğunu kaydeder.²¹ Burada şu gerçek ortaya çıkmaktadır. XVI. yüzyıl başlarından itibaren Merzifon'daki Ermeni nüfusu sürekli artmıştır. Yalnız burada Ermeni derken, etnik olarak Ermeni olmayan gayrimüslimler de zikredilmektedir. Yani Ermeni ile gayri müslim aynı anlamlarda kullanılmaktadır.

21. Polonyalı Simeon'un Seyahatnâmesi, İst.1964, s.86.

1515 ve 1520 tahrirlerinde Merzifon'un köylerinde Ermeni nüfusa rastlanmamaktadır. Köylerde yaşayan nüfusun tamamı müslimdir.

Şehirde yaşayan gayrimüslimlerin tahmini nüfusu 1515'te 755 iken 1520'de 1195'tir. Buna göre 1515'te şehir ve köyler dahil tahmini nüfusun %11,7'sini gayrimüslimler oluştururken, bu oran 1520'de %18,1'e yükselmiştir. Ancak burada hemen şunu hatırlatalım ki, şehir merkezindeki bu nüfus artışı sadece gayrimüslimlerde olmamış, şehirdeki müslim sayısı da 1515'te tahmini nüfusun %54,8'ini oluşturur. 1520'de bu oran %60,5'e yükselmiştir. Dikkati çeken bir başka nokta da Merzifon kazasının köylerinde gayrimüslim nüfusun olmamasıdır. Fakat şehirdeki gayrimüslimler 5 yıl içinde %6,4 oranında artmıştır. Buna karşılık şehir merkezindeki müslimler %5,7 oranında artış göstermiştir. Beş yıllık bir dönem için düşünüldüğünde bu artış nisbeti düşüktür. Öte yandan köylerdeki nüfus azalması da dikkate alınırse Merzifon ve çevresinden başka yerlere göçler veya budönemde tabi afetlerin ya da salgın hastalıkların vuku bulduğu ileri sürülebilir. Ancak bu konularda şimdilik elimizde herhangi bir delil yoktur.

TABLO I. H.921(1515) ve H.926(1520) Tarihlerinde Merzifon'daki Müslüman Mahalle ve Nüfusları

MAHALLELER	H.921(M.1515)		H.926(M.1520)		HANE	İMAM
	NEFER	MÜCERRED	NEFER	MÜCERRED		
1 Hacı Ahmed Fakih	36	7	35	4	30	1
2 Bakkal Süleyman	17	6	25	12	12	1
3 Hacı Rahat	73	21	56	20	35	1
4 Hırfat(?) Mes- cidi Nâm-ı Diğer Eski At Pazarı	47	21	44	16	27	1
5.Cami-i Cedîd	52	21	45	9	35	1
6 Berci(?)	48	16	53	16	36	1
7 Tarakçı	18	3	28	9	19	-
8 Hacı Ballı	36	14	24	5	18	1
9 Mecid	35	12	41	7	33	1
10 Tövbe(?) Nâm-ı Diğer Hoca Sü- leyman	59	34	67	21	30	1
11 Neccar	21	9	17	5	11	1
12 'İmaret	5	1	-	-	4	-
13 Kadî Mahbûn	31	11	24	3	20	1
14 Depecik	64	23	87	26	60	1
15 Gergen	40	16	66	33	32	1
16 Hamid	25	9	12	3	16	1
17 Cami-i Atik	46	15	49	14	34	1
18 Çilehâne-i Ha- life	17	5	21	8	13	-
19 Surmesuk	23	11	22	7	15	-
20 Seydî Ahi 'Asad	19	9	14	3	10	1
21 Seydî Çelebi Mescidi	64	30	62	19	42	1
22 Sofular Nâm-ı Diğer Suflâ	93	38	103	46	56	-
23 Satvan(?)	13	9	10	3	6	1
24 Seydî Bölük	57	26	67	13	52	1
25 Halil Beg Mes- cidi	36	18	36	8	27	1
26 Hacı 'Adil	29	9	32	26	19	1
27 Tuz Pazarı	50	15	74	33	39	2
28 Hacı Yahya	104	43	122	54	66	1
T O P L A M	1158	452	1236	423*	797**	24

*. TD.387'de toplam mücerred sayısı 453 olarak kaydedilmiştir.

** TD.387'de toplam hane sayısı 786 olarak kaydedilmiştir.

TABLO II. H.921(M.1515) ve H.926(1520) Yıllarında Merzifon'daki Ermeni Mahalle ve Nüfusları

MAHALLELER	H.921 (M.1515)		H.926(1520)
	NEFER	MÜCERRED	HANE
1 Kaplan	86	30	49
2 Bozahane	75	33	53
3 Erzincanî	43	19	40
4 Hâzehân-ı der Amasya Sersut(?)	-	-	23
5 Asmân-ı Akdem(?)	-	-	44
6 Kilise	43	14	30
T O P L A M	247	96	239[*]

*.TD.387'de Hane-i Gebran sayısı 302 olarak kaydedilmiştir.

TABLO III. XVI.Yüzyıl Başlarında Merzifon Kazasındaki Hane, Mücerredler ve Nüfus

	1515		1520		Toplam Nüfus ^{**}		Toplam Nüfus %		
	H [*]	M	H	M	1515	1520	1515	1520	
ŞEHİR	MÜSLİM	706	452	797	423	3530	3985	54.8	69.5
	GAYRİMÜSLİM	151	96	239	-	755	1195	11.7	18.1
	T O P L A M	857	548	1036	-	4285	5180	66.5	78.7
KÖY- LER	MÜSLİM	430	270	280	244	2150	1400	33.4	21.2
	MÜSLİM	1136	722	1077	667	5680	5385	88.2	81.8
ŞEHİR VE KÖYLER	GAYRİMÜSLİM	151	96	239	-	755	1195	11.7	18.16
	GENEL TOPLAM	1287	818	1316	-	6435	6580	-	-

* . 1515 tahririnde haneler ayrıca kaydedilmiştir. Nefer sayısını mücerred sayısından çıkararak hane sayısını elde ettik.

** . Bir haneyi 5 kişi olarak tahmin ettik.

H: Hâne

M: Mücerred

B - KÖYLER ve KÖYLERDEKİ NÜFUS

XVI. yüzyıl başlarında, diğer Osmanlı kaza ve sancaklarının aksine Merzifon kazasında sosyal ve iktisadî hayatın ağırlık noktasını köyler oluşturmuyordu. Yukarıda da izaha çalıştığımız gibi nüfusun % 66.5'i şehirlerde yaşamaktaydı. Bu durumun en önemli sebebi Merzifon kazasının ovalık bir yerde kurulmuş olması ve ticaret yolları üzerinde olmasıdır. Ayrıca bağcılık ve dokumacılık gibi sanayii kuruluşlarını beraberinde getiren iş kollarının Merzifon'da bulunması şehirleşmeyi de beraberinde getirmiştir.²²

Köyde oturan halk köyün bütünüyle bir tarım toplumdur.²³ Oturduğu köyün çevresinde bulunan ve arazinin verimine göre büyüklüğü değişen "Çiftlik"leri ekip biçer, elde ettiği mahsûlden belirli bir miktarı vergi olarak devlete veya devletin tayin ettiği sipahiye ödenir.²⁴ İşlediği toprağın karşılığında ise "tapu resmi" öder. Ayrıca tasarruf ettiği yer için "Çift resmi" veya "dönüm resmi" gibi çeşitli vergiler öder. Hayvancılıkla uğraşanlardan ise "resm-i kışlak ve yaylak", "resm-i ağnam" gibi vergiler alınırdı. Osmanlı köylüsü hangi köyde "ra'iiyyet" kaydedilmiş ise orada oturmak zorundadır. Oturduğu yeri terk etmesi halinde "çift bozan" akçesi adı altında tazminat alınırdı. Eğer kaçıışının üzerinden 10 yıl geçmemiş ise tekrar köyünde oturmaya mecbur edilirdi.

22. Bkz. Vergiler kısmı.

23. M. Ali Unal, a.g.e., s.66.

24. Geniş bilgi için bkz. Vergiler kısmı.

TABLO IV. XVI.Yüzyıl Başlarında Merzifon Kazalarındaki Köyler ve Nüfusları

NO	KÖYLER	1515		1520		Tahmini Nüfus*	
		H	M	H	M	1515	1520
1	Hırka	53	31	31	44	265	155
2	Muşruf	72	46	63	49	360	315
3	Marınca	110	73	86	87	550	430
4	İlemi	57	27	-	-	285	-
5	Bağiviren	42	26	30	25	210	150
6	Urumcuk	44	34	48	25	220	240
7	Samadolu	25	17	22	14	125	110
8	Saru	27	16	-	-	135	-
T O P L A M		430	270	280	244	2150	1400

*. Tahmini nüfus hesaplanırken her hane 5 kişi olarak kabul edilmiştir.

Köy hayatı şehir hayatında olduğu gibi cami etrafında oluşmuştur. İdarî teşkilât yönünde de bağlı oldukları sancak merkezinin kadısına tabidir. Mahallelerde olduğu gibi köylerde de imamlar idarî etkinliğe sahip idiler.²⁵

Köy hayatı hakkında vermiş olduğumuz bu kısa malûmattan sonra XVI. yüzyıl başlarındaki Merzifon kazasının köyleri hakkında bilgi verelim:

Yukarıda da anlattığımız gibi Merzifon nüfusunun yarısından fazlası şehir merkezinde yaşamaktadır. Onun için de köy sayısı azdır. 1515 tahririnde 6 köy kaydedilmiştir. 1520 tahririnde İlemi ve Saru köyleri kaydedilmemiştir. Büyük bir ihtimalle ya bu köyler şehre

likte vergi vermekle mükellef olan nüfustur. Bunların haricinde vergiden muaf olan imam, müezzin, hatip, hâfız, mütevellî, müderris, kethüdâ, talebe, zâviyedâr, sipahi-zâde, âmâ gibi zümreler ile fiilen askerlik yapan sipahiler, müstahfızlar, azapler gibi gruplar; kadı, müftü, nâib, subaşı, dizdâr gibi idareci ve subaylar bu hesaplara dahil değildir. Bu askerî sınıfa mensup zümrelerin de 200-300 hanelik bir yekûn tutacakları tahmin edilebilir.

III. B Ö L Ü M

İKTİSADÎ YAPI

A - TOPRAĞIN TAKSİMATI ve TASARRUF ŞEKLİ

Giriş kısmında da belirttiğimiz gibi Osmanlılarda bir yer fethedildiği zaman devlet oraya hemen bir tahrir memuru göndererek o yerin arazisini yazdırırdı. Tahrirden sonra o toprağın mülkiyet hakkı artık tamamıyla devlete aittir. Topraklar verimine, sullanabilirliğine ve büyüklüğüne göre "çiftliklere" ayrılırdı. Bu çiftlikler köylüye ya "ortakçılık" esasına göre veya sadece öşür(mahsulün bir kısmı), ya da mukâtaa karşılığında icara verilirdi. Osmanlı İmparatorluğunda mîrî topraklar daha ziyâde icara verilmek suretiyle işletilmekteydi.¹ İcar, işlenen toprağın bedeli olarak köylüden yılda belli bir miktar nakit akça almaktı.

Mîrî topraklarda köylü hiç bir zaman işlediği toprak üzerinde tam bir mülkiyet hakkına sahip değildir. O, toprak üzerinde sadece bir kiracı idi. Elindeki toprağı satamaz, hibe ve vakfedemez, devletten müsaade almadan başkasına devredemez. Toprak "tapu resmi" karşılığında köylü üzerine kaydedilir ve her sene toprağın verim derecesine göre "çift akçası" adı altında belli

1. İ.Miroğlu, a.g.e., s.154.

bir miktarda ürün veya nakit olarak köylüden alınırdı.

Köylü makul bir sebep olmadan elindeki toprağı uzun müddet boş bırakamaz. Üç sene işletilmeyen toprak kiracının elinden alınarak başka birisine tapu resmi karşılığı verilir. Nitekim kanunnâmede "re'âyânın zira'ate kâbil yerleri bilâ mâni üç yıl boz kalsa timara zarar olduğu takdirce def'-i zarar için sahibinin elinden alınub gayri kimesneye tapuya virmek 'örfen câ'izdir."² diye kaydedilmiştir.

Diğer taraftan, elinde kâfi miktarda toprağı bulunan bir re'âyâ bu toprağı terkedip başka bir sipahinin tımarında çalışamaz veya arabacılık, gemicilik, balıkçılık, ırgatlık, ticaret vs. gibi bir geçim yolu seçemez. Tımar sahibi bu tip köylüleri mahkeme kararıyla "göçürüp" işinin başına dönmeye mecbur edebilir. Ancak 10 seneden sonraki, yani çiftini terketmeleri üzerinden 10 sene geçmiş olan re'âyâdan yalnızca "çift bozan" akçası alınır.³ Bu konuda kanunnâmede "raiyyet ki yerli olup müteferrik olsa göçürüp yerine getirmek kanun-ı kadîmdir. Ammâ on yıldan ziyâde varub bir yerde mutavattın olan kimesneyi göçürüp getürmek men olunmuştur." denmektedir.⁴

Mîrî topraklarda re'âyâ öldüğü zaman toprak oğula bir mülk gibi geçer. Eğer ölen raiyyetin oğlu yoksa,

2. 1520 tarihli Rûm vilâyeti kanunnâmesi, Bkz. Ek II.

3. Barkan, "Tımar", İA, C.VIII., s.307.

4. 1520 tarihli kanunname, Bkz. Ek II.

toprak kızı veya raiyyetten erkek kardeşine, tapu resmi alınarak sipahi tarafından kiraya verilebilir. Raiyyet öldüğü zaman, oğlu ziraat yapamayacak kadar küçük yaşta ise, o zaman bu toprak mirasçının bir yakınına geçici olarak verilir ve her türlü resim ve öşür bundan alınır. Şayet yakını yoksa sipahi başka bir köylüye vererek vergisini yine alır. Mirasçı ziraat yapacak çağa geldiği zaman, babasından kalan yerleri istediğinde, sipahi tapu resmi almadan toprağını teslim etmek zorundadır.⁵

Yukarıda kısaca izahına çalıştığımız ve imparatorluk topraklarının büyük bir kısmında uygulanan mîrî toprak rejimidir. Bu rejimin haricinde imparatorluk dahilindeki bazı topraklarda uygulanan bir sistem daha vardır ki, o da Mâlikâne-Divânî sistemidir. Rûm vilâyetinde uygulanan bu sistem Merzifon kazası topraklarında da uygulanmıştır. Şimdi de kısaca mâlikâne-Divânî sistemi üzerinde duralım:

1. Mâlikâne-Divânî Toprak Rejimi:

1520 tarihli Rûm vilâyeti kanunnâmesinde "Vilâyet-i Rûm'un arazisi iki baştan ta'şir olunmak kanun-ı kadîm olmağın Defter-i Cedid'e dahi öyle sebt olundu"⁶ denilerek bu vilâyette divânî-mâlikâne rejimi uygulandığı belirtilmiştir.

5. İ.Miroğlu, a.g.e., s.155.

6. Bkz. Ek II.

Divânî-Mâlikâne rejimi, esaslarını eski Türk-İslâm devletlerinden alan ve fethedilen bölgelerdeki yerli toprak asaleti sınıflarının devamını temin eden bir sistemdir.⁷ Fakat burada toprak sahiplerinin kuru bir mülkiyetten doğan sınırlı hakları sözkonusudur. Yani toprak tam anlamıyla mülk sahiplerinin tasarruflarında değildir. Zira toprağı işleyen köylülerin devlete vermeğe mecbur oldukları bütün vergiler de sipahiler tarafından veya direk devlet tarafından toplanmaktadır.

Divânî-Mâlikâne rejiminde her köyün biri mâlikâne-sine, yani toprak sahibine, diğeri divânîsine, yani devlete giden iki ayrı vergi toplanmakta ve iki sahibi bulunmaktaydı. Köylü yetiştirdiği mahsulden bir veya iki onda bir mâlikâne hissesi olarak toprak sahibine verdiği gibi, ayrıca onda bir veya beşte bir de divânî hissesi diye sipahiye ödemektedir.⁸

Bu sisteme göre imparatorluğun büyük bir kısmında görülenden farklı olarak, vakıf veya mülk olan şey, toprak üzerinde yaşayan köylüden alınan her türlü vergi olmayıp, sadece toprağın kuru bir mülkiyet hakkıdır. Vakıf veya mülk sahipleri, toprağın kendi mülkleri olmasına rağmen, köylüden yalnız bir toprak kirası istemek hakkına sahiptiler. Mâlikâne hissesi adı verilen bu toprak kirası mahsulün beşte, yedide veya onda biri olarak kabul edilmiştir. Divânî hisse'ye, mahsulün onda biri ile

7. Barkan, "Tımar", İA, C.VIII, s.297.

8. Barkan, "Türk-İslâm Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğunda Aldığı Şekiller Mâlikâne-Divânî Sistemi", Türkiye'de Toprak Meselesi, İst.1980, s.183.

yarısına kadar yükselebilen toprak haracıyla çift, bennâk, cabâ, gerdek, tapu, ağnam resimleri gibi şer'i ve 'örfî bütün vergiler dahildir.⁹

Osmanlıların böyle bir rejimi Rûm vilayetinde uygulamalarının sebebi, fethedilen bölgelerdeki yerli toprak sahipleri ile, fütuhâtı yapan devletin temsilcilerini aynı topraklar üzerinde, aynı zamanda tatmin etmek ihtiyacının bir vasıtası olduğu söylenebilir.¹⁰

a) Çiftlikler

Divânî-Mâlikâne sisteminde, devlet divânî hissesini alabilmeyi kolaylaştırmak için mîrî arazi rejiminde olduğu gibi toprağı çiftliklere bölmüştür.

Kanunnâmede çiftlik "...has yerden seksen dönüme ve mutevassıtu'l,hâlden yüz dönüme ve ednâ yerden yüz otuz dönüme bir çiftlik i'tibâr olunur"¹¹ denilerek verimi iyi olan arazide 80, orta halli bir arazide 100 ve verimi düşük olan arazide 130 dönümün bir çiftlik sayıldığı belirtilmiştir. Dönüm ise "dönüm^(x) dahi hatavât-ı müte'ârife ile tûlen ve arzan kırk hatve yerdir"¹² tarifli yapılarak, çiftliğin, enine ve boyuna kırk adımlık bir yer olduğu kanunnamede belirtilmiştir. Çiftlik ayrıca "ziraat yapılan yer, bir çift öküzün işleyebileceği arazi" olarak da tanımlanmıştır.¹³

9. Barkan, "a.g.m", s.154.

10. Barkan, "Tımar", I, C.VIII, s.297.

11. Bkz. Ek II.

11b. Kanunnamede "çiftlik" olarak geçmektedir.

12. Bkz. 1520 tarihli kanunname, Ek II.

13. H. İnalcık, "Osmanlılarda Raiyyet Rûsumu", Belleten, XXIII/922 (1959), s. 582

Çiftliklerin nasıl işletildiği ve ne gibi vergilerin alındığı, köylü-sipahi ilişkisi, hukukî statüsü, veraseti gibi durumlara "iktisadî yapı" başlığı altındaki konuya girerken açıkladığımız için burada tekrar değinmiyoruz.

1515 tarihinde Merzifon'da toplam 43 tane çiftlik yeri bulunmaktadır. Bunlardan 11 çiftlik köylerde oturan re'âyâ, 32 çiftlik de şehirde oturan re'âyâ tarafından tasarruf edilmekteydi. Şehirde oturan 5 hane iki çiftlik yeri tasarruf ederken, 3 hane birbuçuk çiftlik yeri tasarruf etmekteydi. Bir hane de nîm çift, yani yarım çiftlik yeri tasarruf ediyordu..17 hane ise tam çiftlik yeri tasarruf etmekteydi. Köylerde oturan re'âyâya gelince 11 hane tam çiftlik yeri tasarruf etmekteydi. Geri kalanlar ise cabâ, bennâk veya ekinlü olarak kaydedilmiştir.

b) Hassa Çiftlikleri

Osmanlı öncesi mevcut mâlikâne sisteminden Osmanlılara geçen hassa çiftliklerine daha çok divânî-mâlikâne sisteminin uygulandığı yerlerde rastlanmaktadır. Hassa çiftlikleri doğrudan doğruya sipahi tarafından işletilen ve "kılıç yeri" tabir edilen çiftliklerdi. Sipahinin kendisi ve ailesi çiftliğiyle meşgul olmadığı zaman, sipahî tarafından, diğer topraklardan ayrılıp re'âyâ çiftliklerinden farklı olarak tamamen şahsî ve serbest bir antlaşma usulüyle kiraya verebiliyor-

du. Bu kiraya verme işi mahallî örf ve adetlere göre ayarlanan bir "ortakçılık" şeklindeydi. Bazı yerlerde tohum ve çift hayvanları sipahi tarafından temin edilir ve mahsul yarı yarıya paylaşılırdı. Bazı yerlerde ise sipahi mahsulün sadece 1/4'ünü almaktaydı. Hassa çiftlikleri tarla olduğu gibi bazen de değirmen, bağ ve bahçe de olabiliyordu. Bu tür tarla, değirmen, çayır ve bağlar sipahinin mutlak mülkü sayılamazdı. Çünkü sipahi bunları satamazdı. Ancak ölene kadar kiraya verebilirdi.¹⁴

1515 tahririne göre Merzifon'da 15'i şehirde ve 16'si köylerde olmak üzere toplam 31 hassa çiftliği mevcuttur. Şehirdeki 15 hassa çiftliğini "İbrâhim Çelebi bin Şeyh Şemseddin"¹⁵ tasarruf ettiği kaydedilmiş, ancak köylerdeki hassa çiftliklerini kimin tasarruf ettiği kaydedilmemiştir.

B - ZİRAÎ ÜRETİM

1. Hububat Üretimi:

a) Buğday(Gendûm):

Merzifon kazasında ekonomik hayatın ağırlık noktasını, imparatorluğun diğer taraflarında olduğu gibi, tarım ürünleri teşkil ediyordu. Tarım ürünleri arasında en fazla yetiştirilen çeşit ise buğdaydı. Buğday,

14. Barkan, "Çiftlik", İA, C.III, s.394.

15. Bkz. TD.90, s.157.

hem şehir merkezinde oturanların, hem de köylerde yaşayanların vazgeçilmez ürünü idi. Temel gıda maddeleri olan ekmeğ, bulğur, un ve benzeri yiyecekler buğdaydan yapılıyordu. Ayrıca buğday hemen hemen her türlü iklim şartlarında yetiştirilebiliyordu.

1515 tarihinde Merzifon'da üretilen buğday miktarı 1.464.900,5 kg(2855 müd)dır(Bkz.Tablo V). Ancak bu rakama hassa çiftliklerde üretilen buğday dahil değildir. Hassa çiftliklerde üretilen hububat çeşitleri ayrı ayrı kaydedilmediği için bunun ne kadarının buğday, ne kadarının diğere hububat çeşidi olduğunu bilemiyoruz. Onun için buradaki rakam hassa çiftliklerinin dışında kalan çiftliklerde üretilen buğday miktarıdır.

Buğdayın 872.950 kg'mı şehir ve muşruf köyündeki çiftliklerden, geri kalan 591.950,5 kg. da diğere köylerde üretilmekteydi. Kişi başına düşen buğday miktarı 227.5 kg'dır.

b) Arpa(Cev):

Merzifon kazasında buğdaydan sonra üretimi en fazla yapılan hububat türü arpadır. Arpa, buğdayla karıştırılarak ekmeğ yapımında kullanıldığı gibi hayvan yemi olarak da kullanılıyordu. Fakat o devrin ekonomik ve sosyal hayatında daha çok yer işğâl eden koyunların ve atların temel gıdası olarak kullanılıyordu.

1515'de Merzifon kazasındaki toplam arpa üretimi 798.389,6 kg(1556 müd) dır.(Bkz.Tablo V). Ancak tekrar

etmek gerekir ki bu rakama Hassa Çiftliklerinde üretilen arpa miktarı dahil değildir. Bu miktarın 307.860 kg'ı (600 müd) şehir ve Muşruf köyünde, geri kalan 490.529,6 kg'ı diğer köylerde üretilmekteydi. Kişi başına düşen arpa miktarı ise yaklaşık 124 kg'dır.

Bu arpa ve buğday üretiminin yanısıra 1515 tarihli tahrir göre Merzifon'da toplam 31 Hassa Çiftliği¹⁶ mevcuttu ki, buralarda üretilen hububatın toplamı 147.516,5 kg(287,5 müd)'dir. Tabii ki, bu hububatın ne kadarının buğday, ne kadarının arpa ve diğer hububat türü olduğunu bilemiyoruz. Zira hepsi 'an has-sa vergi kalemi adı altında kaydedilmiştir.

2. Bağcılık:

1515 tarihli Merzifon tahrir defterinde bağcılıkla ilgili olarak direkt bir kayıt yoktur. Ancak üzüm-den üretilen "şira"dan alınan öşür miktarı kaydedilmiştir. Buna göre Merzifon'un Hırka, Marınca, Bağviren(?) ve Urumcuk köylerinde üretilen şira miktarı 127.5 müd (yaklaşık 65.420 kg)dür. (Bkz. Tablo V).

16. Geniş bilgi için bkz. III.Bölüm "Hassa Çiftlikleri".

Ayrıca şehir ve Muşruf köyü halkının bağları vardı ki, bunlarda vergi maktu'(kesim) olarak alındığı için "resm-i bağat" olarak kaydedilmiş ve yukarıdaki rakamlara dahil değildir.

TABLO V. 1515 Tahririne Göre Merzifon'da Üretilen Hububat Miktarı

	Buğday (Müd)*	Arpa (Müd)	'An Hassa (Buğday, arpa vd.)(Müd)	Şıra ^{xxx} (Müd)
Şehir ve Muşruf Köyü	1700	600	-	-
<u>Köyler</u>				
Hırka	52	51	22	3.5
Marınca	352	270	47	35
İlemi	161	80	99	-
Bağivirân(?)	250	211	186	9.5
Urumcuk	160	134	54	79.5
Samadolu	129	150	-	-
Saru	51	60	22	-
T O P L A M	2855	1556	287.5	127.5

* : 1 Müd: 513,12 kg'dır.

** : Tablodaki şıra miktarı sadece divânî hissedir.

C - VERGİLER

Bir bölgenin sosyal ve iktisat tarihini incelerken, o bölgedeki halkın üretim ve tüketimi ve ödediği

vergilerin istatistiki durumu büyük önem taşımaktadır. Osmanlı devletindeki bu istatistiki bilgiler için tahrir defterleri vazgeçilmez kaynaklardır.

Biz de XVI. yüzyıl başlarındaki Merzifon'un sosyal durumunu incelediğimize göre, bölge halkından alınan vergileri de incelemek zorundayız. Ancak, daha önce kısaca Osmanlı vergi sistemi hakkında bilgi verelim:

"Osmanlılar gerek ırk, gerek kültür, gerek iklim ve diğer iktisadî ve hayatî şartlar bakımından birbirinden çok ayrı bölgeler kaplayan imparatorluklarındaki vergi kanunnamelerini, merkezde, İstanbul'da vücuda getirerek bütün ülkeye teşmil etmemiş, bilâkis birbirinden ayrı olan bu bölgelerin birbirine en uygun vergi kanunu yapmak akıllılığını göstermişlerdir."¹⁷

Her bölgede değişik kalemlerde ve o bölgenin kunnâmesine göre alınan vergileri üç büyük bölüme ayırmak mümkündür:

1. Rusûm-ı Şer'iyeye (şeriat vergileri): Zekat, öşür, haraç, cizye vb. gibi.
2. Rusûm-ı 'Örfiyye (Ehl-i örflük vergileri): Çift, ispenç, bennâk, arus, cürüm ve cinayet vb. gibi.
3. Tekâlif-i Divaniye (veya Avarız-ı Divâniye): Avarız akçası, nüzül bedeli, kürekçi akçası vb. gibi.¹⁸

17. B.Yediyıldız'dan nakl. Ş.Altundağ "Osmanlı İmparatorluğunun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma", DTCFD, (Ank.1947), C.V,S.2, s.189.

18. Akdağ, Türkiye'nin İktisadî ve, C.II, Ank. 1979, ss.271-274.

Osmanlı vergi sisteminin bir başka özelliği de toplanan vergilerin tek elde yani merkezde toplanmamasıdır.¹⁹ Vergiler her bölgenin sipahisi tarafından toplanır. Ancak mukâtaâ, îcar gibi değişik durumlarla işletilen yerlerin vergileri direkt merkezce toplanırdı.

Divânî-Mâlikâne rejiminin uygulandığı yerlerde ise "arazi iki başdan ta'sir olunur"du. Yani vergiler iki elden toplanırdı. Biri divânî hisse, diğeri ise mâlikâne hissesi. 1515 Merzifon tahrir defterinde divânî hisselerin vergi miktarı ayrı ayrı kaydedilmiş, ancak mâlikâne hissesinin miktarı kaydedilmeyerek bunların vakıf oldukları belirtilmiştir. Onun için biz 1515 tarihinde Merzifon bölgesinden alınan vergi miktarlarını belirtirken sadece divânî hisseye ait olan rakamları zikredeceğiz.

1. Öşür

Osmanlı vergi sisteminde akla ilk gelen vergi kalemı "öşür" olmaktadır. Öşür Arapça "ondabir" anlamına gelmektedir. Fakat öşür miktarı her bölgenin durumuna göre değişmiş, 1/10'un üzerinde olduğu gibi altında da toplanmıştır. Ayrıca uygulamada devlet kendisine ait olan bu vergiyi, devlet adına sipahi, zâ'im ve has gibi belirli görevlerini yerine getirenlere maaş olarak bırakmıştır.

19. Barkan, "Avârız", IA, C.I, s.14.

Bilindiği gibi Osmanlı toprak rejiminde re'aya devlete ait topraklar üzerinde bir nevi kiracı durumundaydı. Devlet, sahibi olduğu bu topraklardan her sene kendi ad ve hesabına belli miktarlarda vergiler almaktadır. Bu vergilerden biri olan öşür, "harâc-ı mukâseme", olarak hukukî bir temele oturtuluyordu.²⁰ Mukâseme bölüşme manasına gelmektedir. Öşürün senelik miktarı toprağın verimine, sulama şartlarına, ziraat çeşitlerine ve mahallî örf ve adetlere göre büyük değişiklikler göstermektedir. Hatta bazen her kaza ve köy için ayrı ayrı tayin edilmekteydi.

Öşür, aynî olarak alındığı gibi nakdî olarak da alınabiliyordu. Arpa ve buğday gibi uzun süre bozulmadan durabilen hububatlardan genellikle aynî olarak alınırdı. Çabuk bozulabilen meyve ve sebze türü ürünlerde ise genellikle nakdî olarak alınırdı. Onun için ürünlerden alınan öşür miktarı tahrir defterlerine kaydedilirken buğday ve arpa gibi öşrü aynî olarak alınabilen ürünlerin miktarı akça olarak yazıldığı gibi mûd ve kile olarak da yazılıyordu.²¹

Mâlikane-Divânî sisteminin uygulandığı yerlerde öşür miktarının bir kısmını divânî hisse olarak devlet, kalan kısmını da mâlikâne hissesi olarak vakıf veya şahıslar alırdı.²²

20. Barkan, "Öşür", Türkiye'de Toprak Meselesi, s.799.

21. M.Ali Ünal, a.g.e., s.119.

22. Barkan, "a.g.m.", s.801.

a) Hububat Öşrü (Behre)

- Buğday Öşrü(Behre-i Gendüm)

1515 tarihinde Merzifon'da hububat türlerinden en fazla buğday üretiliyordu. Onun için de üretilen mahsuller arasında en fazla vergi geliri buğdaya aitti. Buğday öşrü deftere kaydedilirken "Behre-i Gendüm" olarak kaydedilmiştir. Farsçada hisse, pay anlamına gelen behre'nin öşürle aynı anlama geldiğini biliyoruz.²³

Hemen şunu belirtelim ki, aşağıda buğday öşrü ve diğer vergiler anlatılırken zikredilecek olan rakamlar sadece divânî hisseye ait rakamlardır. Daha önce de anlattığımız gibi divânî-mâlikâne rejiminin uygulandığı yerlerdeki arazilerde, bir divânî hisse, bir de mâlikâne hissesi olmak üzere iki defa vergi alınıyordu. Merzifon kazasındaki mâlikâne hisseler vakıf olarak belirtilmiş, ancak vergi miktarı olarak sadece divânî hisse kaydedilmiştir. Onun için bizim zikredeceğimiz rakamlar sadece divânî hisseye ait olan rakamlardır.

1515'te Merzifon kazasında divânî hisseye alınan buğday öşrü 28424 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 12.19'dur(Bkz. Tablo VI).

Aynı tarihte buğdayın narh fiyatı ise kile başına 5 akça olarak belirtilmiştir. Şunu da hatırlatalım ki, bu rakamlara hassa çiftliklerinde üretilen buğday miktarı dahil değildir. Hassa çiftliklerinde üretilen

23. B.Yediyıldız, a.g.e., s.118.

bütün hububatlar "'An Hassa" adı altında kaydedilmiştir.

- Arpa Öşürü (Behre-i cev)

1515'te Merzifon kazasında buğdaydan sonra en çok üretilen hububat türü arpadır. Divânî hisseye ait öşür bedeli 12.241 akçadır. Toplam divânî hisse içerisindeki payı % 5.25'tir. (Bkz. Tablo VI). Tabii ki bu rakamlara hasşa çiftliklerinde üretilen arpa miktarı dahil değildir.

b) 'An Hassa

1515 tarihli tahrirde Hassa Çiftlik'lerinden alınan öşür ve vergilerin hepsi "'an hasşa" adı altında kaydedilmiştir. Bu çiftliklerde üretilen hububat, meyve, üzüm gibi mahsullerden alınan vergi ve öşürler ayrı ayrı kaydedilmedikleri için "'an hasşa" adı altındaki vergi miktarının ne kadarının hububat, ne kadarının meyve ve diğer mahsullere ait olduğunu bilemiyoruz.

"'An hasşa" olarak kaydedilen vergi miktarı 5.750 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki yeri % 2.46'dır. Bu orana hasşa çiftliklerinde üretilen bütün mahsuller dahildi.

c) Bal Öşürü (Resm-i Kivâre)

Osmanlı devletinde arıcılıkla uğraşanlardan da öşür alınıyordu. 1520 tarihli kanunnâmede "..... her kovanda bi-hasebil hâsıl bazı vilayetlerde iki kovandan bir akça ve bazı vilâyetlerde bir kovandan bir ak-

ça"²⁴ alınır diye yazılmıştır.

1515'te Merzifon'da "Resm-i Kivâre" adı altında kaydedilen bal öşrü toplamı 1.977 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.84'tür. Bal öşrü bazı vilayetlerde iki kovanda bir akça, bazı vilayetlerde de bir kovanda bir akça olduğuna göre, Merzifon'daki kovan sayısı ya 1977 ya da 3954 olmalıdır. Ancak şunu da ilave etmeliyiz ki, bu rakamlara Muşruf köyünün bal öşrü dahil değildir. Çünkü bu köye ait bağ, meyve, resm-i ranem ve resm-i kivâre toplam olarak ayrı yazılmıştır(Bkz.Tablo VI).

d) Soğan öşrü(öşr-i piyaz):

Soğandan alınan öşür, öşr-i piyaz adı altında kaydedilmiştir. Toplam vergi miktarı 939 akçadır. Bu verginin büyük bir kısmı da Saru köyüne aittir(689 akça). Öşr-i piyazın toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.4'tür(Bkz.Tablo VI).

e) Haşhaş Öşrü

1515 tarihli tahrir göre Merzifon kazasına tabi ilemi ve Urumcuk köylerinde haşhaş yetiştirilmektedir. Haşhaş öşrü'nün kaçta kaç olduğu kaydedilmediği için toplam ne kadar haşhaş üretildiğini bilemiyoruz. Ancak öşür olarak alınan divânî hisse 370 akçadır. Bunun da toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.015'tir.

24. Bkz. Ek II.

f) Ceviz Öşrü

1515'te İlemi, Bağıvıran ve Urumcuk köylerinde Öşr-i ceviz adı altında cevizden öşür alınmaktaydı. Alınan toplam vergi 261 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.011'dir(Bkz.Tablo VI). Cevizde kaçta kaç öşür alındığı kaydedilmediği için üretimin ne kadar olduğunu bilemiyoruz.

g) Meyve öşrü

1515 tarihinde Merzifon'da yetişen meyvelerden alınan öşür "Öşr-i meyve" adı altında kaydedilmiştir. Ancak bunların çeşitleri belirtilmeyerek sadece kaç akça öşür alındığı belirtilmiştir. Zaten üretilen meyve miktarı da oldukça azdır. Muşruf ve İlemi köylerinde meyve yetiştiriliyordu. Muşruf'ta yetişen meyve öşrü, öşr-i bağat, resm-i ganem ve resm-i kivare ile birlikte kaydedildiği için . öşür miktarını bilemiyoruz(Bkz.Tablo VI). İlemi köyünde yetişen meyvenin öşrü ise 149 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.06'dır. (Bkz.Tablo VI). Ayrıca ıcar-ı bağçe-i medrese ve öşr-i meyve adı altında kaydedilen 130 akçalık bir miktar daha vardır ki o da buraya dahil değildir.

h) Nohut öşrü

1515'te Merzifon'da en az yetişen hububat çeşidi nohuttur. İki yerde yetişmektedir. "Öşr-i nohut" adı altında alınan öşrü Bağıvıran köyünde sadece 12 akçadır.

Bunun da toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.005'tir. Nohut, ayrıca Merzifon kaza merkezinde de yetişmektedir. Burada yetişen nohut âdesi(mercimek) ve bakla ile birlikte öşrü 580 akça olarak kaydedilmiştir.

1) Şıra öşrü ve Bağ resmi

Üzüm bağlarının vergilendirilmesinden elde edilen gelir "öşr-i şıra" veya "bağ resmi" adı altında toplanıyordu. 1515 tarihinde Merzifon'da şıra öşrü toplamı 2.550 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 1.09'dur. Bunun dışında "öşr-i bağat ve meyve ve resm-i ganem ve kivare-i karye-i Muşruf" adı altında kaydedilen 1500 akçalık gelir buraya dahil değildir. (Bkz. Tablo VI).

2. Şahsa Bağlı Vergiler:

a) Aslî Vergiler ('An rusûm)

Osmanlı devletinde üretilen ürünlerden vergi alındığı gibi, bizzat şahsın kendisiyle ilgili olarak alınan vergiler de vardı. Bu vergiler şahsın mal varlığına, evli, bekar, müslüman, gayrimüslim gibi kendisiyle ilgili durumlara göre değişen vergilerdi. Bunların başında Halil İnalçık'ın esas ra'iyet rüsümü dediği²⁵ çift resmi, bennâk resmi, caba resmi, dönüm resmi, kışlak resmi, cizye ve ispenç gelmekteydi. İşte 1515 tarihli

25. H.İnalçık, "Osmanlılarda Ra'iyet Rusûmu", Bellekten, XXIII/92(1959), s.595.

Merzifon tahrir defterinde, bu şahsa bağılı bütün müs-
lim nüfusun vergileri "'an rusûm" başlığı altında kay-
dedilmiştir. "resimlerden" anlamına gelen 'An rüsum
çift, nîm, ekinlü ve cabâ resimlerini de içine almak-
tadır.²⁶

Çift resmi, çiftlik işleten re'âyâdan başlangıçta
döğen, boyunduruk, araba, orak gibi re'âyânın yapmakla
mükellef o duğu işler karşılığı olarak XVI.yüzyılda ö-
dediği sabit bir vergi idi. Cizye, bennâk, ispenç ve mü-
cerred gibi şahsa bağılı olan vergilerden farkı ise re'â-
yânın mutlaka çiftlik tasarruf etmesiydi.²⁷ Yukarıda da
izahına çalıştığımız gibi 1515 tarihli Merzifon kazası
tahririnde çiftlik resmi ayrıca kaydedilmemiştir. Ancak
kanunnâmede "Resm-i çift tamam çiftlik üzerine kaydolu-
nan ra'iyetten elli yedi akça ve nîm çiftten nısf re-
sim"²⁸ diye kaydedildiğine göre ve Merzifon kazasında
1515'te 43 çiftlik yeri bulunduğundan, kazadaki resm-i
çift miktarı 2451 akçadır. Hemen şunu belirtelim ki,
bu rakama hassa çiftlikleri dahil değildir. Resm-i çift
mart ayında alınmaktaydı.²⁹

'An rusûm vergisinin içerisindeki diğer bir vergi
kalemi ise "bennâk resmi"dir. Bennâk evli fakat çift
tasarruf etmeyen veya nîm çiftten az yer tasarruf eden
ra'iyettir. Mücerred'den farkı ise evli oluşudur. Ben-
nâk ikiye ayrılırdı: Nîm çift'den az yer tasarruf eden

26. Yediyıldız, a.g.e., s.126.

27. H.Inalcık, "Osmanlılarda", ss.581-585.

28. Bkz. Ek II.

29. "Resm-i çift dahi mart ayında alınur", TD.387,s.349.

bennâka "ekinli bennâk", hiç yer tasarruf etmeyen de "cabâ bennâk" denirdi.³⁰ 1520 tarihli kanunnâmede "ekinli bennâk"den onsekiz akça, "cabâ bennâk"den ise onüç akça vergi kaydolunmuştur.

Kanunnâmeye göre Mücerred'lerden nesne alınmaz. Ancak "Mücerred teehhül etse cabâ resmi alınur ve caba ekinli olsa ekinli resmi alınur, caba resmi ref' olunur"³¹ diye kaydedilmiştir.

1515'teki tahrîre göre Merzifon'daki 'an rusûm' vergisinin miktarı 7915 akçadır. Bunun topla divânî vergi miktarı içindeki payı % 2.46'dır.(Bkz.Tablo VI). Fakat bir de niyabet çizgisi altına kaydedilmiş olan "an rusûm" vardır ki, bu rakamlara dahil değildir. Selçuklular zamanında asayiş ve düzeni bozanlardan alınan cezaların kaydedildiği "rusûm-ı niyâbet" Osmanlılar zamanında da devam etmiştir.³² 1515'te Merzifon'da "niyabet" çizgisi altına kaydedilen "an rusum" vergisinin toplam miktarı 1291 akçadır. Her iki 'an rusûm'u topladığımızda bu vergi miktarı 9206 akça etmektedir. Bunun da toplam divânî hisse içerisindeki payı % 3.94 etmektedir.

30. H.İnalçık, "Osmanlılarda",s.589.

31. Ek II.

32. Akdağ, a.g.e., C.II, s.91.

TABLO VI. 1515 Tarihinde Merzifon Kazasında
Alınan Vergilerden Divânî Hisse ve Miktarları

NO	VERGİNİN ADI	Vergi Bedeli (Akça)	Toplam Bedel İçindeki %
1	Behre-i Gendüm(Buğday)	28424	12.19
2	Behre-i Cev(Arpa)	12241	5.25
3	'An Rusûm(Çift, bennâk..)	7915	3.39
4	'An Hassa	5750	2.46
5	Resm-i Çift	2360	1.01
6	Resm-i Tapu	5000	2.14
7	Resm-i Ganem	300	0.12
8	Resm-i Kivâre	1977	0.84
9	Öşr-i Şıra	2550	1.09
10	Öşr-i Piyâz	939	0.40
11	Öşr-i Haşhaş	370	0.15
12	Öşr-i Ceviz	261	0.11
13	Öşr-i Meyve	149	0.06
14	Öşr-i Nohut	12	0.005
15	Öşr-i Bağat ve Meyve ve resm-i ganem ve kivâre-i karye-i Muşruf	1500	0.64
16	İcar-i bağçe-i Medrese ve öşr-i meyve	130	0.55
17	Âdesi ve Bakla ve Nohut	580	0.24
18	Cizye-i Gebrân	7575	3.24
19	Ba'd-ı hevâ	3784	1.62
20	Âsiyâb	742	0.31
21	Niyâbet	2270	0.92

22	Çayırhâ	144	0.06
23	Cerâim ve ba'd-ı hevâ-i Merzifon ma' karye-i Muşruf	7000	3.00
24	Mahsul-i İhtisâb	6340	2.71
25	Mahsul-i beytü'l-mâl ve mâl-i gayb ve yâve ve kaçgun	4080	1.75
26	Mahsul-i(?)	300	0.12
27	Niyâbet ve Nısf-ı Ba'd-ı Hevâ ve 'Arus ve Âdet-i Ağnam	1921	0.82
28	Mukâta'-i Damgavât-ı nefs-i Merzifon ma' bozahane, meyhâne ve bazar-ı kayl ve rişte ve başhâne(?)	82000	35.17
29	Mukâtât-ı zemîn-i Dekakin	15211	6.52
30	Mukâtâ'-i Boyahane	1000	0.40
31	Mukâtâ-i Zemin-i buzhâ- ne-i(?) zımmiyân	220	0.09
32	Kıst-ı Bağat	4920	2.11
33	Kıst-ı Hamam-ı Köhne	10000	4.28
34	Kıst-ı Hamam-ı Nev(?)	6000	2.57
35	Kıst-ı Miyâh(?)	5500	2.35
36	Mizân	2500	1.06
T O P L A M		233.135	

b) Cizye Resmi(Cizye-i Gebran)

Osmanlı devletinde bülüğa ermiş gayrimüslim erkek-
ten şahıs başına alınan vergiye "cizye" adı verilirdi.

1515 tarihli tahrirde bu vergi "cizye-i gebrân" olarak kaydedilmiştir. "Cizye" kelimesi farsçadaki "yezid" kelimesinden Arapçaya geçmiştir.³³

Osmanlı devletinde bir gayrimüslimden cizye vergisinin alınabilmesi için evi içindeki eşyasından başka koyun, keçi, hububat, şarap gibi mahsullerinden üçyüz akça tutarında malı olması ve erkek olması gerekiyordu. İhtiyarlardan, kadınlardan ve papazlardan cizye alınmazdı.³⁴ Ancak papazlardan "cizye-i marhasiye" adı altında ayrı bir vergi alınırdı.³⁵ Cizye miktarı ise devirlere göre değişmiştir. Meselâ Kanuni zamanında 60 ilâ 75 akça arasında iken IV.Murad zamanında 333 akçaya yükselmiştir. Tabii ki, cizyenin rakam olarak bu kadar artmasında İmparatorluk genelinde bütün vergilerin yükseltilmesinin yanında, akçanın değer kaybetmesinin de rolü

1515 tarihli tahrire göre Merzifon kazasındaki "cizye-i gebrân" vergisinin toplamı 7575 akçadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 3.24'tür. Şahsa bağlı olarak alınan vergiler, gayrimüslimlerde kişi başına yaklaşık 10 akça düşerken, müslimlerde 1.5 akça düşmektedir. Müslim nüfusta bu oranın düşük olması, müslümanların vergi alınmayan askerlik, imamlık, müderrislik gibi işlerde istihdam edilmeleri şeklinde açıklanabilir.

3. Hayvancılıkla İlgili Vergiler:

a) Resm-i Ganem

Osmanlı devletinde koyun ve keçilerden alınan ver-

33. Neşet Çağatay, "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler", AÜDTCEFD, C.V/5, s.494.

34. "a.y." s.495.

giler "resm-i ganem" veya "resm-i ağnam" kalemine kaydedilirdi. Resm-i ganemin hesaplanmasında koyun kuzusuyla, keçi de oğlaşıyla beraber sayılırdı. Resm-i ganem, yörükten alınan, yerliden alınan, eşkincilerden alınan diye bir kaç bölüme ayrılırdı.³⁶

1520 tarihli Rûm vilâyeti kanunnamesinde " yörükte ve yerlüde resm-i ganem iki koyuna bir akçadır. Koyun ile kuzu bile sayılmak kanun olmuştur" denmiş, ayrıca "yörüğün koyunu hiç kalmasa veyahut resm-i ganem resm-i caba miktarınca olsa onların gibiden caba resmi alınur ziyade alınmaz ve yörük taifesinin rusûmu abril ayında almak mukarrer olmuştur."³⁷ diye kaydedilmiştir.

Buna göre 1515 tahririnde Merzifon'da "resm-i ganem" olarak alınan 300 akçaya karşılık 600 hayvan bulunmaktadır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.12'dir (Tablo VI). Ancak bu rakamlara Muşruf köyünün koyunları dahil değildir. Çünkü bu köyün "Resm-i ganem"i bağ, meyve ve kivâre resimleriyle birlikte kaydedilmiştir.

Bunların yanısıra "niyâbet" çizgisi çekilerek kaydedilen vergi kalemleri vardır ki, bunlar "an rusûm, ganem ve Ba'd-ı hevâ vergileridir. Niyâbet çizgisi altında ganem vergisinin miktarı ile resm-i ganem vergisinin miktarı birbirine eşittir. Sadece İlemi köyündeki

36. Çağatay, "h.g.m.", s.486.

37. Bkz. TD.90, s.157.

20 akçalık resm-i ganem, niyabet çizgisi altına yazılmamıştır. Bunu hariç tutarsak şunu söyleyebiliriz: Koyun ve keçilerden alınan verginin yarısı "resm-i ganem" kalemine kaydedilirken, diğer yarısı da "niyabet" çizgisi altındaki "ganem" kalemine kaydedilmiştir. Biz koyun sayısını gösteren tabloyu çizerken (Tablo VII) resm-i ganem ile niyabet çizgisi altındaki "ganem"in toplamını aldık.

TABLO VII. 1515 Tahririne Göre Merzifon Kazasındaki Koyun Sayısı ve Köylere Dağılışı.

KÖYÜN ADI	KOYUN SAYISI	RESM-İ GANEM (Akça)
Samadolu	720	360
Hırka	400	200
İlemi	40	20
T O P L A M	1160	580

4. Maktu' Vergiler ve Mukata'alar:

- Maktu' Vergiler:

"Maktu'" kelime olarak kesilmiş, bölünmüş anlamına gelmektedir. Osmanlı vergi sistemi içerisindeki anlamı ise ürünlerin bolluk veya kıtlığına bakılmaksızın, önceden belirlenmiş belirli bir miktarı vergi olarak almaktır. Yani bugünkü anlamıyla bir nevi "götürü usul" yoluyla vergilendirmedi. 1515'te Merzifon'da değirmen

ve hamamlardan bu yolla vergi alınıyordu.

a) Resm-i Asiyâb(Değirmen vergisi)

Osmanlı Devletinde değirmenlerden maktu' usulüyle "Resm-i âsiyâb" adı altında vergi alınırđı. 1515'te Merzifon kazasında toplam divânî hisse olarak 742 akça âsiyâb vergisi alınmıştır. Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 0.31'dir.

Resm-i âsiyâb aynî olarak alındığı gibi nakdî olarak da alınırđı. Onun için deftere kaydedilirken alınacak olan verginin değeri akça olarak kaydedildiğı gibi müdd ve kile olarak da öğütülen çeşitli hububat için el-galle olarak da kaydedilmiştir. Merzifon'da değirmen başına alınan vergi miktarı ise değirmenin cinsi ve çalışma durumuna göre değişmektedir. Meselâ Hırka köyünde iki değirmen için ayda 10 akça alınırken Urumcuk köyünde senenin altı ayında çalışan üç değirmen için ayda 5 akça alınmaktadır.

b) Kıst-ı Bağat ve Kıst-ı Hamâm

Osmanlılarda bağ sahibi olanlardan her yıl kesilmiş olan (ber-vech-i maktu') belli bir vergi, bağların üretiminin azlığına veya çokluğuna bakılmaksızın, alınırđı. Bu vergiye çoğı zaman resm-i bağat adı verilirdi. Bizim incelediğimiz 1515 tarihli tahrir defterinde ise "kıst-ı bağat" olarak kaydedilmiştir. "Kıst" hisse, pay anlamlarına gelmektedir. Bu tarihte Merzifon'daki kıst-ı bağat vergisinin toplamı 4920 akçadır.

Bunun toplam divânî hisse içerisindeki payı % 2.11'dir.

Ayrıca hamamlardan da alınan bir maktu' vergisi vardır ki, o da "Kıst-ı hamam" adı altında kaydedilmiştir. Bunun da toplam miktarı 11.500 akça olup toplum divânî hisse içindeki payı % 4.32'dir (Bkz. Tablo VI).

B-Mukâta'alar:

Osmanlı Devletinde devlet hizmetinde olan bütün hizmetliler "dirlik" karşılığı görev yapmazlardı. "Ulûfelû" tabir edilen "maaşlı" devlet hizmetlileri de bulunuyordu. Gerek bu "ulûfelû" taifesinin maaşını vermek, gerekse divân-ı hümayûn'un gerekli olan alım-satımları yapabilmesi için nakit paraya ihtiyacı oluyordu. İşte devlet bu nakit parayı sağlayabilmek için geliri kimseye dirlik olarak verilmeyip doğrudan divân-ı hümayûn'a bırakılan vergi ve gelir kaynakları meydana getirmişti ki, bu tip kaynaklara mukâta'a denirdi. Mukâta'alar genellikle mumhane, kirishane, boyahane; gümrük, ihtisb gibi ekonominin sanayi ve ticaret kollarından alınırdı.³⁸

Mukâta'a usulü Fatih devrinde yürürlüğe girmiş, belli bir süre sonra kaldırılmış, ancak yine Fatih dönemi sadrazamlarından olan Rum Mehmet Paşa'nın sadareti zamanında tekrar uygulamaya konmuştur.³⁹

Mukâta'a aynı zamanda bir işletme biçimidir. İki

38. Akdağ, a.g.e., s.294.

39. Yücel Özkaya, XVII. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı, Ank.1985, s.92.

yolla mukâta'a gelirleri toplanırdı: Ya müzayede ile iltizam'a verilerek toplanır ya da devletin bir memuru tarafından toplanırdı.⁴⁰ Mukataa devlet merkezinde ya da ilgili kadılıkta müzayedeye çıkarılır. Devlet hazinesine en yüksek parayı vermeyi teklif ve taahhüd eden kimse iltizamı alır. Bunun yanında hazineye yatırılacak peşin para miktarı da çok önemliydi. Peşin miktarının fazla oluşu tercih sebebiydi. Çünkü mukataanın iltizama verilmesindeki sebep, hazineye bir an önce para girişini sağlamaktı. Mukataayı alan kimseye mültezim denirdi. İltizam müddeti ise genellikle üç yıl olurdu.

Eğer müzayede sonucu mukata'ayı alan olmazsa, o zaman devlet mukata'a gelirinin toplanması için bir memur görevlendirirdi ki, bu kişiye ulûfelü denirdi.⁴¹

Öte yandan devlet mültezimlerin fazla mal almalarını önlemek için, mültezimi denetlemek için, "emin" denilen kişiler tayin ederdi. Bu arada devlet daha iltizam süresi bitmeden "emin" olan kişilerden mukata'a gelirine kaydedilmek üzere para isteyebilir. Emin veya mültezimler istenen parayı, istenen yere makbuz karşılığı öderler. Bu makbuzlar iltizam müddeti sonunda eyâlet defterdarı huzurunda ibraz edilerek borçtan düşürülür. Yapılan işlemler kesin hesap blançosu haline getirilerek defter şekline sokulur ve bir üst yazı ile pa-dişaha sunulur.

40. M.Ali Ünâl, "XVII.yüzyılın Başlarında Harput Mukataatına Ait Bir İcmal Muhasebe Defteri", OUEFD, (Aralık 1988), s.93.

41."a.y.",s.94.

a) Damgavat, Bozahane, Meyhane, Bazar-ı Keyl
ve Rişte Mukataaları

Osmanlı Devletinde şehirde satılan mallardan belli miktarda vergi alınırdı. Bu vergilere "bâc" dendiği gibi "kara damga" da denirdi. Bizim incelediğimiz defterde bu vergi "mukataât-ı damgavât" olarak kaydedilmiştir.⁴² "Damga vergisi" Bozahane, Meyhane, bazar-ı keyl ve Rişte vergileriyle birlikte kaydedildiği için sadece bu verginin miktarını tespit edemiyoruz.

Bozahaneler köylünün sattığı bozaların işlendiği sanai kolu idi. Meyhaneler ise köylülerin yaptıkları sıraları getirip sattıkları müesseselerdi. Rişte ise iplik anlamına gelip, dokumacılıktan alınan vergileri ifade ederdi. O tarihte Merzifon'daki dokumacılık sanayi oldukça gelişmiş, hatta daha sonraları Evliya Çelebi bu durumu biraz da abartarak "Kırım diyarına tüccarlar buradan her sene binlerce top pamuk bezi götürüp esir ile değiştirler. Kırım halkının ferace ve elbisesi hep Merzifon bezindendir. Pamuk ipliği dahi meşhurdur. Beldi döşegi, beldi alaca yastığı, basma kalem kâri, lâtif çift yorgan yüzleri çarşaf ve perdeleri dahi meşhurdur. Güzelleri de dünyaca meşhurdur." diye yazmaktadır.⁴³

1515 tarihinde Merzifon kazasında mukataa olarak alınan damgavat, bozahane, meyhane, bazar-ı keyl(tartı aletlerinden alınan vergi) ve başhane(?) vergilerinin

42. TD.90, s.157.

43. Seyahatnâme, C.II,s.632.

toplamı 82.000 akçadır. Bunun da toplam divânî hisse içindeki payı % 35.17 etmektedir.

b) İhtisab Mukata'ası(Mahsul-i İhtisâb)

Osmanlı Devletinde çarşı ve pazarlardaki mahsulle-
rin alış-veriş fiyatlarının kontrolü işlerine ihtisâb
denirdi. Esasen ihtisâb, hesap sorma, hesaba çekme an-
lamlarına gelip kazalardaki kadılıklara bağlı bir mües-
sese idi. Görevi ise çarşı ve pazardaki narhları kont-
rol etmek, kile, arşın vesair ölçülerle terazi ve kan-
tarları muayene etmek, düzgün ölçüler kullanmayan ve
satışlarda hile yapanları cezalandırmaktı.⁴⁴

Muhtesiplik işi ya iltizâm ile bir âmile verilir,
ya da, bu iş için bir emin tayin edilirdi. Emin veya
âmil her yıl devlete defterde yazılı olan muayyen bir
meblağı iltizam bedeli olarak ödemek mecburiyetendeydi.
İşte bu gelir kaynağına ihtisâb mukataası denir.

İhtisâb mukataası, 1515 tarihli Merzifon tahrir
defterine "mahsûl-i ihtisâb" olarak kaydedilmiş ve top-
lam miktarı 6340 akçadır. Bu da divânî hisse içerisin-
de % 2.71 gibi bir pay etmektedir.

c) Boyahane Mukataası(Mukata'a-i Boyahane)

Boyahaneler dokuma sanayiinde kullanılan iplikle-
rin renklendirilmesi ve kumaşların boyanması için faa-

44. M.Ali Ünal, XVI.Yüzyılda Harput Sancağı, s.146.

liyet gösteren bir sanayii kolu idiler. 1515'te Merzifon'daki boyahane geliri sadece 1000 akça olarak kaydedilmiştir. Bu da toplam divânî hisse içerisinde % 04 gibi bir pay etmektedir.

5. Arızı Vergiler:

a) Bâ d-1 hevâ, cürüm ve cinayet resimleri

Tapu-tahrir defterlerinde genellikle rastlanan ve miktarı önceden bilinmeyip tahmini olarak yazılan bir vergi çeşidi var ki, o da "bâ d-1 hevâ" grubu vergileridir. Bu gruba resm-i arus, resm-i yâve, resm-i tapu, abd-i abık, cürm-i cinayet gibi vergiler girmektedir. Yani evlenmelerden alınan vergi, öldürme olaylarından alınan para cezaları, başkalarının mahsulüne zarar veren hayvanlardan alınan cezalar bu gruba dahildir.

1515 tarihinde Merzifon kazasındaki köylerde alınan bâ d-1 hevâ vergisinin yarısı bâ d-1 hevâ olarak kaydedilirken kalan diğer yarısı da niyabet çizgisi altına 'an rusûm ve ganem resimleriyle birlikte kaydedilmiştir.⁴⁵ Bizim aşağıda vereceğimiz rakam bu iki ayrı kalemin toplamından oluşmaktadır.

Bu vergilerin toplamı 4483 akçadır. Bunun divânî hisse içerisindeki payı % 1.9'dur. Ancak bir de ayrıca beraber kaydedilmiş olan toplam 1921 akçalık "Niyâbet

45. TD.90, s.160, 167, 168.

ve nisf-1 bâ d-1 hevâ ve 'arûs ve âdet-i aġnâm" vergisi vardır ki, o buraya dahil değildir.

b) Niyâbet

1515 tarihli Merzifon Mufassal tahrir defterinin üç ayrı yerinde (Hırka, Samadolu ve Saru köyleri) niyâbet çizgisi çekilerek altına ganem ve bâ d-1 hevâ vergilerinin yarısı ve bir de 'an rusûm vergisinin yaklaşık 1/3'ü kaydedilmiştir. Selçukluların rusûm-1 niyâbet dediği ve Osmanlılarda da devam etmiş olan, aşayış ve düzehi bozanlardan alınan para cezalarının kaydedildiği "resm-i niyâbet"le buradaki niyâbet vergisi hiç bir benzerlik göstermemektedir.

Niyâbet resminin toplam miktarı 2270 akçadır. Bunun divânî hisse içindeki payı ise % 0.92'dir(bkz.Tablo VI).

1515 TARİHİNDE MERZİFON KAZASINA BAĞLI
KÖYLER VE DİVANI HİSSELERİ

NO	KÖYÜN ADI	GELİRİ(Akça)
1	Hırka	4789
2	Muşruf	26250
3	Marınca	11000
4	İlemi	5500
5	Bağıviran(?)	8686
6	Urumcuk	8386
7	Samadolu	3380
8	Saru	2974
T O P L A M		70.965

S O N U Ç :

"XVI.yüzyıl başlarında Merzifon" konusunda ana kaynağını iki tapu-tahrir defterinin oluşturduğu bu araştırmamızdan şu sonuçlar çıkarılabilir:

1. Coğrafî konumu itibariyle yerleşime elverişli ve tarıma uygun bir ovasının bulunmasından dolayı, ne zaman kurulduğu kesin olarak bilinmemekle beraber M.Ö. kurulduğu ve en az 2000 yıllık bir geçmişe sahip olduğunu biliyoruz. Ancak, jeopolitik bakımdan ilk, orta ve yeni çağların vazgeçilmez bir şehri olan Amasya'nın hemen yanibaşında bulunması Merzifon'u bir nebze olsun gölgede bırakmış ise de, XVI. yüzyıl başlarında özellikle kaza merkezi gerek nüfus olsun, gerekse ticari bakımdan olsun önemli bir yere sahiptir.

2. İdarî taksimat yönünden 1515 tahririne göre dar bir coğrafî alanı kaplayan Merzifon sadece 8 köye sahiptir. 1520 tahririnde Gümüş kazasının da Merzifon'a tabi edilmesiyle köy sayısı 19'a yükselmiş ve Merzifon kazasının coğrafî alanı da genişlemiştir.

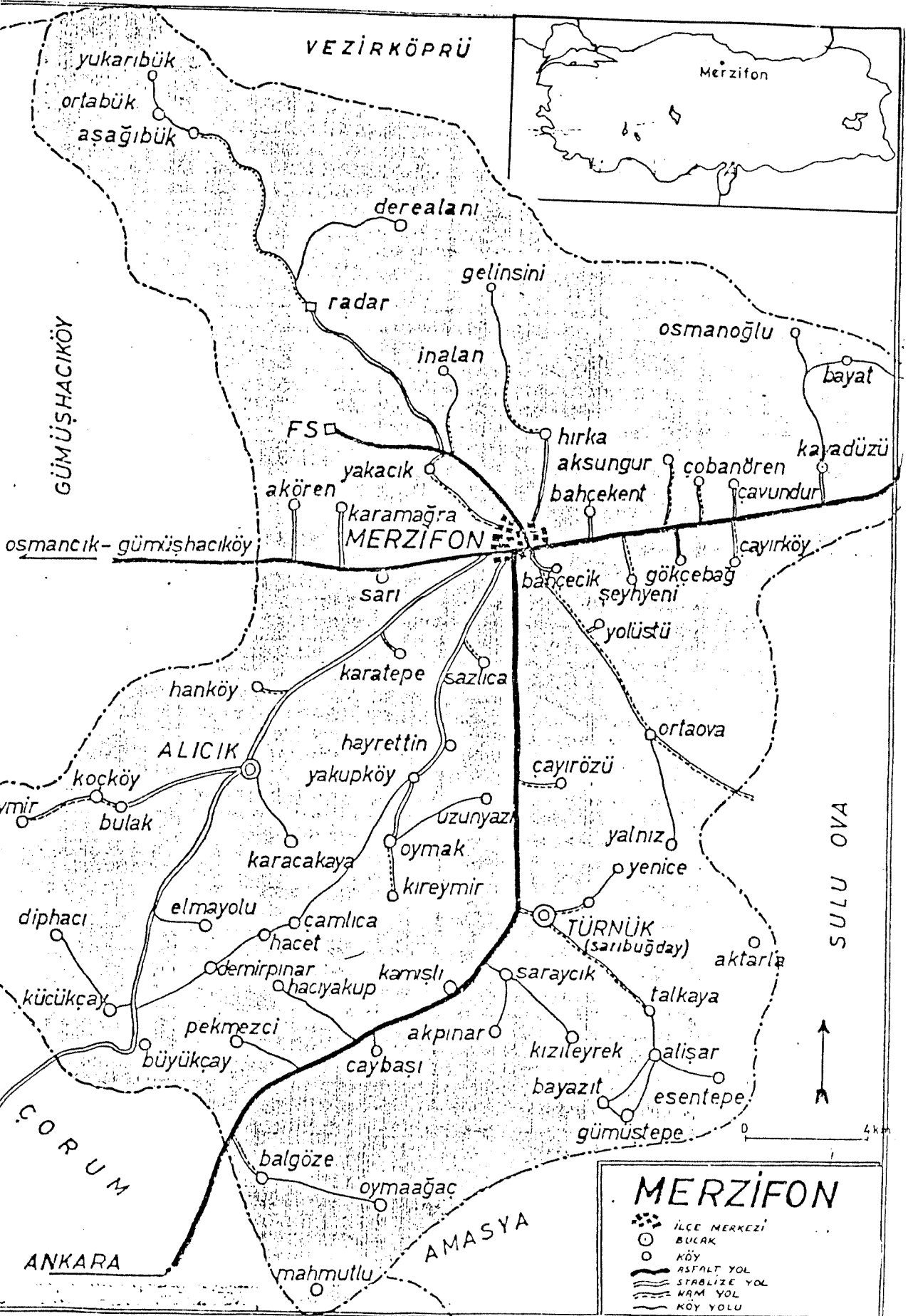
3. 1515 tahririnde 4285 olan şehir nüfusunun sadece 755'i Ermenidir. Köylerde ise Ermeni nüfus hiç yoktur. 1520 tahririnde ise 5180 olan şehir nüfusunun 1195'i Ermenidir. Ayrıca kaza merkezinde 1515'te dört Ermeni mahallesi mevcut iken, 1520'de 6 Ermeni mahallesi vardır. Yine 1515'te şehir nüfusunun % 11.7'si Ermeni

iken 1520'de % 18'i Ermeni nüfusu teşkil ediyordu. Yani Merzifon kaza merkezindeki Ermeni nüfusu 5 yılda %6,4 oranında artmıştır. Bu oranın, normal nüfus artışı dikkate alındığında düşük olduğu görülür. Merzifon kazasının köylerindeki müslim nüfusunun azalması da dikkate alındığında, Merzifon kazasından başka yerlere göç olduğu veya bu dönemde salgın bir hastalığın ya da tabii afetin olduğu akla gelebilir. Ancak şimdilik bu konuda elimizde muşahhas bilgi bulunmamaktadır.

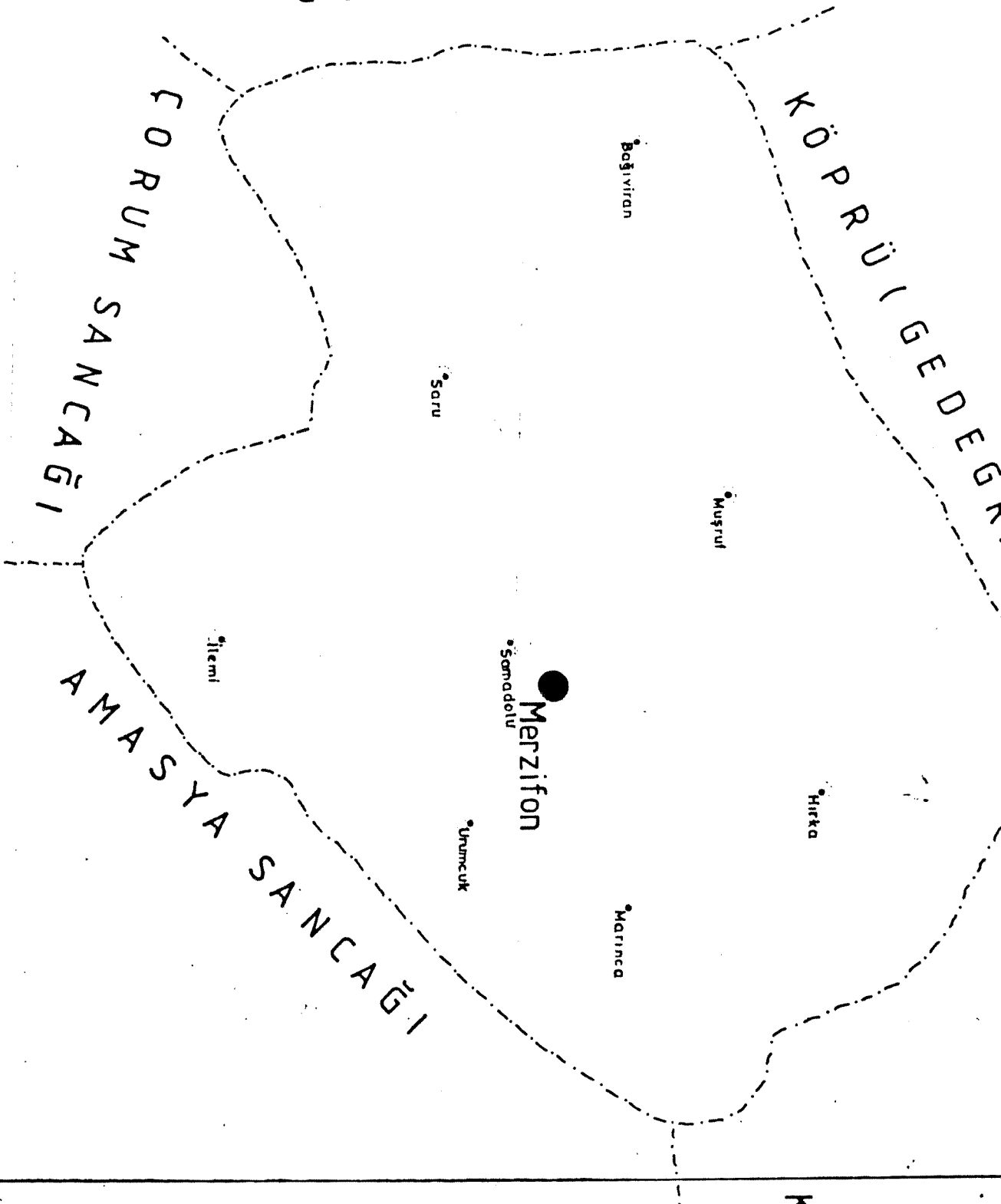
4. İktisadî yönden, Merzifon halkı imparatorluğun bütün topraklarında olduğu gibi en çok tarımla uğraşıyordu. En fazla yetiştirilen mahsul Buğdaydır. Ayrıca azımsanmayacak kadar üzüm de yetiştiriliyordu. Evliya Çelebi Seyahatname'sinde bu durumu teyid etmektedir. Kaza merkezinde Boyahane, Meyhane ve Bozahane gibi o dönemin sanayii kuruluşlarından sayılan müesseseler ile, dükkânlardan alınan vergilerin büyük bir meblağ tutmasından da anlıyoruz ki, çok sayıda dükkân XVI.yüzyıl başlarında Merzifon'da mevcuttur.

Ayrıca Merzifon mâlikâne-divânî rejimine göre vergilendirilmiş ve bütün tımarların divânî hissesi padişah hassı olarak kaydedilmiştir.

Bütün bunların yanısıra "XVI.yüzyıl başlarına ait Merzifon sosyal tarihinin bütün açıklığıyla ortaya çıkması için, Merzifon'a ait tapu-tahrir defterlerinin yanısıra diğer arşiv belgelerinin de, özellikle vakıf defterlerinin değerlendirmeye tabi tutulması gerekir. Biz bu araştırma ile XVI.yüzyıl başlarına ait Merzifon tarihine bir temel oluşturmaya çalıştık. Binanın yapılabilmesi için diğer dönemlerin ayrıntılı olarak incelenmesi gerekir.

G Ü M Ü Ş K A Z A S I

1515 TARİHİNDE MERZİFON KAZASI VE KÖYLERİ

● Kaza merkezi

• Köyler

--- Kaza sınırı

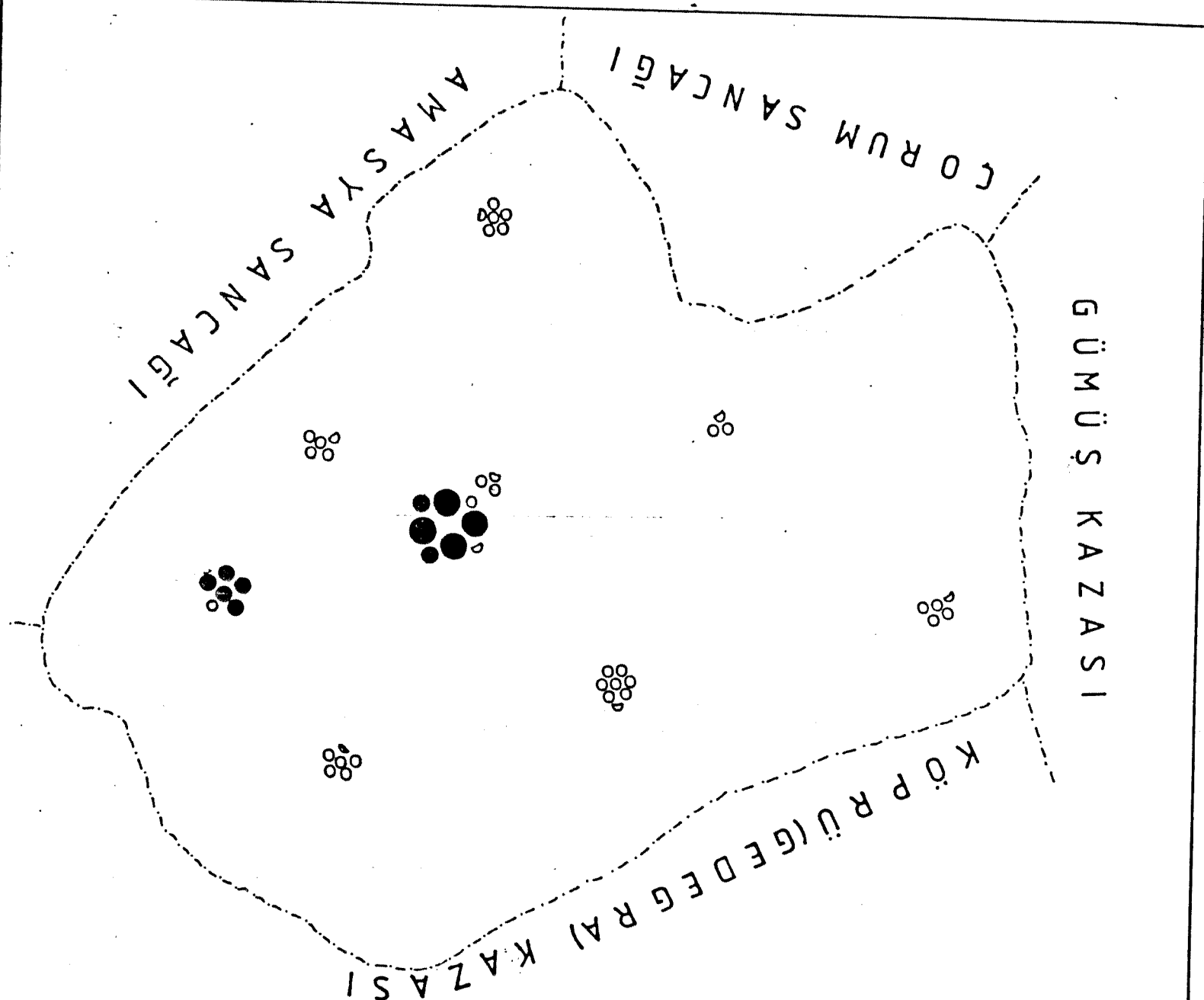
0 3 km.

1515 TARİHİNDE
MERZİFON
KAZASININ NÜFUS
DAĞILIŞI

- 50 kişi
- 100 kişi
- 1000 kişi

0 2 km.

BİBLİYOGRAFYA

- AKDAĞ, Mustafa, Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi, C.I-II, İst.1979.
- AKGÜNDÜZ, Ahmed, Kanunnameler, C.I, İst.1190.
- BARKAN, Ö.Lütfi, "Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri", İÜİFM, C.II,(1940-41).
- , "Osmanlı Devrinde Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Bey'e Ait Kanunlar", Türkiye'de Toprak Meselesi, İst.1980.
- , Hüdâvendigâr Livası Sayım Defteri, TTK, Ank.1988.
- , "Tımar", İA, C.XIII.
- , "Türk-İslâm Hukuku Tatbikatının Osmanlı İmparatorluğunda Aldığı Şekiller: Mâlikâne-Divânî Sistemi", Türkiye'de Toprak Meselesi, İst.1980.
- , "Çiftlik", İA, C.III.
- , "Avarız", İA, C.I.
- , "Öşür", Türkiye'de Toprak Meselesi, İst.1980.
- BAYRAM, Sadi, "Merzifon Ulu Camisinin Yeri", Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi, S.5(Mart 1990).
- ÇAĞATAY, Neşet, "Osmanlı İmparatorluğunda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler", AÜDTCED, C.V/5,(1947).
- DARKOT, Besim, "Merzifon", İA, C.VIII.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ank.1986.
- ELDEM, A.Edhem, "Merzifon'da Pervane Muiniddin Süleyman Namına Bir Kitabe", TOEM, S.43.

- ERER, Sermet, "Merzifon'un Depresyonunun Jeomorfolojisi", Merzifon Monografyası, İst.1980.
- EVLİYA ÇELEBİ SEYAHATNAMESİ- C.II, İst.1966.
- FARAQHI, Suraiya, "The Life Story of An Urban Saint In The Ottoman Piri Baba of Merzifon", İÜEFİTD, S.32 (Mart 1979).
- GÖKBİLGİN, Tayyib, "15 ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rûm", VD, VI, 1968.
- GÜNALTAY, Şemse'din, Romalılar Zamanında Kapadokya, Pont ve Artaksiad Krallığı, Ank.1987.
- , Yakın Şark II, Anadolu En Eski Çağlardan Akamanişler İstilâsına Kadar, Ank.1987.
- HALKIN, Leon E., Tarih Tenkidinin Unsurları (Çev:B.Yedi-yıldız), Ank.1989.
- Hüseyin Hüsameddin, Amasya Tarihi, C.II, İst.1927.
- İNALCIK, Halil, Hicrî 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid, Ank.1987.
- , "Mehmed II", İA, C.VII.
- , "Osmanlılarda Raiyyet Rusûmu", Bellekten, C.XXIII/92(1959).
- KAFESOĞLU, İbrahim, Türk Milli Kültürü, İst.1986.
- KOÇI BEY RİSALESİ, (Sad. Z.Danışman), Ank.1985.
- KOMİSYON(A.Kaymaz, C.Baltacı, C.Gökçe, H.Şengül, H. Dağtekin, K.E.Uykucu, M.Talaslıoğlu), Genel Tarih, İst.1977.
- KÖPRÜLÜ, M.Fuad, Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri, İst.1986.
- KUNT, Metin, Sancaktan Eyalete, 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi, İst.1978.

IV. BÖLÜM

1520 TARİHLİ VİLÂYET-İ RÛM KANUNNAMESİ

Sûret-i tafsil-i kavânin-i şer'iyeye-i müteâmile ve kavâid-i rûsûm-ı örfiyye-i müte'ârifeye ki makâl-i defâtir-i Osmaniye ve kanunname-i ahkâm-ı sultaniyye ^{بہان لوبہ} ki zikr olunur. Resm-i çift tamam çiftlik üzerene kaydolunan ra'iyeden elliyedi akça ve nîm çiftten nısf resm ve bir miktar yer tasarruf iden ekinlü bennâkdan onsekiz akça ve cabâ kaydolunan bennâkdan ki, ez'af reâ'yâya himâyet olunmak emr-i müstahsendir kanûn-ı kadîm üzere üç akça alınır ve defterde hâlî 'an rusûm kaydolunan mücerredlerden nesne alınmaz ve mücerred olan teehhül etse cabâ resmi alınır ve cabâ ekinlü olsa ekinlü resmi alınır. Cabâ resmi ref' olunur ve çift kayd olmayanlar çifte ve çiftliğe mâlik olsalar resm-i çift alınır. Bu bâbda 'itibâr çiftlik üzerene dâirdir ve çiftlikden ziyâde yer dutsa tasarruf iden kimesne, ziyâdeye nisbet hâriç ra'iyet gibi resm virur. Pîr olup veyahut fakr-ü fâka 'âriz olup çift ve çiftliği elinden giden kimesneden resm-i çift alınmak hayfı sarıftir. Husûsa ki, elinden giden yeri ma'mûl olup resm-i mukayyedine nakz gelmiş ola. Sipahiden çiftlik dutan hâriç ra'iyet ki çiftliğin tamam rusûmdan edâ itmeği iltizâm itse resm-i çift bütün çiftlikten nısf resm alınır. Nısfden ekall olan yerlerden eğer 'arazi-i sağırdan olup veyâhut has

yerler olsa ki her yıl zirâ'at olunur. Hâsıl viren iki dönüme bir akça alınmak kânun-ı resme mutâbıktır. Zirâ has yerde seksen ve mütevasat-ül hâlden yüz dönüme ve ednâ yerden yüz otuz dönüme bir çiftlik itibâr olunur. Çiftlik dahi hatavât-ı müte'ârefe ile tûlen erba'-en kırk hatve yerdir. Resm-i çift dahi mart ayında alınır. Ve rüsûm-ı âsiyâb ekser memâlikde harman vaktinde alınmak kânun olmuştur. Ahz olan defterde kaydolunduğu üzere olup ziyâde tecavüz etmeye. Ra'iiyetden tekrar öşür şol ra'iiyetden alınur ki, kendi sipahisinin tımarındaki çiftliği terk idüp varup gayri yerde zira'-at ide, terk ittiği çiftlik ma'mûl olmadığı takdirce iki öşür alınmak kânun-ı ma'rûfdur. Amma sipahisinin tımarında zira'ate kâbil yer olmadığı takdirce gayri yerde zira'at iden kimesneden tekrar öşür alınmak nâma'rûfdur. Ra'iiyet ki yerlü olup müteferrik olsa göçürüp yerine getirmek kânun-ı kadîmdir. Ammâ on yıldan ziyâde varup bir yerde mutavattın olan kimesneyi göçürüp getirmek men olunmuştur. Husûsa ki cabâ ola, her ne yerde olursa resmini virdükten sonra göçürüp yerine götürmek memnûdur ve ra'iiyed oğlu ra'iiyedir. Mâdemki âhara kayd olunmuş ola, âhara kaydolunduktan sonra kaydolunduğu üzere ma'mûldür. Ve bir şehirde ra'iiyet neslinden on-onbeş yıl tavattun idüp bu husûsa defterde re'âyâdan mukayyed olmasa ekser kimesne gibi şehirlüye mültehih olur. Yörükde ve yerlüde resm-i ganem iki ko-

yuna bir akçadır. Koyun ile kuzu, bile sayılmak kânun olmuştur. Yörügün koyunu kırılıp hiç kalmasa veyahut resm-i ganem ve resm-i cabâ mikdarınca olsa onun gibiden cabâ resmi alınur. Ziyâde alınmaz ve Yörük tâifesi-nin rusûmu abril ayında alınmak mukarrer olmuştur. Ve ağıl resm kışladuğu takdirce resm-i bennâk deyu her sürüden Kırşehir vilâyetinde ve onun civarında olan vilâyetlerde mutavassıt-ul hal bir koyun alınmak kânun-ı mukarrer olmuş ana binâen defter-i cedîd-i hâkâniye dahi öyle kayd olunmuştur. Ve vilâyet-i Rûm'un 'arazisi iki baştan ta'sîr olunmak kânun-ı kadîm olmağın defter-i cedîdde dahi öyle sebt olundu. Ve şol mâlikâne ki ashâb münkarîz olmuştur. Timara sebt olundu. Ve bir hassa çiftliğe bağ dikilse rub' hâsılı tımar için zapt olunur. Eğer ziyâde eyü yer olsa sipahi kendi tasarruf itse veyâhut ittirse müstakil sipahi üzerine hâsıl kayd olunurmuş. Giri kemâkân olduğu yerde hâsıl kaydolundu. Ve bundan evvel vilâyet-i Rûm'da gallat şöyle olmuş imiş ki re'âyânın mahsullerinde defterde kaydolan rüsûmdan ziyâde sâlârlık ve yemlik alınup ve çift yazılan kimesne her yıl tımarlarına birer gün kulluk iderler imiş ve yılda harman resmi deyu birer kile arpa ve birer tavuk alırlarmış ve hisar erenleri dahi her yıl çiftten çifte birer yük saman ve birer yük odun alalar imiş. Bu husus bid'at olup ve defterde hâsıl kayd olunmadığı sebebden adâlet-i Padişâhî üzere hükm-i cihân-ı mutâ'a birle ref' olunup memnû' olduğu cihetten

defterde hâsıl kaydolunmadı. Ve sipahiden gallâtın anbarına iletüp ve hisar erenlerinin kal'aya iletmek re'âyâyâya bid'atdır. Bir günlükden ziyâde mesafede ol-
sa def'an li'l-haraç teklif olunmaya deyu emr olunup kânûn-ı kadîmde derc olunmuştur. Ve harman vaktinde re'-
âyânın gallesi ta'sîr olundukta sâlâr olanlar tevakkuf göstermeyup fil-hâl hazır olan harmanı ta'sîr idüp te-
hir etmeyüp re'âyâyâya ta'ciz ve tazyik etmeyeler. Eğer kesret-i hizmetden erişmeyup veyâhut da ta'arruz ve ih-
mâl idüp üç gün tehir olmağla zarar mütereddub olursa def'i zarar için köyün imamı ve kethüdası ma'rifetiyle ölçüp behresin ifrâz idüp sâhibi gelecek teslîm eyleye
ve defter-i hakânîde çift ve nîm bennâk kayd olunan re'âyâdan birisi fevt olup birkaç oğulları kalsa yeri mücerredine kaydolunub evlûsi cabâ sebt olunur. Ve res-
m-/cabâ ile yeri dahi biriktürülüp bi-kadr-i hisâsihim resimlerin edâ idüp yeri müşterek tasarruf iderlermiş. Zirâ cabâ bennâkın ra'iyyed atası yerinde men itmez. Fi'l-hakîka mülkü mevrûsu gibidir. Bu cihetten kamâkân müşterek kayd olunan kesret-i te'âmîl için nizâm-ı re'âyâ bunun üzerinde muntazam olup adâlet-i Padişâhî üzerine meşkûr kılınup defter-i cedîd-i hakânîye kayd olundu. Ve re'âyânın zira'ata kâbil yerleri bilâ mâni' üç yıl boz kalsa tımara zarar zarar olduğu takdirce def'i zarar için sahibinin elinden alınıp gayri kimesne-
ye tapuya virmek örfe câizdir. Amma dağ ve bayır bir

yer olup veyahut su basup her yıl zira'ate kâbil olmayup boz kalsa alınıp gayriye verilmesi memnû'dur. Ve ra'iyetin çifti öküzü maslahatı için ve harman yerü için bir kaç dönüm yeri boz koyup mer'a edinmek memnû' değildir. Bu husûsiyât için hükm-i şerîf vârid olmuştur deyu kanûn-ı Padişâhîde derc olunmuştur. Kadîm-üz zamandan şehirlünün ve ehli kurânın davarları örüsü ta'yin olunan meraların ekilmesi ve korunması memnû'dur. Atası yeri mülkü mevrûsu gibi itibar olunmuştur. Yetimin atasından kalmış yeri gayri kimesneye teslim olunsa, yetim bâliğ olunca talep itse gerü yetime emr olunur. Avret tasarruf ittüğü yeri boz komayup behresin ve rusûmun edâ itse elinden alınmak kânûna muhâliftir. Ve bir hâriç ra'iyed resm-i tabu ile tasarruf itdüğü yer alınıp dâhil ra'iyete virülmek memnû'dur. Hâriç ile dâhil ortasında men' olunmuştur. Ve bağdan ve bahçeden behre alınmak kanûn-ı şer'a mutâbıkdır. Amma re'âyânın telhis-i öşürde muzâ_yaka çekup def-i muzâyaka için öşür miktarınca bedel tahmil olunup haraç itibâr olmuştur. Etrafı memâlikde bi-hasebi'l hâsıl bağ dönümü ile yer bir dönümden bazı vilâyetde üç akça, bazı vilâyetde beş akça, bazı vilâyetde on akça alını gelmiş, hadâyikdan ve harîmlerden öşürlerine göre kesim alınur. Köhne defterde dahi bu itibâr üzere mukayyed olunup her vilâyet-i kanûnu ne ise ol üzere kaydolundu. Ve öşr-ı aselden bedel her kovanda bi-hasebi'l hâsıl ba'zı vilâyetden iki kovandan bir akça

ve ba'zı vilâyetde bir kovandan bir akça ve bir tımar-
daki bağ ve bahçe, kovan ve koyun, âsiyâb olmayup son-
radan hadîs olsa öşrü ve rîsûmları sahib-i tımara müte'-
allikdir ve resm-i 'arûsâne mücerrede kızdan 60 akça
ve avratden 40 akça ve fakirlerden nisf resimdir. Gay-
riye ve mütevassıt-ul hâle beyne beynedir. Yerlüde av-
ratın resm-i nikâhın ola ve resm-i 'arûsânesinde
toprak hakkıdır. Yörükde lâmekân olduğu sebebden atası-
na tâbi' olmakda bâkire ile seyyibe birdir. Ve resm-i
nikâh dahi âlâsı dinârdır. Ve ednâsı on iki akçadır.
Ve mütevassıt-ül hâlden nâkih ile menkûhanin haline
göre olunur. Amma resm-i gerdek alınmak ma'rûfdur. Ve
re'âyâ tutdukları yave 'abd-i âbık ve kenizek âhara kay-
dolunmadığı takdirce sahib-i tımarındır. Müddet-i örfi-
ye tamam olduktan sonra kadı ma'rifetiyle bey'-i men
yezid alunup satılan kulun ve câriyenin ve devâbbın
behâları ki, ashâb zâhir olunmaya bir emîn katında
hıfz olunmak kanûn-ı kadîmdir. Müddeti örfiye dahi kul-
da ve cariye de üç aydır. Ve devâbda bir aydır. Behâ-
lusunda müddet nisfı abd-i âbıktır. Re'âyâ dutduğunda
itibar serbest timardadır. Serbest olmayan timarlarda
kendü re'âyâsı ile gayrinin re'âyâsı tutmasında fark
yoktur. Defterde bu husus tayin olunmadığı müddetçe
Mirlivâyaya veyahut subaşılara ma'mûl olduğu üzere ta-
sarruf olunur. Müsellem ve Yörük dutmaları dahi bu iti-
bâr üzerine ma'mûldur. Ve kile hakkında ve bâç babında
ma'mûl olan kânun dahi budur ki bir müd buğdaydan sa-

tandan buçuk kile dolu buğday alınur. Burusa müdü ile bir undan satandan iki akça arpa ve kapluca ve mercimek ve nohut vesair hububat da buğday gibidir. Esirden satandan iki akça ve alandan iki akça alınur. At satılssa gerü ve ancılayın merkep satılssa satandan bir akça ve alandan bir akça alınur. Su sığırı ve kara sığırı ise merkep gibidir. Ve deveden satandan dört akça ve alandan dört akça, koyun ayakdan satılssa satandan iki koyunda bir akça alınur alandan alınmaz. Kuzu ayakdan satılssa satandan üç kuzuya bir akça alınur. Alandan alınmaz. Şehirlü kazaya koyun götürüp boğazlasa evvelden on koyuna bir akça alınurdu. Şimdiki hâlde dört koyuna bir akça oldu deyu ictimâ' olundu. Amma dahi ma'mûl olunduğu ma'lûm olmadı. Ve kuzuyu boğazlasa beş kuzuya bir akça alınur. Celep koç koyun götürüp boğazlasa iki koyuna bir akça alınur. Bal ve yağ ve fıstık ve badem ve hınna ve şap ve mazu ve samak ve bunun misâli ki, batmanının pahası kırk akçadan yukarı ola. Satandan üç rub' alandan buçuk alınur. Batman dahi onsekiz vukiyedir. Batmanı kırk akçadan aşağı olandan üzüm ve incir gibi satandan bir batmanda yarım akça alandan rub' alınur. Şehir nahiyesinde olan yemiş yerinde pahaya tutulup bin akçadan yirmibeş akça alınur. Bir yük elmandan ve armutdan ve enardan ki at yükü ile ve katır yükü ola yükde bir akça alınur. Deve yükü olsa iki akça alınur. Şehre giren ve çıkan bu yüklerden ki kapan davarı almaya yükde iki akça alınur. Kapan davarı olur-

sa kopanda dökülür, kapan resmi alınur, gayri nesne alınmaz. Fülful çivid ve nişadır ve usfur ve lök ve çelik ve karanfil ve cemi' bahar aletine kantarına satandan iki akça alandan iki akça alınur. Kantarı kırk vakiyyedir. Bir bütün بند satandan beş akça, alandan beş akça alınur. İncir ve üzüm ve badem ve erik ve kuru رطل olsun yaş olsun bakkala onun onbin üzerine narh virülür. Arpa niceye alınursa müdde beş akça üzerine narh virülür. Bal ve yağ ve şir-i rugan dahi ve incir ve üzüm gibidir. Kuzu eti ikiyüz dirhem olsa ve koyun eti ikiyüzelli ve keçi eti üçyüz ve kara sığır eti üçyüz yetmişbeş ve su sığırı eti dört yüz satılır. Ve harâmiye ve uğruya ve kanluya vesair hırsızlara bi-hasebi'l-merâtib siyaset eylemek medâr-ı nizâm-ı memleket atlu sancağı beyinidir. Amma bir sebeble şer'an ve örfen 'afv olunsa bedel-i siyaset akça alınmak kanûn-ı kadîme muhâlifdir. Ve siyaset alunan kimesneden cürm almak yokdur. Amma 'afv olunduğu takdirce cürümlemek sâhibi râ'iyetindir. Cürm dahi bi-gayr-i hakk katl-i nefis iden kimesnenin â'lâsından üç yüz akça ve mütevassıt-ül hâlden ikiyüz akça ve ednâdan yüz akça ve göz çıkarana ve el düşüren kimesneden cürm nefsidir. Ve baş yarulup beyin çıka ve diş çıka ve çomağıyla ve kılıcıyla ve baki alet-i harple mecrûh olup döşeğe düşen yüz akça ve bunlardan ma'dûn cerâyimdeki ta'zir ve te'dîb lâzım olan otuz akça ve kara bereden on akça cürm alınmak dahi örf-i ma'rûftur. Mücrim olan kimesne teftiş olunmadan veyahut üye-

rine zâhir olan şenâyi' yerine varmadan sancak beyi ve subaşlıları ve adamları nesne alıp saluvirmek memnû'dur. Ve illâ kendüleri mahall-i töhmet olup adamları mücrim ve müstehakk-ı 'ıkâb olur. Ve her mücrimin ve müddehimin cerîmesi vilâyet kadısı katında veya müfettiş huzurunda sâbit ve zâhir olup ehl-i örfe dutup teslim itmeden siyaset eylemek şer' ve kanûna muhâlif ta'addîdir. Amma mücrim ve müddehim olan kimesne mütemerrid ve mu'annid olup mahkemeye gelmekten imtinâ' eylese bu takdirce cebr ile bilâ ta'zîb mahkemeye getirmek memnû' değildir. Bil-cümle kazâyâ-yı örfiyyeden her kazıyye ki, vâki' olup kudât-ı vilâyet ma'rifetleriyle olup ümerâ-yı 'izâm-ı râ'ûn huddâm-ı hudâvendigâr yasağı ile mücib-i şer'a mutî' ve muktezâ-yı 'örfe münkâd kılmak menât-ı tenfîz-i ahkâm-ı hükkâm ve şartı ri'âyet-ı intizâm-ı beyn-el havâs ve'l-avâmdır vesselâmı 'alâ menittebeâl hüdâ.

Erim ve Terme ve Ünye kazalarında olan re'âyâ bedel-i 'avâriz kendir hizmetin iderler. Ber-mûceb-i kanûn-ı kadîm yılda üç gün hassa çeltüğüne hizmet iderler. Hizmet itmeyenler bedel-i hizmet bir mikdar akça virmek kanûn-ı kadîmleridir. Kemâkân sebt-i defter olundu ve müsellemlerin müsellemligi ve sayyadların sayyadlığı ref' olunup sâyir re'âyâ gibi duta(?) geldikleri yerleri bile hassa-i hudâvendigâr olmuşlardır.

Hâliyâ cümle-i vilâyet-i Rum'un kadîm olan müselle-

lemleri bundan evvel müsellemliklerin kesret-i hikmetinden acizleri olduğu sebebden cümle mahsulleri hassa-i hudâvendigâra zabt olunmak emr olunmuş idi. Hâliyâ Rûm ili beglerbegisi Şâdi Paşa'dan mektup gelüp hizmetlerine iltizâm eylediklerin ve müsellemler lâzım olduğun arz eylemeğin ber müceb-i emr-i hümâyûn defter-i Tâceddin'de sûtûr olanlar ve evlâtları ber-karâr-ı sâbık atları ve yarar yarâkları ile sefer-i hümâyûn vaki' oldukta sefere eşerler ve aralarında olan kadîm ra'iiyet ve ra'iiyet oğulları kemâkân ra'iiyettir. Ve cabâları dahi yirmi neferden bir neferi sefer vâki' oldukda eşer ve sefer-i hümâyûna varmayanların yılın hukuk-ı şer'iyeleri ve rûsûm-ı örfiyeleri hassa-i hümâyûn için zabt olunur. Ve katar müsellemlerinin sâbika viru geldikleri ba'd-ı hevâları ve gallâtlarından viru geldükleri hukukları kemâkân hassa-i hümâyûn için zabt olunur. Tahriren fî 12 cemâziyelâhir sene 926.

M E T İ N

Kaza-i Merzifon

Nefs-i Merzifon

Mahalle-i Hacı Ahmed Fakih

Mevlânâ Şeyh Mehmed Çelebi Veled-i Şeyh 'Abdulka-
dir, Mevlânâ Şeyh İbrahim Çelebi Veled-i Mevlânâ Şeyh
Muhyiddin, Mustafâ Veled-i Ramazân(m), Mûsâ birâder-i
O, Receb Veled-i Pir Ahmed, Hasan Veled-i Dâvud, 'Ali
birâder-i O, Şa'ban Veled-i Hasan, Ramazân birâber-i
O, Ahmed Veled-i Hamid, 'İsa Veled-i Ali, Mehmed Veled-i
O, Hızır birâder-i O, Mustafâ Veled-i Hızır(m), Mehmed
Veled-i Yûsuf, İlyâs Veled-i Hacı Halîl, İdris birâ-
der-i O, Ramazân Veled-i Dâvud, Mehmed Veled-i Hacı
Ahmed, *ک*, 'Ali Veled-i O(m), Hızır birâder-i O(m),
Mehmed Veled-i Mustafâ(Müezzin-i Mescid), Mehmed birâ-
der-i O(m), Şa'ban Veled-i İbrahim, Ahmed Veled-i Hüsâm,
Süleyman(?) Veled-i Hacı, Hacı 'İsa Veled-i Dâvud, Meh-
med Veled-i Enver, Mehmed Veled-i Mustafâ, İbrahim bi-
râder-i O, 'Ali Veled-i Mustafâ, Halil(?) Veled-i Hasan,
س Veled-i Mustafâ *، ابا یوسف ولد عبدالم...*
Mehmed(?) Veled-i Hüsâm, Mehmed Veled-i 'Ali.

Nefer: —

Mahalle-i Bakkal Süleyman

Nûrullah Veled-i İsmâ'il(m), Mehmed birâder-i O(m),
 Muharrem Veled-i İbrahim, Durmuş Veled-i Dursun, 'İsa
 Veled-i Dursun, Mehmed Veled-i Resûl, Ramazân Veled-i
 O, 'Abdulkerim Veled-i Süleyman(m), Şa'ban Veled-i Meh-
 med, Ahmed birâder-i O, Mehmed Veled-i Ahmed(m), Mus-
 tafâ birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Mahmud, Yûsuf veled-i
 'Abdullah (*görsel*), Velî Veled-i İbrahim, Ha-
 lîl birâder-i O(m), Hızır Veled-i 'Ali.

Nefer: -

Mahalle-i Hacı Râhat

Mehmed Veled-i Ramazân, Deniz(?) birâder-i O, Pir
 Mahmûd Veled-i Ahî 'Ali, Mehmed Veled-i Oruç, Mûsâ Ve-
 led-i Mustafâ(m), Hacı Murad Veled-i Hacı Ahmed, Receb
 Veled-i Hamid, Adem Veled-i Mehmed(m), Pir Mehmed Ve-
 led-i Süleyman(ehl-i berât), 'Abdurrahman birâder-i O,
 'Abdulkerim Veled-i Pir Mehmed(m), Süleyman birader-i
 O(m), İshak(?) birâder-i O(m), Velî Veled-i Ömer, 'Ab-
 dulkadir Veled-i O(m), Şa'ban Veled-i Torlak(?), 'Ali
 Veled-i Hacı Torlak(?), Receb Veled-i O(m), Torlak bi-
 râder-i O(m), Ahmed Veled-i Kemâl, İsmâ'il Veled-i O(m),
 Mevlânâ 'Abdî Veled-i İshâk, 'Ali Veled-i O, 'Abdulhalim
 birâder-i O(m), Ali Veled-i Hasan, Hasan Veled-i Pir
 Ahmed, Mûsâ veled-i O(m), Mehmed Veled-i Hüseyin, İs-
 ma'il birâder-i O, İlyâs Veled-i Mehmed(m), Şa'ban Ve-
 led-i İsmâ'il(m), Emrullah Veled-i Pir Ahmed, Receb

Veled-i O, 'Osman birâder-i O, Şa'ban Veled-i O(m),
 Pir Ahmed Veled-i Emrullah, Müslim Veled-i Ahmed, Dâ-
 vud(?) Veled-i O, 'Abdî birâder-i O(m), Mehmed birâder-i
 O(m), Ali Veled-i Resûl, Emîn Veled-i Mehmed.....

(*)
 Mevlânâ 'Abdurrahman Veled-i Halife 'Abdullah (birâde-
 reyn) Ahmed Veled-i O(m), Hızır Veled-i Kemâl, Kemâl
 Veled-i O(m), Ahmed Veled-i Şeyh, Şa'ban Veled-i O(m),
 Velî Veled-i 'Abdullah, Hacı İsa Veled-i Hasan, Mûsâ
 Veled-i O(m), Hacı Muharrem Veled-i Hârûn, Şa'ban Ve-
 led-i Receb, Vâhid Veled-i Şehsüvâr(?)(Sipâhizâde),
 Şehsüvâr Veled-i O, Derviş Şehsüvâr(Sipâhizâde), Abbas
 Veled-i 'Osmân(m), Osmân Veled-i Hasan, Mustafâ Veled-i
 'Ali, Kasım Veled-i Ahmed, Hasan Veled-i O, Mehmed bi-
 râder-i O, Receb Veled-i Murâd(?), Murâd(?) Veled-i
 İsâ, İsâ Veled-i O, 'Abdurrahman Veled-i Abdullah.

Nefer: -

Mahalle-i Hırfât(?) Mescidi Nâm-ı Diğer Eski At
Pazarı

Halîl Veled-i Hacı Yûsuf, Hacı Sefer(?) Veled-i
 عى , Hacı Mehmed Veled-i Hızır, Kâsım birâder-i
 O, Hacı Receb Veled-i Ümrân, Şükrullah Veled-i Mahmûd,

* - Boş bırakılan yerde yedi kişinin ad ve baba ad-
 ları vardır. Elimizde bulunan defterin fotokopisinde bu-
 rası silik çıkmıştır. Bütün çabalarımıza rağmen defterin
 aslını elde edemediğimiz için okuyamadık.

Ramazân Veled-i O, Hasan birâder-i O, Hüseyin birâder-i O(m), Şa'ban Veled-i Ramazân(m), Mehmed birâder-i O(m), Muharrem Veled-i Hasan(m), 'Abdulkadir Veled-i Hasan(m), Âtîf birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Hacı Süleyman, Receb Veled-i O(m), Mehmed birâder-i O, Sâdullah(?) Veled-i Seyd-i Hamid, Sinan birâder-i O, Hüseyin birâder-i Sâdullah(m), Hasan birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i , Veled-i O(m), Hasan birâder-i O, Deniz(?) birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Hızır, Ramazân Veled-i O, Hacı Veled-i Mehmed, Veli birâder-i O, Hamid Veled-i O(m), Mehmed Veled-i Ramazân, Nuh Veled-i Hüseyin (Dara (?)), Mustafâ Veled-i Hızır(m), Mehmed Veled-i Hürrem(m), Ümran(?) birâder-i O(m), 'Ali birâder-i O(m), İbrahim birâder-i O(m), Bâlî birâder-i O(m), Velî Veled-i Turan, Kâdem(?) birâder-i O, Lütfullah Veled-i Seydî Ahmed, Mehmed Veled-i O(m), İskender Veled-i Hacı , 'Osmân Veled-i Dâvud(i-mam, seyyid), İshâk Veled-i Sinan, Ramazan Veled-i Âşır(?), Veled-i Abdullah.

Nefer: -

Mahalle-i Câmî'-i Cedîd

Ramazân Veled-i Hacı Mehmed (Müezzîn.....), 'Ali Veled-i O, Mûsâ Veled-i Hacı Mehmed, Budak Veled-i Mustafâ Veled-i O(m), İsâ Veled-i Mûsâ, Mustafâ Veled-i Hoca Torlak, 'Ali Nâm Veled-i Seydî, Mustafâ Veled-i Velî, İbrahim Veled-i Mehmed, 'Ali birâder-i O, Hızır

Veled-i 'Ali(m), Mustafâ birâder-i O(m), Hızır Veled-i Nebî(m), Süleyman Veled-i Hamdullah, Mustafâ birâder-i O(m), Ahmed Veled-i رسی (الوسى) , Şa'ban Veled-i O(m), Ramazân Veled-i 'Abdullah (سمى), Mustafâ Veled-i رى , Mustafâ Veled-i Hamid, Ruhad(?) birâder-i O, Kabak 'Ali Kâsım, Hüseyin Veled-i O, Hasan Veled-i Halîl, Kaya(?) Veled-i O, 'Abdî Veled-i Mustafâ, Hızır Hoca Veled-i 'Abdullah, Şâkir Veled-i O(m), Mahmûd birâder-i O(m), Mehmed Veled-i O(m), Hüseyin Veled-i 'Ali, 'Ali Veled-i O(m), Ca'fer birâder-i O(m), Hasan birâder-i O(m), İbrahim Veled-i İdris, Muharrem Veled-i İbrahim, Mustafâ birâder-i O(m), İsâ birâder-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), Mahmûd Veled-i Ramazân, Ahmed birâder-i O, Ca'fer Veled-i Mahmûd, 'Abdurrahman birâder-i O, Bâlî Veled-i 'Ali Nûh(m), Mehmed birâder-i O(m), Receb birâder-i O(m), Ramazân Veled-i Ya'kub(m), Hacı Veled-i 'Ali, İsâ Veled-i Nebî, Mahmûd Veled-i Hasan, Hasan Veled-i O.

Nefer: -

Mahalle-i Berci(?)

Mûsâ Veled-i Yûsuf, 'Abdulkerim Veled-i O(m), 'Abdullah birâder-i O(m), Receb birâder-i O(m), Muharrem Veled-i Nihat(?), 'Abdî Veled-i Uğur, Muharrem Veled-i Hasan,(*)

x - Boş bırakılan yerde yedi kişinin ad ve baba adları defterde mevcuttur. Elimizdeki fotokopi silik olduğu için okuyamadık.

Receb Veled-i O, Mehmed Veled-i Mustafâ, Velî Veled-i Abdî, Şa'ban Veled-i Yûsuf, İsmâ'il birâder-i O(m), 'Abdullah Veled-i Mûsâ, Hızır Veled-i O, Süleyman birâder-i O, Bilâl(?) Veled-i Halîl, Mustafâ Veled-i Hasan, Yörük Veled-i Nûh, Mustafâ Veled-i O(m), Mûsâ birâder-i O, Emîn Nûh, Hüseyin Veled-i O(m), Pir Ahmed Nuh, 'Ali Veled-i Velî, Ca'fer(?) Veled-i Kayazâde(?), Kaya Veled-i Hoca Rûm(?), Mehmed Veled-i O(m), Mahmûd Veled-i Hasan, Molla Kerîm(?) Yûsuf Veled-i Hacı Emir, Mehmed Veled-i Velî, Mustafâ Veled-i O(m), 'Ali birâder-i O(m), İsmâ'il Veled-i Velî, Velî Veled-i O(m), Velî Veled-i Rüstem(?), Nuh(m), Mustafâ Veled-i 'Ali, Hacı İsmâ'il Veled-i Halîl, Hacı *عصوم ولد* 'Abdullah *سلطان ولد*, Hasan Veled-i O(m), Ahmed Veled-i Hacı 'Abdî(m), İsmâ'il Veled-i Mahmûd.

Nefer: -

Mahalle-i Tarakçı

Hızır Veled-i İsâ, Mustafâ birâder-i O, Ahmed Veled-i Hacı Mahmûd, Mehmed Veled-i O(m), Habîb Veled-i Ebû(?) Yûsuf, İsmâ'il Veled-i Fazlullah, Ramazân Veled-i Hacı 'İsâ, Hızır Nâm Veled-i O, Mehmed birâder-i O, Muharrem Veled-i Yûsuf, 'Ali Veled-i İdris, Ca'fer Veled-i Mehmed, Mahmûd Veled-i Hâs(?), Sultan Veled-i İbrahim, İbrahim Veled-i Kemâl, Hoca Sinan Veled-i Yazıcı(?), 'Abdulkerim Veled-i O(m), Şa'ban Veled-i Mustafâ.

Nefer: -

Mahalle-i Hacı Balı

Mehmed Veled-i İlyâs, Mustafâ Veled-i Mehmed,
 Mahmûd Veled-i O(m), Velî Veled-i 'Ali, Hasan birâder-i
 O(m), Bâlî birâder-i O, Mehmed Veled-i 'Ali Hoca, Ha-
 cı Ya'kûb Veled-i Müslim(?) Hoca, Hızır Veled-i O ,
 'İsâ birâder-i O(m), Mustafa birâder-i O(m), Süleyman
 Veled-i Dâvûd, Ahmed Veled-i Hamid, Sefer Veled-i Mus-
 tafa, İbrahim Veled-i Mehmed, İsmâ'il birâder-i O(m),
 Mahmûd Veled-i Şa'ban, Hasan Veled-i O, Gülâbi(?) bi-
 râder-i O, Hızır Veled-i Hacı Velî, Hacı Murâd(?) Ve-
 led-i 'Abdullah , Mustafa Veled-i O, Süleyman birâder-i
 O, Mehmed birâder-i O, Mehmed Veled-i Ca'fer(m), Rama-
 zan Veled-i Mustafa, 'Ali birâder-i O(m), Muharrem Ve-
 led-i Ca'fer(m), 'Abdî birâder-i O(m), Hüseyin Veled-i
 'İsâ, Dâvud Veled-i 'Abdullah, İsmâ'il Veled-i Dâvud,
 Muharrem Veled-i Velî(m), 'Ali Veled-i İsmâ'il(m),
 'Abdurrezzak Veled-i Murâdi(?), Ramazan Veled-i Ya'kûb.

Nefer: -

Mahalle-i Mecîd

Ahmed Veled-i Ya'kûb, 'Ali Baba Veled-i Hüseyin,
 Süleyman Veled-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), İbrahim
 Veled-i Hacı Hüseyin, Mahmûd Veled-i Mehmed, İbrahim
 birâder-i O, Ramazan birâder-i O, Hüseyin birâder-i
 O(m), Hasan birâder-i O, 'Ali Veled-i Ramazan(m), Mus-
 tafa Veled-i Kaya, Mehmed birâder-i O, Yûsuf Veled-i

Mustafa, Sa'dullah Veled-i Derviş(?), Fethullah Veled-i O, Şa'ban Veled-i Mustafa, Nesîm Veled-i Şeyh 'Ali, Süleyman Veled-i Ahmed, Hâlim(?) Veled-i O, Mehmed birâder-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), Sultan Şâh Veled-i Hacı Paşa(?) , Hüseyin Veled-i Hasan, Pirî Veled-i İbrahim, 'Abdî Veled-i O(m), İbrahim birâder-i O(m), İmrân(?) Veled-i Nurullah(?) , Mahmûd Veled-i Mustafa, Mustafa Veled-i Ramazan, Mustafa Veled-i Ca'fer, Muharrem Veled-i Süleyman, İbrahim Veled-i Yûsuf(m), İsmâ'il Veled-i O(m), Süleyman Veled-i Muharrem.

Nefer: -

Mahalle-i Bütün nâm-ı diğeri Hoca Süleyman

Mustafa Veled-i İbrahim(m), Nebî birâder-i O, 'Aşır birâder-i O, Hüseyin birâder-i O(m), 'Osmân birâder-i O(m), Receb Veled-i Velî, Ahmed Veled-i Üveys(?), Mustafa birâder-i O(m), Mahmûd Veled-i Ahmed(m), Mahmûd Veled-i Hacı Mustafâ, Hızır Balı Veled-i O(m), 'İsâ Veled-i İlyâs, Mûsâ birâder-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Hamid, Mehmed Veled-i O(m), Mevlânâ Hüsâm Veled-i Emir Halîl(İmam Hazreti.....), Mûsâ Veled-i Velî, Ya'kûb birâder-i O, Hızır Veled-i Velî, Memi Veled-i O, 'Ali Veled-i Hızır(m), Velî Veled-i Memi(?), Dîvâne Kabak(?) Veled-i Pîr Memi(?), Şa'ban birâder-i O(m), Receb Veled-i Dîvâne Tabak(?), Mustafâ birâder-i O(m), Ramazan Veled-i Emir ,

Mehmed Veled-i O(m), 'Ali birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Cum'a, Hasan Veled-i O(m), Hüseyin birâder-i O(m), Ramazan Veled-i Veliddin, İbrâhîm Veled-i O(m), Halîl birâder-i O(m), Nasrullah birâder-i O(m), Ahmed Veled-i Selmân, Mahmûd Veled-i O(m), Kâsım(?) Veled-i Nûh(?), Velî Veled-i O(m), Velî Veled-i Şeref, Seyyid Kâsım Veled-i 'Abdulcebbar, Seyyid Şa'ban Veled-i O(m), Seyyid Mehmed birâder-i O(m), Seyyid Kâsım Veled-i Seyyid Murtezâ, Seyyid Mahmûd Veled-i Seyyid Mehmed, Alagöz Veled-i 'Abdullah, Receb Veled-i O(m), Ca'fer birâder-i O(m), مولدردی Veled-i Burâk(?), Şeyh Kemâl Veled-i Mollâ, Ca'fer Veled-i 'Abdullah, Yûsuf Veled-i 'Abdullah *سله*, 'Ali Veled-i Hacı Emîr, Mustafâ Veled-i Mehmed, Emirlü Çelebi(?) Veled-i 'Ali, Ca'fer Veled-i O(m), Hasan Veled-i İskender(m).

Nefer: -

Mahalle-i Neccâr

Mustafa Veled-i 'Abdullah, Mehmed Veled-i O(m), Bâlî birâder-i O(m), Abdullah(?) birâder-i O, Hüseyin Veled-i Emîr, Hasan birâder-i O, Hamid Veled-i Hüseyin(m), Hasan Veled-i Nûh, Ramazan Veled-i Yûsuf, Emîr(?) Veled-i Hüseyin, Nurullah birâder-i O(m), Ahmed Veled-i İskender, Mustafâ birâder-i O(m), Hızır Veled-i Mustafâ, 'Abdullah birâder-i O(m), Hasan Veled-i Ramazan, Bâlî birâder-i O, Mustafâ birâder-i O(m), 'Ali Ve-

led-i Mûsâ, Mûsâ Veled-i O(m), Hasan Veled-i Zâhid(?).

Nefer: -

Mahalle-i 'Îmâret

Hüseyin Veled-i Hasan, 'Abdî Veled-i Mirî(?) Dâ-
vud, Güzün(?) Veled-i O, Bekir birâder-i O, 'Osmân bi-
râder-i O(m),

Nefer: -

Mahalle-i Kâdî Mahbûn

Mustafâ Veled-i Şef(?), Mehmed Veled-i O, 'Ali
Veled-i Murâd, Bâlî birâder-i O, Bekir Veled-i 'Ali,
Receb birâder-i O, Mehmed Veled-i O, Muharrem birâ-
der-i O(m), Receb Veled-i Seydî(m), Seydî Veled-i Mah-
mûd, Mehmed Veled-i Şa'ban, İsmâ'il birâder-i O(m),
Hamid Veled-i 'Ali, 'Ali Veled-i O(m), Mustafâ Veled-i
'Ali(İmam), Mustafa Veled-i Ya'kûb (Sipahizâde), Metin
birâder-i O, Hacı Adnan birâder-i O(m), İlyâs Veled-i
Cân(?) Yûsuf birâder-i O(m), Cevâd Veled-i 'Ali, Hacı
Hüseyin Veled-i Ahmed س, 'Ali Veled-i O, Nebî
birâder-i O(m), Velî birâder-i O(m), Kemâl Veled-i Ha-
mid, Ezhullah(?) birâder-i O(m), İbrâhîm Veled-i O(m),
Nesef(?) Veled-i Hamdullah, Velî 'Abdullah Veled-i
Yûsuf, Şa'bân Veled-i O(m).

Nefer: -

Mahalle-i Depecik

Hacı 'Ali Veled-i Hacı 'İsâ, 'İsâ Veled-i O, Mûsâ birâder-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), Hızır birâder-i O, Mustafâ Veled-i Murâd(m), Kemâl Veled-i Şa'bân, Veli Veled-i Hacı(m), Halil Veled-i Hasan, 'Ârif Veled-i Hamid, Mehmed Veled-i İsmâ'il, Ramazan Veled-i Emrullah, Hızır Veled-i O(m), Mustafa Veled-i Şa'bân, Hacı Veled-i Murâd, Bâlî birâder-i O, Mehmed Veled-i Yûsuf, Mustafâ birâder-i O(m), Yûsuf Veled-i 'Abdullah, 'Abdullah Veled-i O(m), Serdâr Veled-i Mustafâ(Çift), Gümriük(?) birâder-i O(Çift), Mustafâ Veled-i Suphî(?), Hızır birâder-i O, Ahmed birâder-i O, Mustafa Veled-i Mehmed, Mehmed Veled-i Yörük, Receb Veled-i O(m), Hasan birâder-i (m), Hacı birâder-i O, Mustafâ birâder-i O, Hüseyin Veled-i Hasan, Mustafâ Veled-i 'Abdullah, Mehmed birâder-i O, Emir Veled-i Tursun, Murâd birâder-i O, Mehmed Veled-i Emir, Ramazan birâder-i O(m), Ahmed birâder-i O, 'Abdî Veled-i Mehmed(m), 'Ali Veled-i Hamdî, Hüseyin Veled-i Ahmed(m), Mustafa birâder-i O(m), Mustafa Veled-i Murâd(m), 'Osman birâder-i O(m), Müslim(?) Veled-i Hamdullah(m), Mehmed Veled-i O, Mahmûd

birâder-i O, Seydî Hamid Veled-i 'Abdullah(birâder-i Hamdî), Hacı 'Osmân Veled-i Hacı Bilâl Mehdî(m), Mansûr Veled-i Resûl, Yûsuf birâder-i O(m), Yûsuf Veled-i 'Abdî Bekrî, Velî Veled-i O(m), Mustafâ Veled-i 'Osmân(m), Hasan Veled-i 'Abdullah Seydî Mehmed Veled-i O(m), Mehmed Veled-i Hamid , Mehmed Veled-i 'Abdullah(Müslimlü), Murâd Veled-i O(m), Hüseyin Veled-i İskender, Süleyman Veled-i Şa'ban, 'Arif 'Abdullah Veled-i Mansûr Şerîf(?) Mehmed Veled-i O(m).

Nefer: -

Mahalle-i Gergen(?)

Hacı Yûsuf Veled-i Mahmûd(m), Ya'kûb birâder-i O(m), Mahmûd Veled-i Yûsuf(m), İbrâhim Veled-i İshâk(m), Hüseyin birâder-i O(m), Ahmed Veled-i Hasan, Mustafâ birâder-i O, Mahmûd Veled-i Edîb, Rüstem Veled-i Tarık(?), Mehmed birâder-i O(m), Hüseyin Veled-i 'Ali(m), Kâsım Veled-i Tarık(?), Hasan Veled-i Kördük(?) احمد رسو , İbrâhim Veled-i Mustafâ, Mustafa Veled-i O(m), Ahmed Veled-i Mustafâ(m), Mûsâ birâder-i O(m), Hacı 'Ali Veled-i Ahmed, Muharrem birâder-i O(m), 'İsâ Veled-i Mûsâ, İbrahim Veled-i O, Mehmed Veled-i Mûsâ, Hüseyin Veled-i Semâ(?), Mahmûd Veled-i Üveys(?) Nurullah(?) Veled-i İbrâhim, Mehmed Veled-i 'Abdullah(müslimlü), İlyâş Veled-i Hacı Hasan, Hızır Veled-i O(m), Seydî Bâlî Veled-i Yûsuf مدد صداره رسو , Ahmed Veled-i O(m), Hüseyin

birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Murâd(?), Receb Veled-i Hacı Bâlâ(m), Yûsuf birâder-i O(m), Mehmed Veled-i 'Abdullah(Şeyhlü), Hüseyin Veled-i Mûsâ, Ahmed Veled-i Cum'a, Ahmed Veled-i Mahmûd, Mustafâ Veled-i Mehmed, Tarık(?) Veled-i Sinan.

Nefer: -

Mahalle-i Hâmid

Mustafâ Veled-i Mehmed(m), Receb birâder-i O(m), Ya'kûb birâder-i O(m), Şükrullah Veled-i Mustafâ, Mehmed Veled-i 'Isâ, Mahmûd birâder-i O(m), Ahmed Veled-i 'Abdî, Hızır Veled-i Hasan, 'Abdulkerim Veled-i Velî, Velî Veled-i O, Mustafâ Veled-i Mehmed, 'Ali Veled-i O, Şa'ban birâder-i O(m), Hüseyin Veled-i Mehmed, Süleyman Veled-i O, Yûsuf birâder-i O, Hacı Balı Veled-i Hacı 'Ali, Mehmed Veled-i Ahmed(m), Ramazan Veled-i Nurullah, Mustafâ Veled-i O(m), 'Ali Rahim(?), Mehmed Veled-i Emîr Şah, Hüseyin Veled-i Reşâd(?), 'Abdulkadir Veled-i 'Abdülkerim.

Nefer: -

Mahalle-i Câmi'-i 'Atîk

Velî Veled-i Hasan, Mehmed Veled-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Hasan , Mûsâ Veled-i Hacı Ramazan, Eb'ul Kâsım, Ramazan Veled-i Nûr, Şa'ban

Veled-i Süleyman, 'Abdî Veled-i O, Mustafa Veled-i
 Mahmûd, 'Abdulgafûr Veled-i O(m), 'Abdulvehhâb birâ-
 der-i O(m), Şa'ban birâder-i O(m), Mahmûd Veled-i Meh-
 med, Hasan Veled-i 'Ali, Selîm Veled-i Mustafâ, Mehmed
 Veled-i O(m), Hızır Veled-i 'Abdî, Muharrem Veled-i
 'Osmân, Mehmed Veled-i Kâsım, Hasan birâder-i O, Sü-
 leyman Veled-i Mehmed(m), Hüseyin Veled-i Kâsım, Nebî
 Veled-i O(m), İbrâhim Veled-i Kâsım, Velî Veled-i 'Ab-
 dullah, Mehmed Veled-i أحمد,
 Atik Veled-i Hacı, Mûsâ Veled-i Yûsuf, Yûsuf Veled-i
 Halîl Kâsım, Mete(?) Veled-i Mûsâ, Rüstem Veled-i İl-
 yâs, Mustafâ Veled-i Hamid, Hızır Veled-i Ahmed, Yû-
 suf Veled-i Adem İlyâs, Kâsım Veled-i 'Abdullah Ya'-
 kûb عولى, Ahmed Veled-i Sinan Hacı(?) دوم العلم
 Mehmed birâder-i O, Mustafâ Veled-i Seydî Ramazan, Mu-
 râd bin Hasan أحمد رسی, Ahmed Veled-i Mahmûd(?),
 Kamacı(?) Veled-i Bahadır(m), 'Abdî Veled-i Hamid(m).

Nefer: -

Mahalle-i Çilehâne Halife

Velî Veled-i Yûsuf, Memî(?) Veled-i 'Ali(m), Ha-
 mid Veled-i Mustafâ, 'Ali birâder-i O, Murâd Veled-i
 Sevbük(?), Mustafâ Veled-i O(m), Emîn (?) Celebi Ve-
 led-i , Mustafâ Veled-i O(m), Ya'kûb(?)
 Çelebi أحمد رلو, Mehmed Çelebi birâder-i O(m), Emîr
 Halîl Veled-i Emîr Hasan, Mehmed Veled-i O(m), Mahmûd

Veled-i Mûsâ, Ahmed Veled-i O, Cemâl(?) birâder-i O,
 الويسر , Hacı Hüseyin Veled-i Hacı Ya'kûb.

Zemîn-i Murâd(?) Nâm Veled-i Seyd-i 'Ali Çelebi
 2 Çift

Mahalle-i Surmesuk (?)

Mehmed Veled-i Süleyman, Mûsâ Veled-i İbrâhim(?),
 'İsâ birâder-i O, Velî Veled-i 'Ali, Mehmed Veled-i
 O, Mustafâ birâder-i O, 'Abdulkerim birâder-i O(m),
 'Abdî birâder-i O(m), Ömer Veled-i Mehmed, Mehmed Ve-
 led-i Receb, طرلس birâder-i O, Seydî Hamid Veled-i
 Mehmed, Hasan birâder-i O(m), Muharrem Veled-i Hasan(m),
 Hızır birâder-i O(m), Hacı 'Ali Veled-i 'Abdullah, Ha-
 cı Hamid Veled-i O, Hızır Veled-i Velî, Bâlî birâder-i
 O, Receb birâder-i O(m), Budak Veled-i Velî, Mustafâ
 Veled-i O(m), Nebî Veled-i Nûh.

Nefer: -

Mahalle-i Seydî Ahî 'Asâr

Mustafâ Veled-i Ebî Hasan, Mahmûd Veled-i O, 'Ali
 birâder-i O(m), 'Abdulkadir birader-i O(m), Emîrân
 Veled-i Pîr Kadem (.....)*
 Mehmed Veled-i O(m), Ahî 'Asâr Veled-i Hasan (.....),
 Ömer Veled-i O(m), Şa'ban birâder-i O, 'Abdulcebbâr

* - Defterin fotokopisinde siliktir.

Veled-i Hacı 'Abdullah, Mevlânâ 'Abdî Veled-i Muharrem, Hacı Hızır Veled-i 'İsâ, 'İsâ Veled-i O(m), Ahmed Veled-i Emîrân (m) , Kâsım Veled-i Hacı, Hasan Veled-i Pîr Ahmed, Mûsâ Veled-i O(m), Hacı Emrullah Veled-i Pir Ahmed.

Nefer: -

Mahalle-i Seydî Çelebi Mescidi

'Ali Veled-i Deregöz(?), Hasan Veled-i O(m), Ramazan birâder-i O(m), Ramazan Veled-i İbrâhim, Şa'bân Veled-i Receb, Mustafa birâder-i O, Yûsuf Veled-i Ahmed, Murâd Veled-i O, 'Abdulkerim birâder-i O(m), Muharrem Veled-i Mahmûd, Süleyman Veled-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), Kaya Veled-i Hasan(m), Budak birâder-i O(m), Nebî Veled-i Mehmed(m), Hasan Veled-i 'Ali, Hacı Veled-i Mehmed(m), 'Ali Veled-i Hüseyin(m), Mustafâ birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Budak, Mehmed birâder-i O, Kâsım Veled-i Mustafâ(m), Mustafâ Veled-i Ahmed, Mehmed birâder-i O, Hüseyin birâder-i O(m), Hasan Veled-i İbrâhim(m), 'Ali Veled-i Nebî(m), Hüseyin Veled-i 'Abdullah(m), Hüseyin Veled-i Bekir, 'Ali Veled-i O(m), İsmâ'il Veled-i Hasan, Muharrem Veled-i Rüstem(?) (Çift *موسرى*), Şa'ban Veled-i O, Hızır birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Yûsuf(m), İbrâhim Veled-i Pîr Nebî, Mustafâ Veled-i Hızır, Hızır Veled-i O(m), İskender Veled-i Çulhan(?) (), Şa'ban Veled-i O, Mîrân()

Veled-i Mustafâ, Çolhan(?) birâder-i O(m), Mustafâ
 Veled-i Hacı Halîl, 'Ali Veled-i O, 'İsâ Veled-i Mûsâ,
 (.....)*, Ahmed Veled-î Ca'fer(m), Mahmûd
 Veled-i Ahmed, Hasan Veled-i Ahmed, Hasan Veled-i O,
 Kâsım Veled-i Mustafâ, Mûdâverdi Veled-i مورد(m),
 Ramazan Veled-i Hacı Seydî, Nebî Veled-i O, Mustafâ
 Veled-i Hamdullah, Hızır Veled-i O(m), Fethullah Ve-
 led-i Mahmûd, طوعور Veled-i Yâr Ahmed, Maksûd
 Veled-i O(m), Hüseyin Veled-i 'Ali, 'Ali Veled-i O(m),
 Mustafâ birâder-i O(m).

Nefer: -

Mahalle-i Sofular nâm-ı diğêr Suflâ

'Ali Veled-i Mahmûd, Ahmed Veled-i Mûsâ(Sofular),
 Velî Veled-i İsmâ'il(m), 'İsâ birâder-i O(m), Hüseyin
 Veled-i Halîl, İbrâhim Veled-i Yâr Ahmed, Hasan Veled-i
 O, Mehmed Veled-i Mahmûd, Mahmûd Veled-i O(m), Hasan
 birâder-i O, Hızır birâder-i O(m), Hacı Veled-i Musta-
 fâ Mehmed, Yûsuf Veled-i سلي, Hasan Veled-i O(m),
 Receb birâder-i O(m), Memî Veled-i Yûsuf, Hacı Veled-i
 'Ali (لئام), Mevlânâ Veled-i 'Ömer Kâdî, Emir Veled-i
لم, Mehmed Veled-i Mustafâ, Yârân (حان علي) Veled-i
 Hacı 'Ali, Mûsâ Veled-i O, Mehmed Veled-i Hacı 'Ali,
 Kâsım birâder-i O, Bekir Veled-i Receb, 'Ali Veled-i
 Fânî(?) (سري) Seydî, Edib(?) () Veled-i Mustafâ,

* - Dört şahıs ve baba adı defterin fotokopisinde silik olduğu için okunamadı.

Mustafâ Veled-i O(m), Mehmed Veled-i علي معمر , Mustafâ
 Veled-i O(m), 'Abdulkadir birâder-i O(m), Murâd(?) Ve-
 led-i Ahmed, 'Abdullah Veled-i Muharrem(m), 'Ali Ve-
 led-i Hacı Mehmed, Velî Veled-i İlyâs, Nebî birâder-i
 O, Nârin () Veled-i Seyyid, Hıdır Veled-i O(m),
 Hacı birâder-i O(m), Memi birâder-i O(m), Halîl birâ-
 der-i O(m), 'Abdurrahman birâder-i O(m), 'Abdurrahman
 Veled-i Kemâl(m), Mustafâ Veled-i Hızır(m), Hüseyin
 Veled-i Mahmûd, Süleyman Veled-i O(m), Seydî 'Ali Ve-
 led-i Hasan, Hıdır(?) Veled-i Hacı Ahmed, Ramazan birâ-
 der-i O, 'Abdî birâder-i O (که سیدی), Receb Veled-i
 Hacı Mûsâ, 'Ali birâder-i O(m), Yûsuf Veled-i Edib(?),
 Hızır Veled-i Ahmed, Mehmed Veled-i O, Şa'bân Veled-i
 Emîr Han, Receb Veled-i Bâlî, Bâlî Veled-i O, 'Abdur-
 rahman Veled-i Yûsuf, Mehmed Veled-i O, Mustafa birâder-i
 O, Hüseyin Veled-i 'Abdullah(m), Mustafâ Veled-i Meh-
 med(m), Yûsuf birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Ahmed,
 'Ali Veled-i O(m), Velî Veled-i 'Ali, Mehmed birâder-i
 O, Ahmed Veled-i O(m), Mahmûd birâder-i O(m), Hacı(رحم)
 birâder-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i
 کورس Pîr Ahmed, Memî Veled-i O(m), Nebî birâ-
 der-i O(m), Ahmed Veled-i Yûsuf, Ca'fer Veled-i Ahmed,
 Ahmed Veled-i O, İskender Veled-i 'Abdullah(Sâbık Hacı
 Süleyman)(m), Ebulkâsım Veled-i 'Abdurrahman, Velî
 Veled-i 'Ali, 'Abdî Veled-i Hacı حسی, Hacı Sinan
 Veled-i Mustafâ, Mehmed Veled-i Hasan, Ahmed Veled-i

'Abdullah (...بیبیو.مطلع.جاکما...)* Mehmed م (m),
 Mahmûd Veled-i Sefer(m), Hamdî Çelebi Veled-i Seydî
 'Abdullah(?) (m), 'Abdî birâder-i O(m), Ya'kûb Veled-i
 Pîr Han(?) (m), Receb birâder-i O(m).

Zemîn-i 'Abdurrahman Veled-i Emîn hâli yâ der ta-
 sarruf-ı 'İsâ Çelebi Veled-i Murâd(?)

Ekinlî

Zemîn-i Emrullah Veled-i 'Abdullah hâliyâ der
 tasarruf-ı Mehmed Veled-i Mustafâ

Bennâk

Zemîn-i Doğan Veled-i 'Abdullah hâliyâ der tasar-
 ruf-ı Mehmed Veled-i Mustafâ

Bennâk

Zemîn-i Hamid Veled-i 'İsâ hâliyâ der tasarruf-ı
 Muharrem Veled-i Emîn ma' Pîr İdris

Bennâk

Zemîn-i Mahmûd Veled-i Umrullah(?) hâliyâ der ta-
 sarruf-ı Muharrem Veled-i Emîn ma' Pîr İdris

Mevkuf : Hoca İshâk Veled-i 'Abdullah

Bennâk

Mahalle-i Satvan(?) (ساطوان)

Ahmed Veled-i İbrâhim, Şa'bân birâder-i O(m), Re-
ceb birâder-i O(m), Memî Veled-i Bâlî(m), Habîb(?)
Veled-i 'Abdullah, Ramazan Veled-i Hüsâm(m), Ahmed Ve-
led-i O(m), Hüseyin Veled-i Yûsuf, Muharrem birâder-i
O(m), Cemaleddin(?) Veled-i Hüseyin(m), Hasan Veled-i
Dâvud(m), Bâlî birâder-i O(m), 'Ali Veled-i 'Abdullah

Nefer: Satvan(?)

Mahalle-i Seydî Bölük

Ahmed Veled-i Ramazan, Mahmûd birâder-i O, 'Abdî
Veled-i O(m), Hüseyin Veled-i 'Ali, Elvân Veled-i
'Âdil(?) (m), 'Ali Veled-i Şa'bân, Hızır Veled-i O(m),
'İsâ birâder-i O(m), Şa'bân birâder-i O(m), Bekir Veled-i
Dâvud, Mustafâ Veled-i Mehmed, 'Abdî birâder-i O, Hızır
Veled-i Mustafâ, مرمر Veled-i Mehmed,*
Mustafâ birâder-i O(m), İlyâs birâder-i O(m), Hasan Ve-
led-i Yûsuf, Emîn(?) (اس) birâder-i O(m), Hasan Ve-
led-i Mahmûd, Ahmed Veled-i O, Mehmed birâder-i O(m),
'Abdî Veled-i Mûsâ, 'Ali طو, Hasan birâder-i O(m),
Hüseyin Veled-i Mahmûd, (سوردر), 'Abdulvehhâb
Veled-i O(m), Mustafâ Veled-i Ahmed(m), 'Ali birâder-i
O(m), Baba Halîl Veled-i محمدلطوط, İbrâhim Veled-i
O(m), Mustafâ Veled-i Hacı Mehmed, Hacı Mehmed, Mehmed
Veled-i 'Abdullah(Şeyhlü?-), Mustafâ Veled-i O(m),
Mehmed Veled-i 'Abdullah(m)(Şeyhlü?-), Ahmed Veled-i

* - Yedi şahıs ve baba adları fotokopi silik oldu-
ğu için okunamadı.

'Abdullah(m) (Şeyhlü), Mehmed Veled-i O(m), İskender Veled-i 'Abdullah(Şeyhlü), Hüseyin Veled-i 'Abdullah (Şeyhlü), Bâlî Veled-i O(m), Mustafa Veled-i Hızır, Mûsâ Veled-i Hızır(Şeyhlü), Tursun Veled-i O(m), Kaya Veled-i Ya'kûb (سپا), Ya'kûb Veled-i Yûsuf, 'Ali Veled-i Ramazan, Mehmed (سمپا) Yûsuf Veled-i O(m), Hızır Veled-i İlyâs (عماس), لڤورسلور Veled-i 'Abdullah (مارپ)

Nefer: -

Mahalle-i Halil Beg Mescidi

Hasan Veled-i Seydî Ahmed, Velî Veled-i O, 'Ali birâder-i O(m), Hacı Birâder-i O(m), Âtîf birâder-i O(m), 'Abdî birâder-i O(m), Hasan Veled-i Mehmed, Mehmed Veled-i 'Ali(m), Hüseyin Veled-i Ahî Mehmed, Nebî Veled-i Mahmûd, Mustafâ Veled-i O(m), Receb Veled-i Kaya, Mehmed birâder-i O, Seydî Ahmed Veled-i Pîr Nebî, Hüseyin Veled-i O(m), Hüseyin Veled-i Mahmûd(m), Ramazan birâder-i O(m), Mevlânâ Süleyman Veled-i Hacı Ahmed, Mehmed Veled-i O, 'Ali birâder-i O(m), Hızır Veled-i Dâvud, Ahmed Veled-i O(m), Kemâl Veled-i Hayreddin(m), Muharrem birâder-i O(m), Hüseyin Veled-i سار, Mehmed birâder-i O, Ahmed Veled-i Ahmed, (سعلی), Mustafâ Veled-i O(m), Nebî Veled-i Ramazan, Hasan Veled-i Hacı, Mustafâ Veled-i (Imam رلد), 'Abdulkadir Veled-i O(m), ارلدس Veled-i اردس, Hacı Mehmed Veled-i Ahmed, Mustafâ Veled-i O, Hızır

birâder-i O(m), Hızır Veled-i Mustafa(m), Hacı Muhmûd
 Veled-i Pîr Baba, Hacı Murâd Veled-i Hacı 'Abdî, Rama-
 zan Veled-i O, Dâvud birâder-i O.

Nefer: -

Mahalle-i Hacı 'Âdil(?)

(حاجی ده) Veled-i , Mehmed Veled-i O,
 birâder-i O(m), Hâlid Veled-i Yûsuf, Yûsuf Ve-
 led-i O, İbrâhim birâder-i O, Hızır birâder-i O(m),
 Hızır Veled-i Mehmed, İlyâs birâder-i O, Mustafâ Veled-i
 Mahmûd, Ramazan Veled-i Nebî, Hasan Veled-i İskender,
 'Ali Veled-i Pîr Hasan, Kemâl(?) Veled-i Ramazan Meh-
 med bin Pîr Bâlî, 'Abdulkerim Veled-i O, İshâk Veled-i
 Murâd(?), 'Ali Veled-i Abdullah, 'İsâ Veled-i O(m),
 'Abdurrahman Veled-i Ya'kûb, 'Abdulkerim Veled-i O,
 'Abdulkerim birâder-i O(m), Veled-i Hacı Hasan,
 Mûsâ Veled-i O(m), Mûsâ Veled-i Hacı Ramazan, Hüseyin
 Veled-i O(m), Mehmed Veled-i O(m), Bekir Veled-i Nûh,
 Mahmûd Veled-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m),

Nefer: -

Mahalle-i Tuzpazarı

'Ali Veled-i İlyâs, Mahmûd Veled-i Seyfullah(?),
 İbrâhim Veled-i Mehmed, Emîr Veled-i Bekir ,
 Muharrem Veled-i O, Ramazan birâder-i O(m), Mustafâ

birâder-i O, Hızır Veled-i Ebul لوباع , Seydî Ahmed
 Veled-i Mazar() (m), Seydî 'Ali Veled-i O(m), Meh-
 med Veled-i Mustafâ, Şa'bân Veled-i Ramazan, 'Abdulka-
 dir birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Ahmed, Mahmûd birâ-
 der-i O, Mustafâ Veled-i Mehmed, Velî Veled-i Hasan,
 Hasan Veled-i O(m), Ya'kûb Veled-i Bâlî(m), Mehmed
 Veled-i Bekir, Hızır Veled-i O, Kemâl Veled-i Hüsâm,
 Yûsuf birâder-i O, 'Abdî birâder-i O, Mûsâ Veled-i Bu-
 dak, Hasan Veled-i Mahmûd, Hüseyin Veled-i O(m), 'Ali
 birâder-i O(m), Veled-i 'Abdullah, 'Alî Veled-i
 'Abdullah, Yûsuf Veled-i سال , Şa'bân Veled-i O,
 Ahmed birâder-i O(m), Receb Veled-i Muharrem(ساسى),
 Hasan Veled-i Muharrem() , Hasan Veled-i O(m),
 'Abdî birâder-i 'Abdullah, Süleyman Veled-i Yûsuf, 'Ali
 Veled-i Mehmed, Mehmed Veled-i O(m), Durmuş birâder-i
 O(m), Mehmed Veled-i İsmâ'il, Mustafa Veled-i 'Abdullah,
 Mustafâ Veled-i Mehmed, Hasan Veled-i كور دزول , Şa'-
 bân Veled-i O(m), سراع birâder-i O(m), 'Abdurrahman
 Veled-i Hacı, Sinan Veled-i 'Abdullah, Hızır Veled-i
 'Abdullah, Nurullah Veled-i Memî(م)

Nefer: -

Mahalle-i Hacı Yahyâ

Mustafâ Veled-i Pîr Mehmed(m), Süleyman Veled-i
 Mehmed, Nebî birâder-i O(m), Mahmûd birâder-i O, Mus-
 tafâ Veled-i O, Emrah Veled-i Seydî Hacı, 'Abdulkerim
 Veled-i O, Mustafâ Veled-i Mehmed, Mahmûd birâder-i O,

Halîl Veled-i Ahmed, Ahmed Veled-i O(m), Âsım(?) birâder-i O(m), Bâlî Veled-i 'Ali, Mehmed Veled-i 'İsâ(m), Mûsâ Veled-i Mehmed, Muharrem Veled-i O(m), 'Ali birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Velî, Ca'fer Veled-i Hacı , Mustafâ Veled-i O, Mehmed birâder-i O(m), Ramazan birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Hızır, Hasan Veled-i O(m), İbrâhim Veled-i , Şa'bân Veled-i Mahmûd, Recep Veled-i 'Abdullah, Murâd Veled-i Mûsâ, Hüseyin Veled-i O, Süleyman Veled-i , Yûsuf Veled-i İbrâhim, Mustafâ Veled-i Yûsuf, Muharrem Veled-i İsmâ'il, Recep Veled-i O(m), Mustafâ Veled-i 'Osmân, 'Osmân Veled-i O, Şa'bân birâder-i O(m), 'Ali birâder-i O(m), Hızır birâder-i O(m), Pîr Mehmed Veled-i Pîr Ahmed, 'Abdurrezzâk Veled-i Hızır, 'Ali Veled-i O(m), Mustafâ Veled-i Üveys, Ramazan Veled-i O, Süleyman Veled-i Sinan, Receb Veled-i Bâlî, Şa'bân birâder-i O, Vâhid() Veled-i (m), Hüsâm birâder-i O(m), Velî Veled-i , Ramazan Veled-i O, Mehmed birâder-i O(m), Nebî birâder-i O(m), 'Ali Veled-i 'İsâ, Hasan Veled-i O, Receb Veled-i İsmâ'il, Hamdî birâder-i O(m), Kemâl Veled-i İbrâhim, Süleyman Veled-i O, Yûsuf birâder-i O, Hasan Veled-i 'Ali(m), Şa'bân birâder-i O(m), Ada(?) Bâlî birâder-i O(m), 'Abdulkerim Veled-i Mehmed(m), 'Ali Veled-i Ahmed, Mehmed Veled-i O(m), Ramazan birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Yûsuf, Hacı Mahmûd Veled-i Hasan, Ramazan Veled-i 'İsâ, Hızır Veled-i O, Mehmed birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Yûsuf, Muharrem birâ-

der-i O, Mustafâ Veled-i Ya'kûb, Mûsâ Veled-i İbrâhim, İbrâhim Veled-i Hacı (. ببریلو), Mustafa Veled-i Hüsâm, 'İsâ Veled-i Bekir, 'Abdulkerim Veled-i İlyâs(m), Mehmed Veled-i Seydî, Mustafa Veled-i O(m), Şa'bân Veled-i İbrâhim, Ahmed Veled-i Bâlî, لس Veled-i O(m), Hüseyin Veled-i لوسی (m), Mustafâ Veled-i 'Ali, Üveys(?) Veled-i O(m), Nebî(?) Veled-i İshâk, عل birâder-i O, Mustafa Veled-i O(m), Velî Veled-i Mehmed, Halîl Veled-i Yûsuf, س Veled-i Mehmed(m), Sefer birâder-i O(m), Ahmed birâder-i O(m), 'Ali birâder-i O(m), Hamid Veled-i Hüseyin, Tursun Veled-i O(m), Hacı Veled-i Şa'bân, Yaşar(?) Veled-i 'Osmân, 'Abdurrahman Veled-i İbrâhim(imam), İbrâhim Veled-i O(m)

Nefer: -

Zâviye-i Pîrî Baba der nefis-i Merzifon(.....)*

Gebrân-ı Erâmine-i der Merzifon

Mahalle-i Kablan

Budak Veled-i 'İmrân(?) (محران), Arslan birâder-i O, İskender Veled-i Budak, Todor birâder-i O, Şamir Veled-i س | , 'İmrân(?) birâder-i O, Evanis Veled-i

* - Defterin, Pîrî Baba Zaviyesinin kaydedildiği, 153. sayfasında zâviye ile ilgili bir satırın dörtte biri kadar bir kayıt daha vardır. Fotokopide silik çıktığı için okuyamadık.

İskender, Ya'kûb Veled-i Todor(m), Budak Veled-i Merdoras(?), Ya'kûb Veled-i Murâd, Sinan birâder-i O, Tursun Veled-i Murâd, Murâd Veled-i O, Arslan Veled-i Bâlî, Kaya birâder-i O, Ya'kûb Veled-i Arslan(m), Serkis birâder-i O(m), Evanis Veled-i Kaya, ع ل Veled-i ر ف ع ا, Hızıreş(ح ر س) Veled-i ع ل(m), Budak Veled-i Amar, İsfendiyar Veled-i Aran(?), Serkis Veled-i O(m), İsfendiyar Veled-i İskender, Kirkor Veled-i Münir(m), Şehriyâr birâder-i O(m), Milan(?) birâder-i O(m), Arslan birâder-i O(m), Avik Veled-i Kirkor, Arslan Veled-i O, Kirlob Veled-i O(m), İskender Veled-i Murâd, ع ل Veled-i ك, Elmir Veled-i Arslan, Kirlob birâder-i O, Girabe(?) Veled-i Kili, İlyâs birâder-i O, Milas birâder-i O, Morgeri birâder-i O(m), Hocik birâder-i O, Kenfanet(?) Veled-i Zekrî(?) (m), Todor Veled-i Mihas(?) (m), Serkis Veled-i Melenos(?), Mirdan Yahya Veled-i Kirlob, Totor birâder-i O, Satvan(?) Veled-i Mirdan Yahya, Satvan birâder-i O(m), Serkis Veled-i Totor, Merdik birâder-i O, Toma birâder-i O, Menluge Veled-i Arslan, Arslan birâder-i O(m), Elmir birâder-i O(m), İsfendiyar Veled-i İskender, Vartan Veled-i O(m), Serkis Veled-i Popas, Save(?) birâder-i O, Totor Veled-i O(m), Nardis birâder-i O(m), Hoca Veled-i Emirhan(?), Amir(?) birâder-i O(m), Samavet(?) Veled-i Mani(?), Sefer Veled-i O(m), Samir birâder-i O(m), 'Ansar(?) birâder-i O(m), Bedros Veled-i Murâd, Mehmed Veled-i Uslulu, Muruç(?) Veled-i Miran(ع ل),

مڪاڻ Veled-i O(m), Kirkor Veled-i Minas(?), Antro-
 nik(?) Cabir Eranit(?), Agop Veled-i Avanis, Antronik(?)
 Veled-i Murdus(?)(سرور), Yaşar Veled-i O(m), Melem(?)
 Veled-i Mıdır, İskender Veled-i Mısmar, Sinan birâder-i
 O(m), Murâd Veled-i İvan(?) کورصيه , Murâd Veled-i
 Evanis(عيه), Serkis Veled-i Sinan, İsfendiyar Ve-
 led-i مملو , Elisa(?) Veled-i Miras(?), مملو birâ-
 der-i O(m), Semak(?) Veled-i İstadyar(?), Murâd Ve-
 led-i مروق , Bogos Veled-i Murâd

Nefer: -

Mahalle-i Bozahane

Totor Veled-i Aknas, Serkis birâder-i O, Yahya
 Veled-i Kirkor(?), Totor Veled-i O(m), Kaya birâder-i
 O, İskender Veled-i Agob(?) (کاور), Agob birâder-i
 O, مالا birâder-i O, Bekir Veled-i O(m), بلو Ve-
 led-i Agob(m), Nurbat(?) Veled-i Milos(?), Devletyar
 Veled-i O, Serde(?) birâder-i O, Agob birâder-i O(m),
 Bâlî birâder-i O(m), Totor birâder-i O, Elmir birâder-i
 O(m), مالمو Veled-i Mırık(?), İskender Veled-i O(m),
 Nurses(?) birâder-i O(m), Devlet birâder-i O(m), Ars-
 lan Veled-i Tengrivirmiş, Mehmed(?) Veled-i Totor,
 Aydın(?) Veled-i O(m), Semaver(?) birâder-i O, Arslan
 Veled-i مومار , Murâd Veled-i Arslan, Aknes(?) birâ-
 der-i O(m), İsfendiyar Veled-i Avanis(?), Monak(?)
 Veled-i O, Agob Veled-i Avanis, Budak Veled-i O,

Akose(?) Veled-i Avanis, Sinok birâder-i O(m), گلرغور
 birâder-i O, Haçik Veled-i Murâd, Arslan Veled-i O(m),
 Arslan Veled-i Abad(?), Gürah(?) Veled-i O(m), Köker(?)
 birâder-i O, Agob birâder-i O(m), Yahya birâder-i O(m),
 Devlet-yâr Veled-i لورم , Vartanis(?) Veled-i O,
 Kirekos birâder-i O(m), Kunlube(?) Veled-i Sinan, El-
 miriye birâder-i O, Aydın birâder-i O, Kirlob Veled-i
 تولوم , Sefer birâder-i O(m), Tukul Veled-i Sadaka(?),
 Serkis Veled-i Toros, Samir Veled-i İskender, Devlet
 birâder-i O(m), Marındam(?) Veled-i Kuret(?), Avanis
 Veled-i Mahrep, Kirkor Veled-i Avanis (سوء), Devlet-
 yâr Veled-i Serkis, İskender Veled-i Murâd, Dekap(?)
 Veled-i Sadaka, Egose(?) Veled-i O(m), Avanis birâder-i
 O(m), Murâd Veled-i Mirvan(?), قوسامی سوزلی , Baran-
 dan Veled-i Murâd, Serkis birâder-i O(m), Avanis birâ-
 der-i O(m), Tukul(?) birâder-i O, Sinan Veled-i Bâlî,
 Budak Veled-i O(m), مملو birâder-i O(m), Kanlube(?)
 Veled-i O, Totor Veled-i O(m), Mahmûd Veled-i Eysel(?),
 Arslan birâder-i O.

Mahalle-i Kilise

İsfendiyâr Veled-i می , Muradeş Veled-i Bâlî,
 Kirkor Veled-i Murâd, عمده birâder-i O, نکه Ve-
 led-i Nardeye(?), İkbâl birâder-i O, Kirkor Veled-i O,
 Kivar(?) Veled-i کور , Misafir birâder-i O, Totor
 Veled-i Mâbet, Mıncırdıç birâder-i O, İskender Veled-i

Rusmet(?), Semak birâder-i O, Haçek Veled-i Kabul(?), Sinan Veled-i Mırıç, İskender birâder-i O, Totor Veled-i İskender(م), Nurdan(?) birâder-i O(m), Kerîm birâder-i O(m), Arslan birâder-i Avanis, Avanis Veled-i O(m), Murâd Veled-i Madık, Serkis Veled-i O, Tengrivirmiş Veled-i Bekir(بکر), Serkis Veled-i O(m), Budak Veled-i Murâd, Kirlop Veled-i O(m), Murâdeş birâder-i O(m), Mardık Veled-i Avanis, Arslan Veled-i O(m), معلول birâder-i O(m), Amir(?) Veled-i Körbel(?), Semak(?) Veled-i Amir(?), Agob birâder-i O, Kirkor birâder-i O, کون Veled-i Kirkor, Medros birâder-i O, Sinan Veled-i لومر, Semak(?) Veled-i O, Agob birâder-i O(m), Avanis birâder-i O(m), Mecid Veled-i Ayar(?), Cemder(?) birâder-i O(m)

Nefer: -

Mahalle-i Erzincanî

عسر Veled-i Murâd, Agob Veled-i O, Haçan(?) Veled-i محمود, Milan birâder-i O, Budak Veled-i Haçan, عی birâder-i O(m), Budak Veled-i Kirlob, حویان birâder-i O, Tursun Veled-i İskender, عسر Veled-i İskender, Budak birâder-i O(m), Tursun Veled-i عسر (m), Bâlî Veled-i Emireş, Murâd birâder-i O, Hızır Veled-i Bâlî(m), Sefer birâder-i O(m), İskender Veled-i Memiş, Bâlî Veled-i Avanis, Sefer birâder-i O(m), صبع Veled-i کلس, Totor Veled-i O, Serkis birâder-i O(m),

Miran(?) Veled-i *معدس*, Veled-i Iskender(m),
 Devlet birâder-i O(m), *قوسار* Veled-i Miram(?), Dev-
 let birâder-i O(m), Iskender Veled-i Miran(?), Agob
 birâder-i O, Misâfir birâder-i O(m), Bâlî birâder-i
 O(m), *صلو* birâder-i O(m), Mırık Veled-i Agob, Devlet
 birâder-i O(m), Murâd birâder-i O(m), Iskender Veled-i
 Mıgırdıç, *کسی* Veled-i *کامر*, Bâkî Veled-i Ya'kûb
 (Şeyhlü), Misâfir Veled-i Miyar, Agob Veled-i O(m),
 Haçık Veled-i *لوعی*, *رغوردار* Veled-i *لغور*,
 Budak Veled-i Arsan(?)

Nefer: -

Ashâb-ı akdem(?) nefis-i Merzifon

Der Zemîn-i Mevlânâ Şemsüddin bin *سروک* Zahid(?)
 hâliyâ der tasarruf-ı Mevlânâ Şeyh İbrâhim Çelebi Ve-
 led-i Mevlânâ Şemsüddin halife zikr olan üç çiftlik
 yerun; bir çiftlik yeri şehirden on altı nefer kimes-
 ne bağ idüb sahiblerinin tasarrufundadır. Tafahhus o-
 lundukda mezbûr İbrâhim Çelebi'nin elinde heman(?)
 iki çiftlik yer kalup bir çiftlik yerun rüsûmu bağ sa-
 hiplerinden alınup iki çiftlik yerun bir çiftliğine
لوع Mevlânâ Şemsüddin yedinde mi'âfiyet üzere muta-
 sarrıf olup elinde hükm-i Sultân Bâyezid Han ve hükm-i
 Sultan Selîm Han olmağın ber mucâb-i ahkâm-ı Şerîfe
 bir çiftliğine mezkûr Mevlânâ-yı mezbûrun oğlu Mevlânâ

İbrâhim Çelebi mu'âfiyet ile mutasarrıf olunmak üzere sebt-i defter olundu.

Zemîn-i der tasarruf-u derviş Şemsüddin Veled-i Hacı Hamid Şeyh-i Zâviye-i Hıdırlık behresi virür. Hâliyâ der tasarrufu Şeyh Mehmed Veled-i Şeyh 'Abdurrahman(2 çift).

Zemîn-i Arslan Veled-i 'Ömer hâliyâ der tasarruf-u Veled-i Arslan (nîm ve çift).

Zemîn-i Kemâl Veled-i İbrâhim hâliyâ der tasarruf-u Hayreddin Veled-i Danagöz zâde(1 çift).

Zemîn-i Rüstem Veled-i Münir hâliyâ der tasarruf-u Muharrem Veled-i Rüstem(Çift).

Zemîn-i Sa'id Veled-i Hasan hâliyâ der tasarruf-u Bâyezid ve 'Abdulvehhâb Veled-i Sa'id el-mezbûr(2 çift).

Zemîn-i Mezîd Veled-i Hoca 'Ali hâliya der tasarruf-u 'Ali Veled-i Mezîd(nîm ve çift).

Zemîn-i Emrullah Veled-i Lutfullah hâliyâ der tasarruf-u mezkûr Emrullah el-mezbûr(çift).

Zemîn-i Emrullah Veled-i Ahmed hâliyâ der tasarruf-u Hoca Hasan bin Hacı Seydî Ahmed el-mezbûr (iki çift),

Zemîn-i Pîr Ahmed Veled-i Lutfullah hâliyâ der tasarruf-ı Receb Veled-i Pîr Ahmed(Çift)

Zemîn-i Seydî ve kadı Veled-i Ramazan hâliyâ der tasarruf-ı Hoca Mustafâ ve Hızır Veled-i 'İsâ(Çift)

Zemîn-i Hâliyâ der tasarruf-ı Sündük(?) Veled-i Mustafâ(Çift)

Zemîn-i Hâliyâ der tasarruf-ı Gündük(?) Veled-i Mustafâ (Çift)

Zemîn-i Yûsuf Veled-i Ayaz(?) hâliyâ der tasarruf-ı Mehmed ve Mustafâ Veled-i Şa'bân(Çift).

Zemîn-i Emîr Veled-i Lutfullah Veled-i Hızır bâlı hâliyâ der tasarruf-ı mezkûr Emîr (nîm çift).

Zemîn-i Mustafâ Veled-i Pîr Ahmed bin Hızır Bâli hâliyâ der tasarruf-ı Pîr Ahmed bin Mustafâ el-mezbûr(çift).

Zemîn-i Hacı Hüseyin bin Şeyh İbrâhim hâliyâ der tasarruf-ı Uğurlu Baba ve İbrâhim Veled-i Hüseyin el-mezbûr(çift).

Zemîn-i 'Abdullah hâliyâ der tasarruf-ı 'Ali ve Hamdullah ve Hamid Veledân-ı Safâ 'an karye-i Kôrköy ve Mûsâ ve Mustafâ Veled-i Mâhir(2 çift).

Zemîn-i 'Ali Hoca Veled-i Hoca Mezîd hâliyâ der tasarruf-ı Mehmed Veled-i 'Ali Hoca el-mezbûr(Çift).

Zemîn-i Emir Hoca Veled-i Hoca Mezîd hâliyâ der tasarruf-u Hacı Ya'kûb Veled-i Emir Hoca el-mezbûr(çift).

Zemîn-i 'Ali Veled-i Hamid hâliyâ der tasarruf-u Maksûd ve Mehmed Veledân-ı Ferrûh-zâde ve Veled-i Üveys(2 çift).

Zemîn-i Sarı Mustafâ Veled-i Hüseyin hâliyâ der tasarruf-u İzzed Veled-i 'Abdullah ve 'Osmân Veled-i Elvân(Çift).

Zemîn-i Hoca Süleyman Veled-i Elvân hâliyâ der tasarruf-u Memi ve Hüseyin ve Mustafâ ve 'Osmân ve 'Ömer Veledân-ı Hoca Süleyman(Çift).

Zemîn-i Ahmed Veled-i Mahmûd hâliyâ der tasarruf-u Emir Veled-i Lutfullah (nîm çift).

Zemîn-i Mehmed Veled-i kul Ahmed der Yed-i Hasan Veled-i Seydî Ahmed Baba..... ve Mustafâ Veled-i (çift).

Zemîn-i 'Ali Veled-i 'İzzed hâliyâ der tasarruf-u Ebü'l-Müslim Veled-i 'Ali el-mezbûr.

Çift.

Zemîn-i Mevlânâ Uçu'l(?) Zemîn-i Merih(?) hâliyâ 'Ali almış ve Pîr Mustafâ(?) bin Ramazan Veled-i Mevlîd(?) (Nîm).

Zemîn-i Mevlânâ Neomeddin nâzır-ı evkâf-ı Medre-

se-i çiftlik-i Asûde-zâde.

Zemîn-i Hâliyâ der tasarruf-ı dervişân-ı Zâviye-i Pîrî Baba ma' zemîn-i hâvâlî-i tahtahâne(nîm ve çift).

Hassa Hâliyâ der tasarruf-ı İbrâhim Çelebi bin Şeyh Şemseddin.

fî sene 15

Der dest-i mezkûrîn Karye-i Korköy

Zemîn-i Orhan Veled-i Bahtiyâr(?) hâliyâ der tasarruf-ı Kablan(?) Veled-i Arslan (Bennâk).

Zemîn-i Arslan birâder-i O hâliyâ der tasarruf-ı Cüneyd(?) el-mezbûr(Bennâk).

Zemîn-i Toter Veled-i Körbaş(?) hâliyâ der tasarruf-ı Mehmed Veled-i Hamidullah(Bennâk).

Zemîn-i Barbarun(?) Veled-i Mevan(?) hâliyâ der tasarruf-ı Budak Barbarun (Bennâk).

Zemîn-i Cüneyd ve keremlü Veled-i Bulduk hâliyâ der tasarruf-ı Memi Veled-i Bekir Velî el-mezbûr(Bennâk).

Mahsûl-i nefis-i Merzifon ma' bâ d-ı hevâ verâim-i Merzifon ve Karye-i Muşruf ve Mahsûl-i Karye-i Sarı ma' tevâbi' gayr-i ez müsellemiye ki şart-ı vâkıf üzerine ve emr-i vâcibü'l izyâl(?) mûcibi ile sarf olunur.

Kıst-ı hamâm-ı köhne der nefis-i Merzifon ber-
vech-i maktu' _____ 10.000

Kıst-ı hamâm nev der şehr-i mezbûr ber-vech-i
maktu' _____ 6.000

Kıst-ı miyâh(?) der şehr-i mezkûr fî sene 5500

Mukata'-i kerbânsaray _____ fî sene

İcâre-i dekâkin ma' mukata't-ı zemîn-i dekâkin
_____ 15.211

Kıst-ı bağat ve *ومارس* ma' şehir _____ 4920

Mizân _____ fî sene 2500

Resm-i Çift _____ 1621

Resm-i Tabu _____ fî sene 5000

Resm-i Çift karye-i muşruf ma' *كرد* akdiye
_____ 740

Cizye-i Gebrân _____ fî sene 7575

İcâr-i bağçe-i Medrese ve 'öşr-i meyva 1300

Öşr-i bağat ve meyva ve resm-i ganem ve kivâre
karye-i muşruf 1500

Kivâre _____ 660

Çayırhâ _____ 144

Gılâl-i nısf-i şehir ma' tevâbihâ 'an karye-i muş-
ruf 'öşr-i nısf

Gendüm	'Öşr-i cev
170 müd	60 Müd
17000	4010

رکلو adesi ve bakla ve nohut _____ 580

Cerâim ve ba'd-ı hevâ-i Merzifon ma' karye-i muş-
ruf _____ 7000

Asiyâb fî 6 şehir

4 müdlük ve 10 kile
450

Mukata'-i boyahâne ber-vech-i maktu' 1000(?)

Mukata'-i zemîn-i buzhane-i zımmiyân ve gayri
müslim(?) _____ fî sene 220(?)

Mukata'-i*

İspençe-i gebran-ı erâmine-i gayri ez (صاب) tabi'-i
nefs-i Merzifon

Mukata'-i damgavât-ı nefsi-i Merzifon ma' bozahâne,
meyhâne ve bazar-ı keyl ve rişte ve başhâne ve

* - Silik olduğu için okunamadı.

gayr-i hassâ-i hudavendigâr tımarı ref' olunup bâkî
 محروس kayd olunmuştur ___ fî sene 82000

İhtisâb-ı şehr-i der tasarruf-ı nüvvab _____
 fî sene 6340

Mahsûl-i beytü'l-mâl ve mal-ı gayb ve yâve ve
 gaçgûn hassa-i hudâvendigâr _____ 4080

Mahsûl-i hassa-i hudâvendigâr _____ 300

Niyâbet ve nısf-ı bâ d-ı hevâ ve 'arûs ve âdet-i
 aġnâm-ı tımarha-i sipahiyân ve merdân-ı kal(a-yı kaza-i
 Merzifon _____ 1921

Karye-i Hırka tâbi'-i Merzifon Mâlikâne-i Vakf-ı
 Medrese ve Câmî' der Merzifon 'an kîbel-i Sultan Meh-
 med Han bin Bâyezid Han ber-mûceb-i defter-i evkâf di-
 vâni tımar.

'Âbidin Veled-i Ya'kûb(m), Ramazan Veled-i Ah-
 med(Caba), Nazar birâder-i O(Cabâ), Hacı birâder-i
 O(ma' birâdereyn...), Ramazan Veled-i 'İsâ(Ekinlü),
 Derviş Veled-i O(m), Velî birâder-i O(m), Hızır birâ-
 der-i O(m), Mehmed Veled-i İskender(m), Hüseyin birâ-
 der-i O(ma' birâdereyn...), 'Ali Veled-i Hüseyin(Cabâ),
 Mehmed Veled-i 'Ali, İsmâ'il (?) Veled-i 'Ali(Cabâ..),
 'Ali birâder-i O(Cabâ), Hacı Veled-i Tursun(m), 'Ali

birâder-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), Süleyman Ve-
 led-i 'İsâ(m), Ca'fer Veled-i İdris(Cabâ), Bâlî Veled-i
 Hamid(ma' birâdereyn-Ekinlü.....), Kılıç Veled-i
 Yahya(Cabâ), 'Ali birâder-i Bâlî(m), Bâyezid Veled-i
 Şa'bân(m), (.....^{رِسَاكِي}.....), ^ر birâder-i O(Cabâ),
 Budak Veled-i Bahşayış(m), Şa'bân birâder-i O(m), Bâlî
 Veled-i 'Aydın(Cabâ), 'Ali birâder-i O(ma' birâdereyn,
 Ekinlü), Mustafâ Veled-i Mahmûd(Cabâ), Emrullah birâ-
 der-i O(Cabâ), Nurullah Veled-i O(Cabâ), 'Ali Veled-i
 Maksûd(?) (m), Mehmed Veled-i Turdu(ma' birâdereyn-Ekin-
 lü), 'İsâ Veled-i O(m), Aydın Veled-i Receb(çift), Mus-
 tafâ Veled-i Mehmed(çift), İbrâhim Veled-i O(m), Pîr
 'Ali Veled-i Seydî(Cabâ), Mestân birâder-i O(Ekinlü..),
 Mustafâ Veled-i Pîr 'Ali(Cabâ), Seydî 'Ali birâder-i
 O(m), Bekir(?) Veled-i Tur 'Ali(m), 'Osmân Veled-i
 Üveys(Cabâ, Receb birâder-i O (Ekinlü.....), Nu-
 rullah Veled-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn), Halid Veled-i
 Hamid, Ahmed(?) Veled-i O(m), Ya'kûb Veled-i Hacı 'Ali
 (Ekinlü.....), İbrâhim Veled-i 'Abdullah(Ekinlü,
 ma' birâdereyn), Tur Hacı Veled-i İskender(Cabâ), Mû-
 sâ Veled-i O(m), 'İsâ birâder-i O(m), Yaşar(?) Veled-i
 Tûran?)(Cabâ), 'Ali birâder-i O(Cabâ), Bâlî Veled-i
 'Abdullah(Cabâ), 'Ali birâder-i O(Cabâ), Mersin(?)
 Veled-i Bâlî(m), Durmuş Veled-i ^{سعود} (Cabâ), Dâvud
 Veled-i Hacı İskender(Cabâ), Esat(?) Veled-i O(Cabâ),
 Turak Veled-i Mehmed(Cabâ), Mürüvvet Veled-i Durmuş
 (Cabâ), İmdat(?) Veled-i O(m), 'Abdî Veled-i Durmuş(Cabâ),

Hasan birâder-i O(Cabâ), Tur 'Ali Veled-i Velî(Cabâ),
 Sündük Veled-i Hacı Elvân(Cabâ), Mansûr Veled-i O(m),
 Emîrhan Veled-i Aydın(m), Receb Veled-i Durmuş(?), İs-
 kender Veled-i Yörüük(Cabâ), Tûrâ Hacı Veled-i O(Cabâ),
 Hızır birâder-i O(m), Receb Veled-i Yûsuf(m), Emir Ve-
 led-i Gündük(m), Dâvud Veled-i (Cabâ), Bâlî birâ-
 der-i O(Cabâ) Üveys Veled-i O(Cabâ), Yûsuf Veled-i
 Halîl(Cabâ), Ya'kûb birâder-i O(Cabâ), İbrâhim Veled-i
 Cüneyd, Müyesser Veled-i Yûsuf(m), Ahmed Veled-i 'Ali
 (Cabâ), Kaya Veled-i Üveys(Cabâ)

Zemîn-i Üveys Veled-i Aydın hâliyâ der tasarruf-ı
 Mehmed Veled-i Mûsâ

Ekinlü

Zemîn-i 'Ali Veled-i Hüseyin hâliyâ der tasarruf-ı
 Tûrâ Hacı Veled-i 'Ali Beg.

Ekinlü

Zemîn-i İdris Veled-i İbrâhim hâliyâ der tasar-
 ruf-ı Mehmed Veled-i (?)

Ekinlü

Zemîn-i Üveys Veled-i Bîcân hâliyâ der tasarruf-ı
 Yûsuf Veled-i Aydın ve Bayezid Veled-i Şa'bân

Ekinlü

Zemîn-i İmâm(?) Veled-i Durmuş hâliyâ der tasar-

ruf-u 'Abdulkerim Veled-i Velî

Ekinlü

Zemîn-i Pîr Ahmed Veled-i Pîr Hasan hâliyâ der
tasarruf-u Şâd(?) Veled-i Tûrâ ma' birâdereş

Ekinlü

Zemîn-i Pîrî Veled-i Uçuk(?) hâliyâ der tasarruf-u
Turak Veled-i Mehmed ve Tûrâ Hacı Veled-i İskender

Çift

Zemîn-i Fermân Veled-i Hüseyin hâliyâ der tasar-
ruf-u 'Abdî Veled-i Tur Hasan

Ekinlü

Zemîn-i Hıdır Veled-i Şeyh Mahmûd(?) hâliyâ der
tasarruf-u Bâlî Veled-i Ahmed

Ekinlü

Mevkûf-ı Zemînhâ

Tur 'Ali Veled-i Velî

Ahmed

Ekinlü

Ekinlü

Çiftlik-i hassa: 2

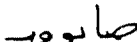

Mezra-i Korkud

Zikr olunan mezra^e-i mezbûr karye cemâ^ttı zirâ[']at
idüb behresin mezbûr karye sipâhisine virürler.

Hâsıl _____	4789
'An Rusûm _____	829
<u>Behre</u>	
Gendüm: 5 Müd 2 kile _____	510
Cev : 5 Müd 1 kile _____	402
'An hassa _____	440
'Öşr-i şıra _____	70
Resm-i ganem _____	100
Resm-i Kivâre _____	129
Bâ d-ı hevâ _____	600
Âsiyâb : İki kıt'a sene-i kâmile	
el-Galle : 100 Müd _____	180
Âsiyâb : Bir kıt'a	
el-Galle : Müd	(?)
<u>Niyâbet:</u>	
'An Rusûm _____	674
Ganem _____	100
Bâ d-ı hevâ _____	600

Karye-i Muşruf tâbi'-i Merzifon

الممرلو Veled-i İlyâs(Ekinlü), İlyâs
 Veled-i O(m), Muharrem Veled-i Ramazan(Cabâ), Hamdul-
 lah birâder-i O(Cabâ), Oruç birâder-i O(Ekinlü, ma'

birâder Seydî-?-), Ramazan Veled-i Muharrem(m),
 Dâvud birâder-i O(m), İbrâhim Veled-i 'Ali(Cabâ), Meh-
 med birâder-i O(Çift), Muharrem Veled-i O(m),
 Tâlib(?) birâder-i O(m), Hüseyin Veled-i Sefer(Cabâ),
 Mehmed birâder-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn),
 İshâk birâder-i O(Cabâ), Ya'kub Veled-i Hüseyin(m),
 Hüseyin(?) Veled-i Mehmed(m), Veled-i , Mu-
 râd birâder-i Süleyman(m), Murâd Veled-i 'İsâ(Cabâ),
 Veled-i Emîn(?), İsmâ'il Veled-i Yûsuf(Cabâ),
 Yûsuf Veled-i O(Cabâ), Mehmed birâder-i O(Cabâ), Ahmed
 birâder-i O(m), Velî Veled-i Yûsuf (Ekinlü, ma' birâde-
 reyn), Ramazan Veled-i O(Cabâ), Pîrli Veled-i Hamdul-
 lah(Cabâ), Mûsâ birâder-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn,
 İmâm(?) Pîr 'Ali), 'Abdulkerim Veled-i Pîrî(m), Ya'kûb
 Veled-i 'İmrân(?)(Cabâ), Mehmed birâder-i O(Cabâ),
 Veled-i Ya'kûb (m), Veled-i 'Ali(Cabâ),
 Veled-i İsmâ'il (Cabâ), Ya'kûb Veled-i Lutfullah
 (Ekinlü), Mustafâ Veled-i İbrâhim (.....),
 'Abdurrahman Veled-i O(m), Kâsım birâder-i O(m), İbrâ-
 him Veled-i Nebî(Ekinlü), Mehmed Veled-i O(m), Nu'mân(?)
 birâder-i O(m), Süleyman Veled-i Nebî(Cabâ), İsmâ'il
 Veled-i O(m), Ca'fer birâder-i O(m), 'Abdulkerim Ve-
 led-i Eyyûb(?) (o ki), Hüseyin Veled-i O(Cabâ),
 Ramazan Veled-i Yûsuf(Cabâ), Seydî birâder-i O(Ekinlü,
 ma' birâdereyn), Kadir Veled-i Ahmed(Cabâ),
 Veled-i Ramazan(Cabâ), Mehmed birâder-i O(Ma' birâde-
 reyn..... Ekinlü), İbrâhim birâder-i O(Cabâ), 'Osmân

Veled-i (Cabâ), Mehmed Veled-i Halîl(Cabâ),
 Mustafâ Veled-i O(m), عوصى birâder-i O(m), Velî Ve-
 led-i Halîl(m), Sefer Veled-i Hasan(Ekinlü), Cabbâr(?),
 Veled-i O(Cabâ), Murâd birâder-i O(Cabâ), 'Ali birâ-
 der-i O(m), Bâlî birâder-i O(m), Hasan Veled-i Cabbâr
 (?) (m), Velî Veled-i Bâlî(.....), Hüdâverdi Ve-
 led-i Sefer(?), İbrâhim Veled-i Emîn(m), Zekeri(?) Hı-
 zır birâder-i O(m), Ramazan Veled-i Hızır(Cabâ), Sinan
 birâder-i O(Cabâ), Hasan birâder-i O(Cabâ), Hasan birâ-
 der-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn), 'Abdurrezzâk
 Veled-i Üveys(Cabâ), Mehmed Veled-i Seydî(Cabâ), Dâvud
 birâder-i O(Cabâ), Ahmed birâder-i O(m), Receb birâder-i
 O(Çift, ma' birâdereyn), Hüdâverdi Veled-i İshâk
 (Cabâ), İshâk Veled-i O(Cabâ), Bekir birâder-i O(m),
 Cabbâr(?) Veled-i İshâk(m), Cabbar(?) Veled-i Fethul-
 lah(Cabâ), 'Ali birâder-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn, Pî-
 rî Mustafâ, 'İsâ), Velî birâder-i O(m), Emîn Veled-i
 Mehmed(Cabâ), Süleyman birâder-i O(Ekinlü, birâderi),
 Mahmûd Veled-i Emîn(Cabâ), Ahmed birâder-i O(Cabâ),
 Mehmed birâder-i O(Cabâ), Şa'bân Veled-i Süleyman(m),
 Yûsuf Veled-i Mûsâ(Cabâ), Ahmed Veled-i 'İsâ(Cabâ),
 'İsâ Veled-i O(m), Ramazan Veled-i Turan(Cabâ), Meh-
 med birâder-i O(m), — birâder-i O(m), Hüseyin Ve-
 led-i Yûsuf(Cabâ), Ahmed birâder-i O(Cabâ), Hasan Ve-
 led-i Hüseyin(m), Ramazan birâder-i O(m), Mahmûd birâ-
 der-i O(m), Velî Veled-i Mürsel(?)(Cabâ), Hızır Veled-i
 Ahmed(Bennâk,), Ahmed Veled-i Murâd(m)(Cabâ),

Mehmed Veled-i Pîr Ahmed(Cabâ), Emîrân birâder-i O(Cabâ),
 Mustafâ birâder-i O(Cabâ), Hızır Veled-i Mehmed(m),
 Receb Veled-i سررلى (Cabâ), سامع Veled-i 'Isâ(m),
 Ahmed Veled-i Hüseyin, Pîrî Veled-i O(m), Misâfir(?)
 birâder-i O(m), Muharrem Veled-i Mehmed(Cabâ), Pîr
 Ahmed birâder-i O(m), Receb Veled-i 'Osmân(m), Hüseyin
 birâder-i Receb(?) (m), İlyâs birâder-i Nebî(?) (m),

Zemîn-i Halîl Veled-i Mahmûd hâliyâ der tasarruf-ı
 Süleyman Veled-i سلى ve ع

Ekinlü

Zemîn-i Hamid Veled-i Yûsuf hâliyâ der tasarruf-ı
 Muharrem Veled-i Ramazan

Ekinlü

Zemîn-i Müfîd(?) Veled-i 'Isâ hâliyâ der tasarruf-ı
 Velî Veled-i Bâlî ve Emrullah Veled-i Mehmed

Ekinlü

Zemîn-i Mahmûd Veled-i İlyâs(?) hâliyâ der tasarruf-ı
 İsmâ'il Veled-i Yûsuf

Ekinlü

Mevkûf _____

Fethullah Veled-i Mustafâ

Kâbil

Bedir

1

'Osmân

1

Zemîn-i 'Îsâ Veled-i Aydın hâliyâ der tasarruf-ı
Mehmed Veled-i Seydî Ma' birâdereyn

Bennâk

Zemîn-i Alican Veled-i Ahmed hâliyâ der tasarruf-ı
'Osmân Veled-i İlyâs

Ekinlü

Zemîn-i Sâlih(?) Veled-i 'Îsâ hâliyâ der tasarruf-ı
Süleyman Veled-i

Ekinlü

Zemîn-i Bâyezid Veled-i 'Ali hâliyâ der tasarruf-ı
Ramazan Veled-i Hızır ma' birâdereyn

Ekinlü

Zemîn-i İsmâ'il Veled-i Pîrî hâliyâ der tasarruf-ı
Hamid Veled-i Adem

Ekinlü

Zemîn-i Hamid Veled-i 'İvaz hâliyâ der tasarruf-ı
Mehmed Veled-i Halîl ma' evlâd-ı Ramazan

Ekinlü

Karye-i Marınca tabi'-i Merzifon nısf-ı mâlikâne
Seydî Mehmed Hatunu Sitti(?) binti Seydî Mahmûd'un

vakf-ı evlâdı olub evkâf defterinde bulunmağın seb'-i defter olundu. divânî

Hassa-i Hazret-i Hudâvendigâr halekallahu mülkehu

Şâh Velî Veled-i 'Ali(m), Nebî Veled-i Mehmed(Cabâ), Kâdem Veled-i 'Abdurrahman(Ekinlü,), Hacı Veled-i Hızır(Ekinlü, ma' birâderi), Kâsım birâder-i O(Cabâ), Hüseyin Veled-i Hacı (Cabâ), Velî Veled-i Kâsım(m), Mustafâ birâder-i O(m), Yûsuf birâder-i O(m), Hüseyin(?) birâder-i O(m), Hacı Veled-i Budak(m), 'Abdulkerim birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Ahmed(Ekinlü), *كوسرک* Veled-i O(m), Mehmed Veled-i Hüseyin(Cabâ), Ahmed Veled-i 'İsâ(Bennâk), Mansûr Veled-i O(Cabâ), Oruç Veled-i Mehmed(Cabâ), Mansûr Veled-i Mehmed(Cabâ), *علاء* birâder-i O(Cabâ), Budak Veled-i 'Abdullah(Cabâ), Halîl Veled-i Hasan(Ekinlü, Ma' birâderi), Mustafâ Veled-i Süleyman(Ekinlü, ma'birâderi), Mehmed Veled-i O(m), Hızır birâder-i O(m), Kâdem Veled-i İsmâ'il(m), Ramazan Veled-i Yûsuf(Cabâ), Hızır birâder-i O(Cabâ), Receb birâder-i O(ma' birâdereyn, Ekinlü), Mustafâ Veled-i Hızır(m), Hacı Veled-i Hüseyin(m), Ramazan Veled-i İbrâhim(Ekinlü), Mustafâ Veled-i Mehmed (Cabâ), Yûsuf birâder-i O (ma' Mustafâ birâderi), Hızır Veled-i Mustafâ(Cabâ), Ahmed Veled-i Yûsuf(m), Mahmûd birâder-i O(m), İbrâhim birâder-i O(m), Ahmed Veled-i Hacı 'Ali(Cabâ), Ahmed Veled-i İsmâ'il(Cabâ), Pîr Hasan Veled-i Mehmed (m), Mustafâ Veled-i 'Ali(Cabâ),

Receb birâder-i O(Ekinlü, ma' Ahmed Veled-i İsmâ'il),
 Mustafâ Veled-i Durmuş(Cabâ), Mehmed Veled-i Ahmed(Ca-
 bâ), Hızır Veled-i O(m), Cemşir(?) birâder-i O(m),
 Ahmed Veled-i 'Amid(Cabâ), Yûsuf Veled-i Süleyman(m),
 Hasan Veled-i Durmuş(Cabâ), Durmuş Veled-i O(m), Pîr
 Ca'fer birâder-i O(m), Hüseyin Veled-i Durmuş(Cabâ),
 Hamdî Veled-i Hüseyin(m), Hüseyin Veled-i Ahmed(Cabâ),
 Ramazan(?) Veled-i O(m), Mahmûd birâder-i O(m), Receb
 Veled-i Ahmed(Cabâ), Ahmed Veled-i Mustafâ(Cabâ), Sey-
 yid(?) Veled-i O(m), Gökçe birâder-i O(m), Pîr Nuh Ve-
 led-i Şâh Velî(Cabâ), Mehmed Veled-i Mahmûd(m), Kâsım
 Veled-i Emîr(Cabâ), Mahmûd birâder-i O(m), Hacı Murâd
 Veled-i Bekir(Cabâ), Süleyman birâder-i O(Cabâ) Emir
 Veled-i Ahmed(Cabâ), Mahmûd Veled-i O(m), Şa'bân Ve-
 led-i Mustafâ(m), 'Ali Veled-i Tursun(Cabâ), Receb birâ-
 der-i O(m), Şa'bân Veled-i Seyfullah(nîm), Seyfullah
 Veled-i 'Abdullah(Ekinlü), Bâlî Veled-i Hüseyin(Cabâ),
 Ramazan birâder-i O(Cabâ), Süleyman Veled-i Bâlî(m),
 Halîl Veled-i Bayezid(Cabâ), Velî Veled-i O(Cabâ), İb-
 rahim birâder-i O(m), Ca'fer birâder-i O(m), Hızır bi-
 râder-i O(m), İbrâhim Veled-i Bayezid, Mehmed Veled-i
 O(Cabâ), Minnet birâder-i O(m), Evdullah(?), Veled-i
 Hüseyin(Cabâ), Ahmed Veled-i O(Cabâ), Hüseyin birâder-i
 O(Cabâ), Mahmûd Veled-i Ahmed(m), Ahmed Veled-i Hamdi
 (m), Emrullah Veled-i Mehmed Pîrî(m), Bursak birâder-i
 O(m), Şa'bân birâder-i O(m), 'Abdulgaffâr birâder-i
 O(m), Budak Veled-i Mehmed, Ramazan birâder-i O(Cabâ),

Mustafa Veled-i Budak(m), Pîr 'Îsâ Veled-i Murâd(Cabâ),
 Murâd birâder-i O(Bennâk), 'Ali Veled-i Pîr Velî(Cabâ),
 Hasan Veled-i O(m), Muharrem birâder-i O(m), Halîl
 Veled-i Pîr Velî(Cabâ), Velî Veled-i O(m), Mehmed Ve-
 led-i Ramazan(Cabâ), Mustafâ birâder-i O(Cabâ), Nebî(?)
 birâder-i O(Cabâ), İbrâhim Veled-i Mehmed(m), Ramazan
 Veled-i Mustafâ (m), Velî Veled-i 'Ali(Cabâ), Salih
 Veled-i O(Cabâ), Hasan Veled-i Sâlih(m), Pîr Nebî Veled-i
 Hasan (Cabâ), 'Îsâ birâder-i O(Cabâ), Hüseyin birâder-i
 O(Cabâ), 'Ali Veled-i Yûsuf(Cabâ), Velî Veled-i O(m),
 Pîr Mehmed Veled-i Mustafâ(Cabâ), Oruç Veled-i Hacı
 Ahmed(m), Mehmed Veled-i Emîr(Cabâ), Mahmûd Veled-i
 O(Cabâ), Ahmed birâder-i O(m), 'Abdullah birâder-i O
 (m), Nurullah birâder-i O(m), Yûsuf Veled-i Tursun(Ca-
 bâ), Seydî Ahmed birâder-i O(Cabâ), Pîr Mehmed Veled-i
 Yûsuf(m), 'Ali Veled-i Seydî Ahmed(m), Nebî Veled-i
 Hızır(Cabâ), İsmâ'il birâder-i O(m), Hasan Veled-i
 Mustafa(Ekinlü, Seyrullah birâderi), Ramazan
 Veled-i O(m), Hızır birâder-i O, Turân Veled-i Hüse-
 yin(Cabâ), Tur 'Ali Veled-i O(Cabâ), Hüseyin birâder-i
 O(m), Süleyman birâder-i O(m), Cabbâr(?) Veled-i Ah-
 med(Cabâ), Mehmed birâder-i O(Cabâ), Mustafâ birâder-i
 O(Cabâ), Ramazan birâder-i O(Cabâ), İbrâhim Veled-i
 Ahmed(m), Halîl birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Kud-
 red(?)(Cabâ), Mehmed Veled-i Mûsâ(Cabâ), Receb Veled-i
 O(Cabâ), Şa'bân birâder-i O(m), Receb Veled-i Pîr Ah-
 med(Cabâ), Muharrem birâder-i O(Cabâ), Halîl Veled-i

Mürsel(Cabâ), İbrâhim Veled-i Tursun(Cabâ), Şa'bân birâder-i O(Cabâ), Hüseyin birâder-i O(m), Halîl birâder-i O(Cabâ), Hasan Velled-i İbrâhim(m), Mahmud birâder-i O(m), Kâsım Veled-i Hacı(Cabâ), Ramazan Veled-i Mûsâ(Cabâ), İsmâ'il Veled-i O(m), Şehsuvâr Veled-i Hüseyin(Cabâ), Bekir Veled-i Mehmed(Cabâ), Oruç Veled-i O(m), Mûsâ Veled-i 'İsâ(Cabâ), Seyid 'Ali Veled-i Elvân(Cabâ), Mûsâ Veled-i O(Cabâ), Hüseyin Veled-i Yûsuf(Cabâ), Tengrivirdi Veled-i 'Ali(Cabâ), Yûsuf Veled-i O(m), Yûsuf Veled-i 'Abdullah(Cabâ),), Mehmed Veled-i Mustafâ, Receb Veled-i Yûsuf(Cabâ), 'Abdullah Veled-i Yûsuf(Cabâ), Bekir Veled-i Ahmed(Cabâ).

Zemîn-i Yûsuf Veled-i Mehmed hâliyâ der tasarruf-ı Turan Veled-i Hüseyin (Ekinlü)

Zemîn-i Velî Veled-i İbrâhim hâliyâ der tasarruf-ı Yûsuf Veled-i Mehmed(Ekinlü)

Zemîn-i Hızır Veled-i Ahmed hâliyâ der tasarruf-ı Mustafa veled-i Mehmed(Ekinlü)

Zemîn-i Mahmûd Veled-i Ya'kûb hâliyâ der tasarruf-ı Mahmud Veled-i Mehmed (Bennâk)

Zemîn-i Budak Veled-i İsmâ'il hâliyâ der tasarruf-ı Ahmed Veled-i Dursun (Ekinlü)

Zemîn-i Hasan Veled-i Mehmed hâliyâ der tasarruf-ı Mansûr Veled-i Ahmed(Ekinlü)

Zemîn-i Mehmed Veled-i İdris hâliyâ der tasarruf-ı
Halîl Veled-i Talib (Ekinlü)

Zemîn-i Kâsım Veled-i Hacı 'Ali hâliyâ der tasarruf-ı
Murâd Veled-i Velî(?) Beg (Çift)

Zemîn-i Süleyman Veled-i 'Ali hâliyâ der tasarruf-ı
Kâsım Veled-i Emîr (Çift)

Çiftlik-i hassa: 2

Nefer: -

Hâsıl	_____	11.000
'an rusûm	_____	1811
<u>Behre</u>		
Gendüm : 35 Müd 2 kile	_____	3510
Cev : 27 Müd	_____	2200
'an hassa	_____	940
'Öşr-i şıra	_____	700
Resm-i Kivâre	_____	780
'Öşr-i Ceviz	_____	200
Bâ d-ı hevâ	_____	840

Karye-i İlemi tabi'-i Merzifon mâlikâne Vakf-ı
Sultan Mehmed Han bin Bâyezid Han der nefsi-i Merzifon
ber-mûceb-i defter-i evkâf.

Divâni tımar hâliyâ hassa-i Hazret-i Hudâvendigâr halekallahu mülkehu.

'Ali Veled-i Emîn(Cabâ), Mahmûd Veled-i O(m),
 'Abdulkerim birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Mürüvvet
 (m), Mustafâ Veled-i (Cabâ), Mûsâ birâder-i O
 (Cabâ), 'Ali Veled-i O(m), Receb Veled-i Mustafâ(Cabâ),
 Receb birâder-i O(m), Meram Veled-i Ahmed(Ekinlü),
 Mahmûd Veled-i O(Cabâ), Dâvud Veled-i Ahmed (Ekinlü),
 'Ali Veled-i O(Cabâ), Sefer birâder-i O(m), Hasan Ve-
 led-i 'Ali(m), 'Abdî Veled-i Ahmed(Ekinlü),
 Süleyman Veled-i Hamdî (..... Mahmûd birâderi), Meh-
 med Veled-i Receb (Bennâk), Sefer Veled-i Ah-
 med(Ekinlü, ma' birâderi), Ahmed Veled-i O(Cabâ), Hü-
 seyin Veled-i O(m), Umur(?) Veled-i Emir (Ekinlü), E-
 mîr Veled-i O(Cabâ), Muharrem birâder-i O(Cabâ), Rama-
 zan Veled-i Budak(m), Mansûr birâder-i O(m), Aydın Ve-
 led-i Dâvud(Cabâ), 'Abdullah birâder-i O(Ekinlü, ma'
 birâderi) Momaş Veled-i Aydın(?), Yûsuf Veled-i
 Mahmûd(Cabâ), Süleyman birâder-i O(Cabâ), Mehmed birâ-
 der-i O(Cabâ), Durmuş birâder-i O (Çift, ma' birâderin..),
 Ya'kûb birâder-i O (Cabâ), Demed(?) Bâlî Veled-i Yûsuf
 (m), Ahmed Veled-i Süleyman(m), Mehmed Veled-i İbrâ-
 him(Cabâ), Muharrem birâder-i O(Cabâ), Seydî birâder-i
 O(Cabâ), İbrâhim Veled-i Mehmed(m), Adak birâder-i O
 (m), Turan Veled-i Velî(Cabâ), Celâl Veled-i O(m),

'Ali Veled-i Velî(Ekinlü), Hacı Veled-i O(m), Velî Veled-i و (Cabâ), و Veled-i O(m), Receb birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i 'Osmân(Çift, ma' Mehmed Veled-i İbrâhim), 'Ali Veled-i O(m), Hasan Veled-i Velî(Cabâ), Muharrem birâder-i O(Ekinlü, ma' birâderi), Şehsüvâr Veled-i Pîr Mehmed(Cabâ), Receb birâder-i O(Ekinlü, ma' birâderîn), Ca'fer birâder-i O(Cabâ), Hüsâm Veled-i Mahmûd(Cabâ), Hamdî birâder-i O(m), Sefer Veled-i İlyâs(?) (m), Hüseyin Veled-i Seydî Hamid (Cabâ), Seydî 'Ali Veled-i Seydî Ahmed(m), Bâlî Veled-i Mustafâ(Cabâ), 'Ali birâder-i O(Cabâ), Hüseyin birâder-i O(Bennâk, ma' birâderin), Ahmed Veled-i 'Ali(Cabâ) Lutfullah Veled-i Bâlî(m), 'İsâ Veled-i Mûsâ(Cabâ), Memiş(?) Veled-i Üveys(Ekinlü), Hüdaverdi Veled-i O(m), Nebî birâder-i O(m), Hasan Veled-i Yûsuf(Cabâ), Seydî Veled-i O(m), Velî Veled-i Hacı 'Ali(Çift), 'Ali Veled-i O(Cabâ), Ramazan Veled-i Yûsuf(Bennâk, Mustafâ Veled-i O(Cabâ), Üveys Veled-i Emîr(Cabâ), Emîr Han Veled-i O(Cabâ), Velî birâder-i O(Cabâ), Ya'kûb Veled-i O(m), Pîr Hamid Veled-i O(m), Süleyman Veled-i (Cabâ), Pîr Hasan(?) Veled-i Velî(?)

Zemîn-i Emîn(?) Veled-i Mûsâ hâliyâ der tasarruf-
Fethullah Veled-i Pîr Mehmed (Ekinlü)

Zemîn-i Hoca Pîr Ahmed Veled-i Pîrî hâliyâ der

tasarruf, Mûsâ ve Mustafâ Veled-i Batur(?) (Ekinlü)

Zemîn-i Seydî 'Ali bin 'İsâ(?) hâliyâ der tasarruf, Üveys Veled-i Emir (Ekinlü)

Zemîn-i 'Ömer(?) Veled-i Yûsuf hâliyâ der tasarruf, Şa'bân Veled-i 'Abdullah (Ekinlü)

Zemîn-i Veled-i Hızır hâliyâ der tasarruf, Cânân(?) ve Hamdî Veled-i Mahmûd(Bennâk)

Zemîn-i Emrullah Çelebi Veled-i Pîr Mehmed bin 'Osmân hâliyâ der tasarruf, Ümid(?) Veled-i Üveys ma' H'seyin birâdereyn (Ekinlü)

Çiftlik-i hassa: 2

Nefer: -

Hâsıl	_____	5500
'an rusûm	_____	1290

Behre

Gendüm : 16 Müd 1 kile	_____	1605
Cev : 8 Müd	_____	680
'an hassa	_____	990
'Öşr-i Haşhaş	_____	80
'Öşr-i Meyve	_____	149
Resm-i Kivâre	_____	102
Resm-i Ganem	_____	20
Bâ d-i hevâ	_____	600

Karye-i Bağıvirân(?) tabi'-i Merzifon mâlikâne-i mülk-i Medrese-i Mahmud Beg ve Şâh Ağa bin Ahmed Beg.. hâliyâ mâlikâne divân-ı mülk-i Veliullah Sultan Ahmed

Budak Veled-i Seydî Ahmed(Cabâ), Hızır birâder-i O(Cabâ), Pirâm(?) birâder-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn ve evlâd-ı Halîl), Mustafâ birâder-i O(Cabâ), Hüseyin birâder-i O(Cabâ), Mustafâ Veled-i Meşreb(Cabâ), Ahmed birâder-i O(Bennâk, ma' birâdereyn), Memiş Veled-i Durmuş(Çift, ma' Tur 'Ali), Budak Veled-i O(m), Sâlih birâder-i O(m), Durmuş Veled-i Mustafa(Cabâ), Pîram(?) birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Durmuş(m), Mustafâ Veled-i Pîr Sema(?)(m), Ya'kûb birâder-i O(m), Hasan birâder-i O(ma' birâdereyn), Emîr Veled-i Mehmed (m), 'Ali birâder-i O(Çift, ma' Hüseyin), 'Ali Veled-i Arif(?)(Çift, ma' Çelebi), İbrâhim Veled-i Ahmed(Ekinlü), Bilâl Veled-i O(m), Ramazan birâder-i O(m), Mahmûd Veled-i İskender(Cabâ), Muharrem Veled-i O(Cabâ), Yûsuf birâder-i O(Cabâ), İsmâ'il birâder-i (Cabâ), Receb birâder-i O(Cabâ), Süleyman birâder-i O(Çift, ma' birâdereyn), Ahmed Veled-i Ya'kûb(m), Hızır Veled-i Süleyman(Çift), Mahmûd birâder-i O(Çift), İlyâs birâder-i O(Cabâ), 'Osmân Veled-i Mehmed(m), Mustafâ Veled-i 'Ali(Akinlü, ma' Velî ve Mehmed), Üveys Veled-i O(m), Velî Veled-i Nebî(Cabâ), Mahşer(?) birâder-i O(Cabâ), 'Abdî Veled-i O(m), Halîl Veled-i Velî(m), Nebî birâder-i O(m), İbrâhim birâder-i O(m), Seydî

'Ali Veled-i Emîr(Ekinlü), Hüseyin Veled-i (س (Cabâ), Hasan Veled-i O(Cabâ), Ramazan birâder-i O(m), Nebî Veled-i 'Isâ(Cabâ), 'Isâ Veled-i O(m), Mustafâ Veled-i 'Isâ(Cabâ), Yûsuf Veled-i O(m), Mahmûd Veled-i Velî(Cabâ), Mehmed Veled-i O(m), Muharrem Veled-i Velî(Cabâ), Velî Veled-i O(m), Ramazan Veled-i O(m), Ümrân(?) Veled-i Emîr(Ekinlü), Emîr Veled-i O(Cabâ), Mehmed birâder-i O(Cabâ), Turan Veled-i Hamid(Cabâ), 'Ali Veled-i O(Cabâ), Sefer birâder-i O(m), Hasan Veled-i 'Ali(m), Ahmed Veled-i Gümran(?)(Cabâ), Mehmed Veled-i Sofi(Cabâ), İlyâs Veled-i Hızır(Cabâ), Hızır Veled-i O(m).

Zemîn-i İbrâhim Veled-i Emîn hâliyâ der tasarruf- Burak(?) Veled-i Seydî Mehmed ma' birâdereyn (Ekinlü)

Zemîn-i Pîr Nazar(?) Veled-i İbrâhim hâliyâ der tasarruf- Hüseyin Veled-i 'Abdullah(Ekinlü)

Zemîn-i Mustafâ Veled-i Kâsım hâliyâ der tasarruf- Mahmûd Veled-i Burak(?) ve Yûsuf Veled-i Mahmûd(Ekinlü)

Zemîn-i Mehmed Veled-i İsmâ'il hâliyâ der tasarruf- Emîr Veled-i Mahmûd (Ekinlü)

Zemîn-i Emîn Veled-i Seydî 'Ali hâliyâ der tasarruf- İsmâ'il Veled-i Mahmûd (Ekinlü)

Zemîn-i Hüseyin Veled-i 'Ali hâliyâ der tasarruf- Muharrem Veled-i İsmâ'il Veled-i Mahmûd (Ekinlü)

Zemîn-i Ahmed Veled-i 'Ali hâliyâ der tasarruf-ı
İsma'il bin Mahmûd ve Mehmed Veled-i Emîr ve Şa'bân
Veled-i Halîl ve Hızır Veled-i Seydî Ahmed ma' birâ-
dereyn(Çift)

Zemîn-i Hacı Resûl Veled-i Mahmûd ve İlyâs hâliyâ
der tasarruf-ı Hamid Veled-i Velî (Çift)

Zemîn-i Hâriç ez defter Hacı Süleyman yerü demek-
le ma'rufdur. Hâliyâ der Nebî Veled-i 'İsâ(Ekinlü)

Zemîn-i Hâriç Ez defter Emîn Fakih yerü demekle
ma'rufdur. Hâliyâ der tasarruf Halîl Veled-i Seydî
Ahmed ma' birâderîn(Ekinlü)

Çiftlik-i hassa: İki

Hâsıl	_____	8686
'an rusûm	_____	941
<u>Behre</u>		
Gendüm	: 25 Müd _____	2500
Cev	: 21 Müd 11 Kile _____	2076
'an hassa	: _____	1860
'Öşr-i Şıra	_____	190
'Öşr-i Piyâz	_____	30
'Öşr-i Nohut	_____	12
'Öşr-i Ceviz	_____	40
Resm-i Kivâre	_____	92
Bâ d-ı hevâ	_____	945

Karye-i Urumcuk tabi'-i Merzifon Mâlikâne Vakf-ı
'İmâret-i Bâyezid Paşa ber-mûceb-i defter-i evkâf divânî tımâr.

Velî Veled-i Şükrullah(Çift), 'Ali Veled-i O(m), İshâk birâder-i O(m), İsmâ'il Veled-i Mustafâ(Cabâ), Merâm(?) Veled-i Mehmed(Ekinlü`.....), Hamid Veled-i Receb(Çift), 'İsâ Veled-i O(Cabâ), Yûsuf birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Şükrullah(Cabâ), Sefer birâder-i O(Cabâ), Velî birâder-i O(Ekinlü, ma' birâdereyn), Ya'kûb birâder-i O(Cabâ), Ramazan Veled-i 'Ali(m), Bekir Veled-i Sefer(m), 'Osmân birâder-i O(m), Hasan birâder-i O(m), 'Abdî Veled-i 'Ali (Cabâ), Mustafâ Veled-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), Receb Veled-i Ya'kûb(Çiftlik, ma' İbrâhim ve Ya'kûb), İlyâs Veled-i O(m), Mûsâ birâder-i O(m), İbrâhim Veled-i Mustafâ, Ya'kûb birâder-i O(m), Şa'bân Veled-i Seydî(Cabâ), Hamdî birâder-i O(Ekinlü, ma' birâderi), Üveys Veled-i O(m), Seydî Veled-i Şa'bân(m), Receb(?) Veled-i Dâvud(Cabâ), 'İsâ birâder-i O(Bennâk, ma' birâder-i Süleyman ve 'İsâ), Mahmûd Veled-i O(m), Süleyman birâder-i O(m), Mustafâ Veled-i Receb(m), 'Ali birâder-i O(m), 'Abdurrezzâk Veled-i Hızır(Cabâ), Merâm(?) Veled-i İbrâhim(?), Hasan birâder-i O(Ekinlü, ma' birâder ,.... 'İsâ), Şa'bân Veled-i Hüseyin(Cabâ), Receb Veled-i O(m), Hüseyin birâder-i O(m), Hayran(?) Veled-i Rüstem(Cabâ), Sefer birâder-i O(Cabâ), Hayran(?) Veled-i Dursun(Çift, ma'

birâdereyn), Budak Veled-i O(Cabâ), Şukrullah
 Veled-i Nebî(Cabâ), Nebî Veled-i O(Cabâ), Hasan Ve-
 led-i Kâsım(Cabâ), Receb Veled-i İbrâhim(m), Receb
 Veled-i Mehmed(Cabâ), İlyâs Veled-i İdris(Cabâ), Ya-
 şar Veled-i Durmuş(Ekinlü, birâderi), Emîn Ve-
 led-i 'Ömer(Ekinlü), Muharrem Veled-i O(Cabâ), Hızır
 Veled-i İbrâhim(Cabâ), Yûsuf birâder-i O(Ekinlü, ma'
 birâderi), Mûsâ Veled-i O(m), Yâr Ahmed Veled-i Meh-
 med(Cabâ), Süleyman Veled-i O(m), Nebî birâder-i O(m),
 Sefer Veled-i 'Ali(Cabâ), 'Ali Veled-i Yâr Ahmed(m),
 Hüdâverdi Veled-i Mehmed(Cabâ), Nakkaş birâder-i
 O(m), Mehmed Veled-i Hüdâverdi(m), Nebî Veled-i Pîr
 Çelebi(Cabâ), 'Ali Veled-i Nûh(m), Hızır Veled-i Ha-
 san(Cabâ), İlyâs birâder-i O(m), 'Ali Veled-i Hüsâ-
 meddin(?)(.....), Merâm(?) Veled-i O(m), İsmâ'il
 birâder-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), Pîr 'Ali Ve-
 led-i Hamdî Hasan(Cabâ), İbrâhim Veled-i 'Ali(Cabâ),
 'Ali Veled-i Şahsüvâr(?)(Cabâ), Ahmed Veled-i Su'âd(m),
 Musâfir(?) Veled-i 'Osmân(m),

Zemîn-i Mustafâ Veled-i Hamid hâliyâ der tasarruf-ı
 Umur Veled-i Emîr (Çift)

Zemîn-i İbrâhim Veled-i Hamid hâliyâ der tasarruf-ı
 Merâm(?) Veled-i Yâr Ahmed ve Hasan ma' birâdereyn
 (Ekinlü)

Zemîn-i Ramazan Veled-i Mûsâ hâliyâ der tasarruf-ı

Mehmed Veled-i Mahmûd(Çift)

Zemîn-i Sinan Veled-i Mehmed hâliyâ der tasarruf-ı
Bâlî Veled-i Bekir (Ekinlü)

Zemîn-i Bolayır(?) Veled-i Süleyman hâliyâ der
tasarruf-ı Hacı Hüseyin Veled-i Mehmed (Ekinlü)

Zemîn-i Şükrullah Veled-i Nebî hâliyâ der tasar-
ruf-ı Budak Veled-i Haydar(Ekinlü)

Zemîn-i Memî(?) Veled-i Nebî hâliyâ der tasarruf-ı
Mûsâ Veled-i Ramazan (Ekinlü)

Zemîn-i Kâsım Veled-i Yûsuf hâliyâ der tasarruf-ı
Mustafâ Veled-i Hamdullah (Ekinlü)

Zemîn-i Dâvud Veled-i Yahyâ hâliyâ der tasarruf-ı
'Ali Veled-i Hacı Mustafâ ve Hamid Veled-i Receb(Ekinlü),

Zemîn-i Mustafâ Veled-i Yum Hüseyin hâliyâ der
tasarruf-ı Mûsâ Veled-i Ramazan(Ekinlü)

Zemîn-i Mahmûd Veled-i Kaya hâliyâ der tasarruf-ı
Demir(?) Veled-i İbrâhim ma' birâdereyn (Ekinlü)

Zemîn-i Mustafâ Veled-i Pîr Ahmed hâliyâ der
tasarruf-ı Hacı Mustafâ Veled-i Mehmed (Ekinlü)

Çiftlik-ider-dest-i Pîr Ahmed şehri

Çiftlik-i hassa : İki

Çiftlik-i mâlikâne: İki

Nefer : -

Hâsıl		8386
'an rusûm		1927
<u>Behre</u>		
Gendüm	: 16 Müd	1600
Cev	: 12 Müd 14 Kile	1031
'an hassa:		1080
'Öşr-i Şıra		1590
'Öşr-i Ceviz		21
'Öşr-i Piyâz		30
'Öşr-i Haşhaş		290
Ba d-ı hevâ		700

Asiyâb-ı	Asiyâb-ı
Mehrevan hâliyâ yağmur	Muharrem 3 şehr
fî 6 şehir	el-Galle 22
el-Galle 30	

Asiyâb-ı	Asiyâb-ı
Muharrem sene-i kâmile	Bâkî fî 6 şehr
el-Galle 30	el-Galle 30

Karye-i Samadolu tabi'-i Merzifon nısf-ı Mâlikâne Vakf-ı Karye-i mülk-i İsmâ'il ve nısf-ı âhir Vakf-ı Câmi ve Medrese-i Sultan Mehmed Han der Merzifon bermûceb-i defter-i evkâf divânî tımâr.

Mahmûd Veled-i Mehmed İlyâs(m), 'Abdurrahman birâder-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), Süleyman Veled-i Seyfeddin(çift, ma' Hüseyin....), Muharrem Veled-i O (Cabâ), Hüseyin Veled-i Hacı(Cabâ), 'Ali Veled-i O(m), Veled-i Yûsuf(Çift, ma' Mehmed), Mehmed Veled-i Turan Şâh(m), Mehmed Veled-i 'Ali(Ekinlü, ma' Hüseyin), 'Ali Veled-i O(m), Şa'bân birâder-i O (m), Hüseyin Veled-i Velî (Cabâ), Muharrem Veled-i Mehmed(Cabâ), Ramazan birâder-i O(Cabâ), Mehmed Veled-i O(m), Receb Veled-i İsmâ'il(Çift 1, ma' Muharrem ve Ramazan), Kâsım Veled-i Mustafâ(Çift, ma' İbrâhim Çelebi), 'Abdî Veled-i O(m), Emîr birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Mustafâ(Çift, ma' 'Osmân), 'Ali Veled-i Bâlî(Ekinlü), Bâlî Veled-i O(m), Velî Veled-i Seydî(Cabâ), Mehmed Veled-i Nâdir(?)(Bennâk), Ahmed Veled-i Hasar(?), Ramazan Veled-i O(m), **دو** Veled-i Veliddin(Cabâ), Ca'fer Veled-i 'Ali(Cabâ), Misâfir Veled-i Seydî(Cabâ), **دو** Şâh Veled-i 'Abdullah(Cabâ), Nebî Veled-i O(Cabâ), 'Ali birâder-i O(Cabâ), Mehmed Veled-i 'Ali(m), Ramazan Veled-i **دو** (Cabâ), Ramazan Veled-i Serdâr(?), Satılmış Veled-i Hamid(Cabâ), Hamid Veled-i O(m), Receb birâder-i O(m), Hızır Veled-i Hacı Nebî(Cabâ), Mehmed Veled-i O(m), Nebî birâder-i O(m).

Zemîn-i 'İsâ(?) Veled-i Hacı 'Abdullah hâliyâ der tasarrufı Aydın Veled-i Ramazan ve Receb veled-i Mak-

sûd ma' Ramazan (Çift)

Zemîn-i Süleyman Veled-i Hızır hâliyâ der tasarruf-ı Mahmûd ve 'Abdurrahman ve Mustafâ Veliddin(?) Mehmed bin Akdem(?) ve Ahmed Veled-i 'Ali(Çift)

Zemîn-i Veled-i 'Abdullah hâliyâ der tasarruf-ı Hızır Veled-i Hacı Nebî(?) (Ekinlü)

Zemîn-i Emîr Melik Veled-i Mehmed hâliyâ der tasarruf-ı 'Ali Veled-i Dursun (Ekinlü)

Zemîn-i Nebî(?) Veled-i 'Abdulkerim hâliyâ der tasarruf-ı Pîr Mehmed Veled-i Seydî 'Ali (Ekinlü)

Zemîn-i Receb(?) Veled-i Seydî 'Ali hâliyâ der tasarruf-ı Hüseyin Veled-i Hacı ve Ca'fer Veled-i 'Abdullah(Çift)

Mevkûf _____

Veliddin(?)

Çiftlik-i hassa : 1

Bennâk

Nefer: -

Hâsıl _____ 3880

'an rusûm _____ 547

Behre

Gendüm : 11 Mîd 19 kile _____ 1194

Cev : 15 Mîd _____ 1200

'Öşr-i Piyâz _____ 190

Resm-i Ganem	_____	180
Resm-i Kivâre	_____	122
Bâ d-ı hevâ	_____	20
<u>Niyâbet</u>		
'an rusûm	_____	227
ganem	_____	180
Bâ d-ı hevâ	_____	20

Karye-i Saru tabi'-i Merzifon mâlikâne Vakf-ı Câmi' ve medrese-i Sultan Mehmed Han bin Yıldırım Han der Merzifon divânî tımâr.

İbrâhim Veled-i 'İsâ(m), Ramazan birâder-i O(Ben-nâk, ma' birâderi), Hızır Veled-i 'Ali(Çift, ma' 'Ali), 'Ali Velet-i Hüseyin(m), Mehmed Veled-i Mahmûd(Ekinlü, ma' birâderi), İshâk Veled-i Seyyid(Ekinlü,), Hamdi Veled-i İlyâs, Mustafâ Veled-i O(Cabâ), Ahmed birâder-i O(m), Mahmûd birâder-i O(m), Mehmed Veled-i Mahmûd(m), 'Ali Veled-i عابا (Ekinlü), Mehmed Veled-i Yûsuf(Ekinlü, ma' birâderi.....), Şa'bân birâder-i O(Cabâ), Ragıb(?) Veled-i O(m), Yûsuf Veled-i 'Ali(m), Şâh Hasan birâder-i O(m), Mustafâ birâder-i O(m), Velî Veled-i 'Ali(Cabâ), 'Abdî Veled-i O(Ekinlü), Murâd Veled-i Mehmed(Çift), İdris Veled-i Ya'kûb (Cabâ), Ya'kûb Veled-i O(Cabâ), Münir Veled-i O(m),

Mustafâ birâder-i O(m), Halîl Veled-i İdris(Ekinlü, ma' birâderi İsmâ'il), Hamid birâder-i O(Cabâ), Memî birâder-i O(m), İsmâ'il Veled-i İbrâhim(Cabâ), Mehmed Veled-i Üveys(Ekinlü), Muharrem Veled-i Hoca Hasan (Cabâ), 'Abdî Veled-i O(Cabâ), Velî Veled-i Ahmed(Cabâ), 'Ali birâder-i O(Cabâ), Selim Veled-i Mehmed(Cabâ), Pîr 'Ali Veled-i Bûdak(Ekinlü), Budak Veled-i O(m), Nebî Veled-i Mustafâ (Cabâ), Hüseyin Veled-i O(m), 'Ali Veled-i Mahmûd(Bennâk), Mahmûd Veled-i O(m), Mehmed birâder-i O(m), Pîr Mahmûd Veled-i İsmâ'il(Ekinlü)

Zemîn-i Hacı Mehmed Veled-i Hüseyin hâliyâ der tasarrufı Hasan Veled-i Mehmed Sinan(?) (Ekinlü)

Zemîn-i Hamid Veled-i Halîl hâliyâ der tasarrufı Yûsuf Veled-i 'Ali ma' birâdereyn (Ekinlü)

Zemîn-i Hoca Seydî hâliyâ der tasarrufı Hoca Mustafâ Veled-i 'İsâ ve Muharrem Veled-i Hoca Hasan(Çift)

Çiftlik-i hassa : 2

Nefer: -

Hâsıl	_____	2974
'an rusûm	_____	560
<u>Behre</u>		
Gendüm	: 5 Müd 1 Kile _____	505(205)
Cev	: 6 Müd _____	642(442)

'an hassa :	440
'Öşr-i Piyâz	689
Bâ d-ı hevâ	79
Resm-i Kivâre	92

Niyâbet

'an rusûm	390
Bâ d-ı hevâ	79

Handwritten text at the top center, including a circular stamp.

Handwritten text at the top right.

Handwritten text in the left column, written vertically from right to left.

Handwritten text in the right column, written vertically from top to bottom.

Handwritten text at the bottom right, possibly a signature or date.

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

Handwritten signature

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Large block of handwritten text~~

~~Large block of handwritten text~~

~~Handwritten text~~

~~Handwritten text~~

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the upper right quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the middle right quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the lower right quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the bottom right quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the upper left quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the middle left quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the lower left quadrant of the page.

Handwritten text in a non-Latin script, possibly Arabic or Persian, located in the bottom left quadrant of the page.

